

འབྲུག་གི་སྔོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༨

Seed Rules and Regulations of Bhutan 2018

June 2018

འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༨

Seed Rules and Regulations of Bhutan 2018

June 2018

སོ་ནམ་ལས་ཁུངས།
སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག།
དཔལ་ལྷན་འབྲུག་གཞུང་། ཐིམ་ཕུ།

Department of Agriculture
Ministry of Agriculture and Forests
Royal Government of Bhutan, Thimphu

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག།
Royal Government of Bhutan
Ministry of Agriculture and Forests
Thimphu : Bhutan

སློན་པོ།

MINISTER

BAFRA/MoAF/5-1/ 2470

དབྱིན་ཚེས་: ༠༧/༠༧/༢༠༡༤

གཞུང་གི་གསལ་བསྐྱབས།

གནད་དོན་: འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སློབ་གཞི་ ༢༠༡༤ ཅན་མ།

འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༢༡.༢ པའི་ནང་སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ལུ་དབང་ཚད་
 གནད་སྟེ་ཡོད་མི་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མའི་དགོངས་དོན་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་
 ལྷན་ཐབས་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སློབ་གཞི་ ༢༠༡༤ ཅན་མ་འདི་ཕྱིར་སླེལ་འབད་མ་ཨིན།
 བཅའ་ཡིག་དང་སློབ་གཞི་འདི་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ གི་དབྱིན་ཚེས་ ༧ པའི་དབྱིན་ཚེས་, ལས་འགོ་བཟུང་བསྟར་སྦྱོང་འབད་དགོཔ་
 དང་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སློབ་གཞི་ ༢༠༠༦ ཅན་མ་དང་ ད་ཚུན་སྦྱོང་ཡོད་པའི་བཀའ་བྱིན་དང་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་
 རུང་ཚུ་ ཚམ་ཅན་བཟང་མ་ཨིན། འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སློབ་གཞི་ ༢༠༡༤ ཅན་མ་དང་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་
 ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མའི་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ལུ་ བཅའ་ཡིག་དང་སློབ་གཞི་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་
 འགན་ཁུར་ཡོད།

ཡེ་ཤེས་རྗེ།

སློན་པོ།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག།

འདྲེ།

- ༡- མི་རྗེ་འཁྲི་འཛིན་ སློན་པོ་ལྷན་ཚོགས་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢- མི་རྗེ་ཁྲིམས་སྤྱི་སློན་པོ་ འབྲུག་གི་མདོན་མཐོ་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས་ ཐིམ་ཕུག།
- ༣- མི་རྗེ་སློན་པོ་ ནང་གི་དང་སོལ་འཛིན་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༤- མི་རྗེ་སློན་པོ་ དདུལ་ཚུམ་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།

ལྷོན་པོ།

MINISTER

BAFRA/MoAF/5-1/ 2470

July 01, 2018

GOVERNMENT NOTIFICATION

Subject: Seed Rules and Regulations of Bhutan 2018

In exercise of the authority granted by Section 21.2 of the Seed Act of Bhutan 2000, the Ministry of Agriculture and Forests is pleased to issue the Seed Rules and Regulations of Bhutan 2018 to facilitate the implementation of the provisions of the Seed Act of Bhutan 2000. The Rules and Regulations will come into enforcement with effect from 1st July 2018 and shall supersede the Seed Rules and Regulations of Bhutan 2006 and all previous orders and any amendments issued till now.

The concerned agencies as mentioned in the Seed Rules and Regulations of Bhutan 2018 shall be responsible for the implementation of this Rules and Regulations.

Yeshey Dorji

MINISTER

Ministry of Agriculture and Forests

Cc:

1. The Hon'ble Chairman, Council of Ministers, Thimphu
2. The Hon'ble Chief Justice, Supreme Court of Bhutan, Thimphu
3. The Hon'ble Minister, Ministry of Home and Cultural Affairs, Thimphu
4. The Hon'ble Minister, Ministry of Finance, Thimphu

- ༥- མི་རྗེ་སློན་པོ་ གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༦- མི་རྗེ་སློན་པོ་ ཞབས་ཏྲིག་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༧- མི་རྗེ་སློན་པོ་ བདེ་དོན་དང་བརྒྱན་འབྲེལ་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༨- མི་རྗེ་སློན་པོ་ ལས་གཡོག་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༩- མི་རྗེ་སློན་པོ་ བསྟན་རྒྱས་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༠- མི་རྗེ་སློན་པོ་ ཤེས་རིག་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༡- མི་རྗེ་སློན་པོ་ ཕྱི་འབྲེལ་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༢- མི་རྗེ་འཁྲི་འཛིན་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༣- རྩུང་ཆེན་ ལྷན་རྒྱས་གཞུང་ཚོགས་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༤- རྩུང་ཆེན་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༥- རྩུང་ཆེན་ གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༦- རྩུང་ཆེན་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤྲདས་ལྷན་ཚོགས་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༧- ཚུད་དཔོན་ཡོངས་ཁྲབ་ ཚུད་དཔོན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཚང་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༨- ཚུ་ཞིབ་ཡོངས་ཁྲབ་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ཞིབ་དབང་འཛིན་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༩- འཁྲི་འཛིན་ རྒྱལ་གཞུང་གི་གཡོག་ལྷན་ཚོགས་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༠- འཁྲི་འཛིན་ དན་ལྷན་བཀག་སྡོམ་ལྷན་ཚོགས་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༡- རྩུང་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ འབྲུག་ཚོང་དང་བཟོ་བྲའི་ཚོགས་སྡེ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༢- ལུང་སློན་ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་དམག་སྡེ་ ལུང་བསྟན་ཕུག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༣- དམག་སྡེའི་འགོ་འཛིན་ ལྷ་སྡུང་དམག་སྡེ་ བདེ་ཆེན་ཚོས་གྲིང་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༤- རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་དམག་སྡེའི་གཙོ་འཛིན་ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་དགག་སྡེ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༥- ཡོངས་ཁྲབ་མདོ་ཆེན་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༦- ཡོངས་ཁྲབ་མདོ་ཆེན་ སློ་ཞོར་ལས་ཁུངས་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༧- ཡོངས་ཁྲབ་མདོ་ཆེན་ སོ་ནམ་ཚོང་འབྲེལ་ནང་མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་ལས་ཁུངས་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༨- མདོ་ཆེན་ ཉགས་ཚལ་དང་གྲིང་ཀ་ཞབས་ཏྲིག་ལས་ཁུངས་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༩- མདོ་ཆེན་ སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༣༠- མདོ་ཆེན་ མི་མང་གསོ་བའི་ལས་ཁུངས་ གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༣༡- མདོ་ཆེན་ བསྟན་རྒྱས་ལས་ཁུངས་ བསྟན་རྒྱས་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༣༢- དཔོན་ཚོང་བདག་ག་ར་ལུ།
- ༣༣- དཔོན་ཚོམ་དཔོན་ག་ར་ལུ།

5. The Hon'ble Minister, Ministry of Health, Thimphu
6. The Hon'ble Minister, Ministry of Works and Human Settlement, Thimphu
7. The Hon'ble Minister, Ministry of Information and Communication, Thimphu
8. The Hon'ble Minister, Ministry of Labour and Human Resources, Thimphu
9. The Hon'ble Minister, Ministry of Economic Affairs, Thimphu
10. The Hon'ble Minister, Ministry of Education, Thimphu
11. The Hon'ble Minister, Ministry of Foreign Affairs, Thimphu
12. The Hon'ble Chairman, National Council of Bhutan, Thimphu
13. The Hon'ble Cabinet Secretary, Cabinet Secretariat, Thimphu
14. The Hon'ble Secretary, Ministry of Agriculture and Forests, Thimphu
15. The Hon'ble Secretary, Ministry of Health, Thimphu
16. The Hon'ble Secretary, National Environment Commission, Thimphu
17. The Attorney General, Office of Attorney General, Thimphu
18. The Auditor General, Royal Audit Authority, Thimphu
19. The Chairman, Royal Civil Service Commission, Thimphu
20. The Chairperson, Anti-Corruption
21. The Secretary General, Bhutan Chamber of Commerce and Industry, Thimphu
22. The Chief Operations Officer, Royal Bhutan Army, Lungtenphug
23. The Commandant, Royal Body Guard, Dechencholing
24. The Chief of Police, Royal Bhutan Police
25. The Director General Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority, MoAF, Thimphu
26. The Director General, Department of Livestock, MoAF, Thimphu
27. The Director General, Department of Agriculture Marketing and Cooperatives, Thimphu
28. The Director, Department of Forest and Park Services, MoAF, Thimphu
29. The Director, Department of Agriculture, MoAF, Thimphu
30. The Director, Department of Public Health, MoH, Thimphu
31. The Director, Department of Trade, MoEA, Thimphu
32. All Dasho Dzongdags
33. All Dasho Thrompons

དཀར་ཆག

ལེའུ་༡༥༥།	༧
སོན་བཟོད།	༧
མཚན་གནས་དང་འགོ་འཛུགས།	༧
ཆམེད།	༧

ལེའུ་༡༥༦།	༨
བཀོད་ཚོགས་གཞི་བཙུགས་དང་འཛིན་སྐྱོང།	༨
རྒྱལ་ཡོངས་སོན་གྱི་བཀོད་ཚོགས།	༨
འཕུས་མི།	༨
རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་ཀྱི་ལྷ་འགན།	༨
བཅའ་ཡིག་གི་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས།	༩
དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་།	༩
དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གི་ལྷ་འགན།	༩
དབྱེ་མ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་གྱི་འཕུས་མི།	༩
དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་གྱི་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས།	༩
དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གྱི་ཁྲུབ་བསྐྱབས།	༩
དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གྱི་ཁྲུབ་བསྐྱབས་འབད་ནིའི་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས།	༩
ལྷང་མ་གཤེས་སྐྱོང་ཁང་གི་ཐོ་བཀོད།	༩
སོན་འཛུགས་སྐྱོང་འཐབ་མི་གི་ཐོ་བཀོད།	༩
ཁྲུབ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་སོན་གྱི་རྒྱལ་ཡོངས་ཐོ།	༩

ལེའུ་༡༥༧།	༡༠
སོན་བཟོད་ཞེ་ཚད་འཛིན།	༡༠
སོན་ཚུ་ནང་འབོད་གྱི་བཀོད་སྐྱོང།	༡༠
སོན་ནང་འདྲེན།	༡༡
རིགས་བཟེ་སོན།	༡༢
སོན་སྤྱིར་ཚོང།	༡༣

ལེའུ་༡༥༨།	༡༤
སོན་གྱི་གནས་ཚད་དང་རི་སྐྱོང།	༡༤
སོན་གྱི་གནས་ཚད།	༡༤
སོན་རི་སྐྱོང་འབད་མི་ལམ་ལུགས།	༡༤
སོན་རི་སྐྱོང་འབད་ནིའི་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས།	༡༤
སོན་གྱི་རི་སྐྱོང་ལག་ཁྲུབ་སྐྱོད་ཐངས།	༡༤
རི་སྐྱོང་ལག་ཁྲུབ་གྱི་འཕུས།	༡༦

Table of Contents

CHAPTER I	1
PRELIMINARY.....	1
Title and Commencement	1
Repeal	1
CHAPTER II.....	2
ESTABLISHMENT OF BOARD AND MANAGEMENT.....	2
National Seed Board	2
Members	2
Function of the National Seed Board.....	2
Rules of Procedure.....	4
Variety Release Committee (VRC).....	4
Functions of the Variety Release Committee.....	4
Variety Release Committee Member	5
Procedure for Release of Varieties.....	6
Notification of varieties.....	7
Procedure for Notification of Varieties	7
Registration of Nursery Operator.....	8
Registration as Seed growers	8
National lists of Notified kinds or varieties of seeds	9
CHAPTER III	10
REGULATION OF SALE OF SEED.....	10
Domestic Use of Seeds	10
Import of Seed.....	11
Hybrid Seeds.....	13
Export of Seed.....	13
CHAPTER IV.....	15
SEED STANDARDS & CERTIFICATION	15
Seed Standards.....	15
Seed Certification Agency.....	15
Procedure for Seed Certification.....	15
Grant of Seed Certificate.....	16
Seed Certification Fee	16

ལག་ཁྱིམ་ཆ་མེད་གཏང་ཐངས།	༧༦
མཐོ་གཏུགས།	༧༧
ཕྱི་རྒྱལ་སོན་རིགས་རི་སྐྱོར་ལག་ཁྱིམ་ལས་སྡེ།	༧༧

ལེན་ལམ།	༧༥
སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱེད།	༧༥
སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱེད་པ།	༧༥
སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱེད་པ་གི་དབང་ཚད།	༧༥
དཔེ་ཚད་བརྟག་ཞིབ་འབད་ཐོག་སོན་ཞིབ་དབྱེད་འབད་ནི་འི་བྱ་སྐྱོའི་ལམ་ལུགས།	༧༩

ལེན་ལམ།	༢༧
སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་ཁང།	༢༧
སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་ཁང་ལྟེ་བ།	༢༧
ཁུངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་ཁང།	༢༧
སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་ཁང་གི་སྐྱོན་ལྡན།	༢༢
ཚོད་རྫོག་འདུམ་འགྲིག་གི་བྱ་སྐྱོའི་ལམ་ལུགས།	༢༢
བཅོན་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་བསམ་གསལ་མཛོད་ལོག་སྐྱོད།	༢༣

ལེན་ལམ།	༢༩
གཞོན་འགོལ་དང་ཉེས་བྱ།	༢༩
སོན་ཞིབ་དབྱེད་པའི་འབྲི་བ།	༢༩
ལུག་བསམ་རྣམ་དག་གི་ལོ་ལས་འབད་ཡོད་པའི་དང་ལེན་གྱི་སྐྱོད་སྐྱོབ།	༢༩
སོན་རིགས་བཅོད་ནི་དང་འབྲེལ་བའི་གཞོན་འགོལ།	༢༩
སོན་རིགས་ཀྱི་རི་སྐྱོར་དང་འབྲེལ་བའི་གཞོན་འགོལ།	༢༦
ཁྲིམས་མཐུན་དབང་འཛིན་ལུ་ཚོལ་འགོག།	༢༦
ཐོ་བཞོན་མ་འབད་བའི་གཞོན་འགོལ།	༢༦

ལེན་ལམ།	༢༧
སྐྱོ་ཚོགས།	༢༧
འཕྲི་སྐྱོན།	༢༧
རིས་ཚོགས།	༢༧

ལུ་ཐོག།	༢༩

Revocation of Certificate	16
Appeal	17
Foreign Seed Certification Agency	17
CHAPTER V	18
SEED INSPECTION	18
Seed Inspector	18
Powers of Seed Inspector	18
Procedure for Seed Inspection by Sample Testing.....	19
CHAPTER VI.....	21
SEED TESTING LABORATORY	21
Central Seed Testing Laboratory	21
Referee Seed Testing Laboratory	21
Report of Seed Testing Laboratory	22
Procedure for Dispute Settlement	22
Return of Seized Stock.....	23
CHAPTER VII.....	24
OFFENCES AND PENALTIES	24
Liability of Seed Inspector.....	24
Protection of action taken in good faith	24
Offence Relating to Sale of Seed	24
Offence Relating to Seed Certification	26
Obstruction of Lawful Authority	26
Unlisted Offences.....	26
CHAPTER VIII	27
MISCELLANEOUS	27
Amendment.....	27
Definitions.....	27
ANNEXURES.....	29

ལུང་སྒྲུབ་པ།

ལུང་སྒྲུབ་པ་༡(༧) པ།	༢༩
༧) ལོ་ཐོག་གི་དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་གྱི་གོས་འཆར་ལུལ་ནིའི་ཐོ་ཡིག་.....	༡༢༩
ལུང་སྒྲུབ་པ་༡(༨) པ།	༣༣
༨) ལུས་ར་གི་ལོ་ཐོག་གི་དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་གྱི་ཐོ་ཡིག།	༣༣
ལུང་སྒྲུབ་པ་༡(༩) པ།	༣༥
༩) ཚག་སོན་གྱི་རིགས་ དང་ རགས་ཚལ་གྱི་ཤིང་ རིགས་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་གྱི་ཐོ་ཡིག།	༣༥
ལུང་སྒྲུབ་པ་༢ པ།	༣༤
ལུང་མ་གཤམ་སྐྱོང་ཁང་གཞི་བཅུགས་འབད་ནི་ཚོག་ཐམ་གྱི་དོན་ལུ་ ཉོག་མེད་སྐྱོད་ནིའི་མཁོ་གཤམ་ལུང་ཤོས་གྱི་དོན་ཐོ།	༣༤
ལུང་སྒྲུབ་པ་༣ པ།	༣༩
སོན་འཇུགས་སྐྱོང་འཐབ་མི་གི་ཐོ་བཀོད་འབྲི་ཤོག། (སྐྱེར་གཞུང་)ལུང་སྒྲུབ་པ་༥ པ།	༣༩
ལུང་སྒྲུབ་པ་༤ པ།	༤༠
ལུང་མ་གཤམ་སྐྱོང་ཁང་ཐོ་བཀོད་འབྲི་ཤོག།	༤༠
ལུང་སྒྲུབ་པ་༥ པ།	༤༡
རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ཁྲུབ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ ཡང་ན་ སོན་ཚུ་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཐོ་ཡིག་དེ་	༤༡
ལུང་སྒྲུབ་པ་༦ པ།	༥༢
ཞིབ་འཚོལ་དང་ དཔེ་སྟོན་གྱི་དོན་ལུ་བཅུག་ནིའི་རྒྱ་ཆའི་ནང་འདྲན་གྱི་གྲངས་ཚད།	༥༢
ལུང་སྒྲུབ་པ་༧ པ།	༥༤
འབྲུག་ལུ་ཡོད་པའི་ རགས་ཚལ་གྱི་ཤིང་གི་རིགས་སྟུ།	༥༤
ལུང་སྒྲུབ་པ་༨ པ།	༦༢
འབྲུག་ལུ་ཡོད་པའི་མཇོང་རྒྱན་ཕྱོ་ཤིང་གི་ཐོ།	༦༢
ལུང་སྒྲུབ་པ་༩ པ།	༦༩
སོན་དོ་སྐྱོར་དོན་གྱི་ཞུ་ཡིག་འབྲི་ཤོག།	༦༩
ལུང་སྒྲུབ་པ་༡༠ པ།	༧༠
སོན་/ ལུང་མ་གཤམ་སྐྱོང་ཁང་དོ་སྐྱོར་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་སྒྲན་ཞུ།	༧༠
ལུང་སྒྲུབ་པ་༡༡ པ།	༧༢
སོན་གྱི་ལག་ཁྲེར།	༧༢
ལུང་སྒྲུབ་པ་༡༢ པ།	༧༣
གྲ་འཇུག་ལུང་དེབ་	༧༣

ANNEXURE

ANNEXURE I	29
A. Performa for Submission of Field Crop Variety Release Proposal	29
B. Performa for Release of Horticulture Crop Varieties	33
C. Performa for Feed and Fodder crops and Tree species	35
ANNEXURE II	38
Check list or minimum requirement for issuance of clearance for nursery establishment license	38
ANNEXURE III	39
Registration Form for Seed Grower (Private/Government).....	39
ANNEXURE IV	40
Nursery Registration Form	40
ANNEXURE V	41
National list of notified kinds or varieties.....	41
ANNEXURE VI	52
Quantity permitted for Import of planting materials for Research and Demonstration.....	52
ANNEXURE VII	54
List of Forestry Tree Species Available in Bhutan.....	54
ANNEXURE VIII	62
List of Ornamental Plants Available in Bhutan.....	62
ANNEXURE IX	69
Application Form for Seed Certification.....	69
ANNEXURE X.....	70
Inspection report for seeds/nursery certification.....	70
ANNEXURE XI	72
SeedCertificate	72
ANNEXURE XII	73
Schedule of fees for various sevicees	73

འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མའི་དོན་ཚུན་ ༢༡.༢ པ་གིས་དབང་ཚད་གནང་སྟེ་ཡོད་མི་དང་འཁྲིལ་
ཏེ་སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ལག་གིས་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མའི་དགོངས་དོན་ཚུ་ལག་
ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ ལྷན་ཐབས་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སློབ་གཞི་ ༢༠༡༤ ཅན་མ་འདི་
ཚའཛོག་འབད་མ་ཨིན།

ལེའུ་༡ པ། སྟོན་བརྗོད།

མཚན་གནས་དང་འགོ་འཛུགས།

- ༡ བཅའ་ཡིག་འདི་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སློབ་གཞི་ ༢༠༡༤ ཅན་མ་ཟེར་བརྗོད་དགོ།
- ༢ བཅའ་ཡིག་འདི་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་སྟོན་པོ་གིས་བསྟར་སྦྱོང་གི་ཁྲབ་བསྐྲུགས་གནང་མི་ནང་གསལ་བཀོད་
འབད་ཡོད་པའི་ལྷན་ཚེས་ལས་འགོ་བཟུང་སྟེ་བསྟར་སྦྱོང་འབད་དགོ།

ཚམེད།

- ༣ བཅའ་ཡིག་འདི་གིས་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སློབ་གཞི་ ༢༠༠༦ ཅན་མ་འདི་ཚམེད་བཏང་མ་ཨིན།

In exercise of the authority granted by Section 21(2) of the Seeds Act of Bhutan 2000, the Ministry of Agriculture and Forests hereby adopts the Seed Rules and Regulations of Bhutan, 2018 to facilitate the implementation of the provisions of the Seeds Act of Bhutan, 2000.

CHAPTER I PRELIMINARY

Title and Commencement

1. This Rule is called the Seed Rules and Regulations of Bhutan 2018.
2. It shall come into force from the date specified in the notification issued by the Minister.

Repeal

3. This Rule repeals the Seed Rules and Regulations of Bhutan 2006.

ལེབ་ལྔ་པ།

བཀོད་ཚོགས་གཞི་བཅུ་གསུམ་དང་འཛིན་སྐྱོད།

རྒྱལ་ཡོངས་སོན་གྱི་བཀོད་ཚོགས།

༤ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༣ པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་བདག་སྐྱོད་ཐབས་ནིའི་གནད་དོན་ཚུ་ལུ་ བསྐྱབ་བྱ་བྱིན་ནི་དང་ལཱ་འགན་སྲོད་ཡོད་མི་ཚུ་སྐྱབ་ཐབས་ལུ་ལྷན་ཁག་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་གྱི་བཀོད་ཚོགས་གཞི་བཅུ་གསུམ་འབད་མ་ཨིན།

འབྲུས་མི།

༥ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་འདི་གི་འབྲུས་མི་གཤམ་གསལ་ལྟར་།

- (༡) སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་རུང་ཚེན་ (ཁྲི་འཛིན) །
- (༢) ནགས་ཚལ་དང་སྤྱིང་ཀ་ཞབས་རྟོགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགོ་འཛིན། (འབྲུས་མི) །
- (༣) སློ་ལོ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགོ་འཛིན། (འབྲུས་མི) །
- (༤) འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱི་འགོ་འཛིན། (འབྲུས་མི) །
- (༥) རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་ལྟེ་བ་གི་ལས་རིམ་མདོ་ཚེན་ (འབྲུས་མི) །
- (༦) རྒྱལ་ཡོངས་སླེ་ལྷན་རིགས་སྤེལ་ལྟེ་བ་གི་ལས་རིམ་མདོ་ཚེན་ (འབྲུས་མི) །
- (༧) སྤྱིང་གྱི་སོན་རིགས་ཚོང་སླེ་གི་དོ་ཚབ་ (འབྲུས་མི) །
- (༨) སོ་ནམ་པ་ཚུ་གི་དོ་ཚབ་ (འབྲུས་མི) །
- (༩) དོན་ཚན་མཁམ་མཚོག་ (དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན) །
- (༡༠) སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགོ་འཛིན། (འབྲུས་མི་རུང་ཚེན) །

རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་ཀྱི་ལཱ་འགན།

༦ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་ཀྱིས་ འབད་དགོ་བ་གཤམ་གསལ་ལྟར་།

- (༡) ལྷན་ཁག་ལུ་ སོན་རིགས་ ཡང་ན་ རྣམ་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྱབ་བསྐྱབས་ཀྱི་སློར་ལས་ དེས་པར་མཁོ་ཚོ་སོན་གྱི་སྤྱི་ཚད་ ཚད་འཛིན་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་གཤམ་ཚེ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་བྱིན་ནི།

CHAPTER II

ESTABLISHMENT OF BOARD AND MANAGEMENT

National Seed Board

4. In accordance with Section 3 of the Act, the Ministry hereby establishes a National Seed Board to advise on matters arising out of the administration of the Act and to carry out the functions assigned to it.

Members

5. The National Seed Board shall consist of the following members:

- (i) Hon'ble Secretary, MoAF, Chairperson;
- (ii) Head of the Department, DoFPS, member;
- (iii) Head of the Department, DoL, member;
- (iv) Head of BAFRA, member;
- (v) Program Director, National Seed Centre, member;
- (vi) Program Director, National Biodiversity Centre, member;
- (vii) One representative of Pvt. Seed Company, member;
- (viii) One representative of Farmer, member;
- (ix) Subject Matter Specialist (need based); and
- (x) Head, Department of Agriculture, member secretary.

Function of the National Seed Board

6. The National Seed Board shall carry out the following functions:

- (1) Advise the Ministry regarding notification of such kinds/varieties of seeds which it deems necessary or expedient to regulate the quality of seeds;

- (2) དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་སྐུལ་བའི་གསར་བཏོན་འབད་ཡོད་པའི་དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་ཚུའི་ཐོ་ཡིག་འདི་རོས་ལེན་དང་ཁྲབ་བསྐྱབས་འབད་ནི།
- (3) སོན་རིགས་རོ་སྐྱེར་བརྟག་དབྱུང་དང་དབྱེ་དབྱུང་འབད་ནི་དོན་ལུ་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས་དང་གཞན་ཚད་ཚུ་གོས་འདེབས་འབད་ནི།
- (4) ལྷན་ཁག་ལུ་སྐྱུལ་དག་གི་གནད་ཚད་ཉུང་ཤོས་དང་སོན་གྱི་སྐྱེས་ཚད་ཀྱི་སྐྱོར་ལས་བསྐྱབ་བྱ་བྱིན་ནི།
- (5) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ལུ་ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་གང་རུང་ནང་གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་པའི་སོན་རོ་སྐྱེར་འབད་མི་ལས་སྡེ་གང་རུང་གཅིག་གི་རོས་འབབ་ཡོད་མེད་སྐྱོར་ལྷན་ཁག་ལུ་གོས་འདེབས་འབད་ནི།
- (6) སོན་རིགས་བརྟག་དབྱུང་ཁང་ལྟེ་བ་གིས་དཔེ་ཚད་དབྱེ་དབྱུང་འབད་ནི་དང་སོན་རིགས་རོ་སྐྱེར་འབད་མི་ལས་སྡེ་གིས་རོ་སྐྱེར་འབད་ནི་དོན་ལུ་བཀའ་ནི་ཨིན་པའི་འགྲུས་གོས་འཆར་བཀོད་ནི།
- (7) ལྷན་ཁག་ལུ་སོན་རིགས་བརྟག་དབྱུང་ཁང་ཚུ་གཞི་བཙུགས་ཡོད་མེད་སྐྱོར་བསྐྱབ་བྱ་བྱིན་ནི།
- (8) ཡན་ལག་ཁྲིམས་ཡིག་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས་ཚུ་དང་ཚོགས་གྲངས་གཏན་འཁེལ་བཟོ་ནི་དེ་ལས་བཀོད་ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་ཚུ་འགོ་འདྲན་འཐབ་ནི།
- (9) གསར་བཏོན་ཐོ་བཀོད་དང་ཁྲབ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་སོན་དབྱེ་མ་འདྲམ་ཡང་ན་རིགས་ཚུ་གི་ཐོ་དེབ་རྒྱན་སྐྱོང་འབད་ནི།
- (10) རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཐོ་ཡིག་ནང་ལས་མཁོ་མེད་པའི་རིགས་ཚུ་ཕྱིར་བཏོན་འབད་ནིའི་རོས་ལེན་འབད་ནི།
- (11) བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་གནད་ཡོད་པའི་ལཱ་འགན་གང་རུང་ལུ་ལྷན་ཐབས་རྒྱབ་ནི་ཡང་ན་ལཱ་འགན་དང་འབྲེལ་བའི་ལཱ་གཞན་ཚུ་འབད་ནི།
- (12) དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུན་དེའི་ལཱ་འགན་ཚུ་འགྲུབ་ནིའི་ལཱ་ཚོགས་ཚུང་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི།

- (2) Approve and notify the list of released varieties submitted by Variety Release Committee;
- (3) Recommend procedures and standards for certification, tests and analysis of seeds;
- (4) Advise the Ministry on the minimum standards on purity and germination of seeds;
- (5) Recommend on the suitability of any Seed Certification Agency established in any foreign country for the purpose of the Act;
- (6) Propose fee to be charged for analysis of samples by the Central Seed Testing Laboratory and for certification by the Seed Certification Agency;
- (7) Advise the Ministry regarding the establishment of seed testing laboratories;
- (8) Formulate bylaws, rules of procedures and fix the quorum, and conduct of all businesses that it transacts.
- (9) Maintain records of all released, registered, and notified varieties/kinds of seeds;
- (10) Approve de-notification of obsolete varieties from national list;
- (11) Carry out such other pertinent functions that are supplemental, or consequential to any of the functions conferred by the Act; and
- (12) Constitute committees to fulfill its functions where necessary.

བཅའ་ཡིག་གི་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས།

༢ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་ཀྱི་ལཱ་འགན་དེ་ གཤམ་གསལ་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས་དང་འཁྲིལ་དགོ།

- (༡) ཞལ་འཛོམས་འཚོག་ནི་གི་དོན་ལུ་ བཀོད་ཚོགས་ཀྱི་འཇུག་མི་ གསུམ་དབྱ་གཉིས་ཀྱི་ ཚོགས་གྲངས་ འགྲུབ་ཡིན།
- (༢) བཀོད་ཚོགས་ཀྱི་ཞལ་འཛོམས་དེ་ ལོ་ངོ་ལུ་ཉུང་ཤོས་ཚར་གཅིག་འཚོག་དགོ།
- (༣) འཇུག་མི་ཅིག་གིས་ ཞལ་འཛོམས་ནང་བཅའ་མར་གཏོགས་མ་ཚུགས་པའི་སྐབས་ འབྲེལ་ཡོད་འཇུག་མི་ འདི་གིས་ མི་ངོ་མ་ཅིག་གདམ་ཁ་རྒྱབ་ཚོགས་དང་ དེ་ཡང་ཞལ་འཛོམས་ཀྱི་སྲ་བོད་ལས་ ཁྲི་འཛིན་གྱིས་ གནང་བ་འགོལ་དགོ།

དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་གསར་བཏོན་ཚོགས་རྒྱུང་།

༤ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༣.༥ པ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་ཀྱིས་ དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་ གསར་བཏོན་ གསར་བཏོན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ རིགས་མ་འདྲ་བའི་ཁྲབ་བསྐྱེགས་ཀྱི་གོ་ས་ འདེབས་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་གསར་བཏོན་གྱི་ཚོགས་རྒྱུང་ ཅིག་གཞི་བཟུགས་འབད་དགོ།

དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་གསར་བཏོན་ཚོགས་རྒྱུང་གི་ལཱ་འགན།

༥ དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་གསར་བཏོན་ཚོགས་རྒྱུང་གི་ལཱ་འགན་ཚུ་གཤམ་གསལ་གསལ་ལྟར་།

- (༡) དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་གསར་བཏོན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ གནས་ཚད་ཀྱི་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས་གཞི་བཟུགས་དང་ཚ་ འཛོག་འབད་ནི།
- (༢) དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་གསར་བཏོན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ **ཟུར་སྐྱེགས་༡(༡)** པ་ (འབྲུ་སྐྱེའི་ཐོག) **ཟུར་སྐྱེགས་ ༡(ལ)** པ་ (ལྷུ་མ་རྒྱུ་ལོ་ཐོག) **ཟུར་སྐྱེགས་༡(ག)** པ་ (ཆག་དང་ཕྱོ་ཆག་གི་ལོ་ཐོག་ དེ་ལས་ ཤིང་གི་ རིགས་སྐྱེ) ཅང་ཆེད་དུ་བཀོད་མི་ལྟར་ གོ་ས་འཆར་ཚུ་མགོན་བཟང་འབད་ནི།
- (༣) དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་གསར་བཏོན་གྱི་གོ་ས་འཆར་ཞིབ་དབྱེད་འབད་ནི་དང་ སྤྱི་ག་མཐུན་གྱི་སྐོ་ལས་ གོ་ས་འཆར་ ངོས་ལེན་འབད་ནི་ ཡང་ན་ ཆམེད་གཏང་ནི།

Rules of Procedure

7. The National Seed Board shall function in accordance to the procedure prescribed herein:
  - (1) Two-third member of the Board shall constitute a quorum to convene a meeting
  - (2) The Board meeting shall convene at least once in a year
  - (3) Where a member is not able to attend the meeting, a suitable candidate maybe nominated by the concerned member with the approval of the Chairperson prior to the meeting.

Variety Release Committee (VRC)

8. In accordance with Section 3.4 of the Act, the National Seed Board shall establish a Variety Release Committee for the purpose of assessing new varieties for release, and recommending notification of varieties.

Functions of the Variety Release Committee

9. The Variety Release Committee shall carry out following functions:
  - (1) Establish and adopt standard procedures for release of a variety;
  - (2) Invite proposals for release of varieties as per the prescribed Performa in Annexure IA- Field crops, Annexure I B- Horticulture crops, Annexure I C- Feed and Fodder crops and Tree species.
  - (3) Scrutinize variety release proposals and formally accept for release or reject proposals;

- (༥) དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་པ་ཚུ་ ལྷབ་བསྐྱགས་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་ལུ་ རྒྱོས་འཆར་བཀོད་ནི།
- (༦) རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཐོ་ཡིག་ནང་ལས་ མཁོ་མེད་པའི་རིགས་ཚུ་ཕྱིར་བཏོན་འབད་ནི་གི་ རྒྱོས་འཆར་བཀོད་ནི། ཕྱིར་བཏོན་འབད་ནི་གི་ལག་ལེན་དེ་ རིམ་པ་བཟོ་སྟེ་འབད་དགོཔ་དང་ དེ་ཡང་ བསལ་གསེང་མཛོད་ནང་གནས་ ཡོད་མི་ཚུ་ཚོང་སྐྱར་འབད་ནི་དང་ རོ་སྐྱར་འབད་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་སྟེལ་ནི་ཚུ་བཤོལ་བཞག་ནི།
- (༧) འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལུ་ དགོས་མཁོ་ནམ་འབྲུང་དང་བསྐྱུན་ཏེ་ ཡོངས་ཚོགས་ ཀྱི་ཐོ་ ཡང་ན་ གསར་བཏོན་འབད་ཡོད་པའི་ཐོ་དེབ་ཚུ་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལྷབ་བསྐྱགས་འབད་ཡོད་པའི་ རིགས་མ་འདྲམ་ཚུ་ རྒྱོགས་སྐྱུལ་དང་དུས་མཐུན་བཟོ་ནི་ལུ་ མཐུན་བསྐྱིག་འབད་ནི།
- (༨) གསར་བཏོན་དང་ ཐོ་བཀོད་ལྷབ་བསྐྱགས་ དེ་ལས་ ཕྱིར་བཏོན་འབད་ཡོད་པའི་དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་ཡང་ན་ སོན་ རིགས་ཚུ་གི་ ཐོ་དེབ་ཚུལ་མཐུན་རྒྱན་སྦྱོང་འབད་ནི།
- (༩) སོན་རིགས་ཚོང་ལས་དང་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་ དང་འདོད་ཡོད་མི་སྐྱེར་གྱི་སོན་རིགས་ ཚོང་སྟེ་ཚུ་ ཐོ་བཀོད་འབད་ནི།
- (༡༠) རྒྱལ་ཡོངས་རིགས་རྒྱན་མཛོད་ནང་མཁོ་མེད་པའི་རིགས་མ་འདྲམ་ཚུ་གི་རིགས་སོན་ རྒྱན་སྦྱོང་འབད་ནི་དོན་ ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་སྐྱེ་ལྷན་རིགས་སྐྱེའི་སྟེ་བ་དང་འབྲེལ་བ་འཐབ་ནི།
- (༡༡) མི་མང་དང་སྐྱེར་གྱི་ལས་རིམ་ཚུ་ལས་ རོ་སྐྱེད་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་མ་འདྲམ་ཚུ་ བཟུང་འཛོག་འབད་ནི་གི་ དོན་ལུ་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གི་ལས་སྟོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ ལས་སྟོན་བཟོ་ནི།
- (༡༢) དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་རྒྱུང་གི་ཞལ་འཛོམས་དེ་ ལོ་རེ་ནང་ཚར་ཅིག་ ཡང་ན་ དགོས་མཁོ་ ནམ་འབྲུང་དང་བསྐྱུན་ཏེ་འཛོག་ནི།

དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་གྱི་འབྲུག་མི།

༡༠ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་རྒྱུང་གི་འབྲུག་མི་གཤམ་གསལ་ལྟར་

- (༡) སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མདོ་ཚུན་ (ཁྲི་འཛིན)།
- (༢) སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་གྲོས་སྟོན་པ་ (འབྲུག་མི)།

- (4) Propose for notification of new varieties to National Seed Board;
- (5) Propose for de-notification of obsolete varieties from national list. The implementation of de-notification shall be done in a phased manner with the sale of the existing stocks and the discontinuation of certified seed multiplication followed by foundation seed and basic seed;
- (6) Coordinate with Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority to enlist and update as and when necessary a comprehensive list or records of released and notified varieties in the country;
- (7) Maintain proper records of all released, registered, notified and de-notified varieties/kinds of seeds;
- (8) Ensure that all private seed companies interested in seed enterprise and variety development are registered;
- (9) Liaise with National Biodiversity Centre in maintaining germplasm of the obsolete varieties in the national genebank;
- (10) Formulate guidelines for considering varieties introduced from public and private programmes as per the existing variety release guidelines; and
- (11) Convene VRC meetings annually or as and when required.

Variety Release Committee Member

10. The Variety Release Committee shall consist of following members:

- (i) Director, DoA, Chairperson
- (ii) Advisor, DoA, member

- (3) སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་འོག་གི་ སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་སྡེ་ཚན་གྱི་གཙོ་འཛིན་ (འཇུག་མི)།
- (4) སློན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དོ་ཚབ་ (འཇུག་མི)།
- (5) རགས་ཚལ་དང་སྤྱི་ལམ་ཞབས་ཏྲུག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དོ་ཚབ་ (འཇུག་མི)།
- (6) འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱི་དོ་ཚབ་ (འཇུག་མི)།
- (7) སོ་ནམ་ཞིབ་འཚོལ་དང་གོང་འཕེལ་ལྷོ་བའི་ལས་ཤིམ་མདོ་ཚེན་ (འཇུག་མི)།
- (8) རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་ལྷོ་བའི་ལས་ཤིམ་མདོ་ཚེན་ (འཇུག་མི)།
- (9) རྒྱལ་ཡོངས་སྐྱེ་ལྗན་རིགས་སྐྱ་ལྷོ་བའི་ལས་ཤིམ་མདོ་ཚེན་ (འཇུག་མི)།
- (10) ཐབས་རིག་མཁུངས་འཚོག་(དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན) ་ དེ་ལས་
- (11) སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་འོག་གི་ སོ་ནམ་ཞིབ་འཚོལ་དང་རྒྱ་སྐྱེད་སྡེ་ཚན་གྱི་གཙོ་འཛིན་ (འཇུག་མི་རྩུང་ཚེན)།

དབྱེ་བ་མ་མཐུན་གསར་བཏོན་གྱི་བྱ་སྤྲོད་ལམ་ལུགས།

11 དབྱེ་བ་མ་མཐུན་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་གཤམ་གསལ་བྱ་སྤྲོད་ལམ་ལུགས་ཚུ་ལུ་གནས་དགོས་འདི་ཡང་ཅེ་

- (1) དབྱེ་བ་མ་མཐུན་གསར་བཏོན་འབད་ནིའི་གྲོས་འཆར་འདི་ ཟུར་སྐྱབས་1(11)(12)དང་(13) པའི་ནང་ཚེད་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་སྤྱི་གཞི་བཀོད་དང་འཁྲིལ་ འཇུག་མི་རྩུང་ཚེན་ལུ་གཏང་དགོས་དང་ འཇུག་མི་རྩུང་ཚེན་གྱིས་ཁྲི་འཛིན་གྱི་གནང་བ་དང་འཁྲིལ་ དབྱེ་བ་མ་མཐུན་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གི་འཇུག་མི་ཚུ་འི་ཞུལ་འཛོམས་འཚོག་དགོ།
- (2) གྲོས་འཆར་བཀོད་ཡོད་པའི་དབྱེ་བ་མ་མཐུན་འདི་ འབྲེལ་ཡོད་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་ནང་བཀོད་ཡོད་མི་དགོས་མཁོ་དང་འཁྲིལ་ མ་མཐུན་ ཤོ་མཚུངས་ དེ་ལས་ བཏོན་ཏྲུག་ཏྲུག་དགོ།
- (3) གྲོས་འཆར་བཀོད་ཡོད་པའི་དབྱེ་བ་མ་མཐུན་འདི་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་དབྱེ་བ་མ་མཐུན་ཚུ་དང་འཕྲད་པ་ད་ འཚོ་ལུགས་ཡང་ན་ འབྲུག་དང་ནད་གཞི་ལུ་སྐབ་ཉིང་ སྐྱུ་ཚད་ཅན་གྱི་བྱ་སྤྲོད་ལམ་ལུགས་ལ་གྱི་ལོ་ཐོག་ཐོན་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ ཡང་ན་ འཇུགས་སྤྱོད་གི་གནས་སྐབས་ལས་ དུགས་འབད་དགོ།

- (iii) Chief, APD, DoA, member
- (iv) One representative, DoL, member
- (v) One representative, DoFPS, member
- (vi) One representative, BAFRA, member
- (vii) One Program Director, ARDC, member
- (viii) Program Director, NSC; member
- (ix) Program Director, NBC; member
- (x) Technical Specialist (need based) and
- (xi) Chief, ARED, DoA, Member Secretary.

Procedure for Release of Varieties

11. The Variety Release Committee shall comply with the following procedure:

- (1) The proposal for release of variety shall be forwarded to the member secretary in the prescribed format as provided in Annexure I A, B and C, who shall convene a meeting of Variety Release Committee with the approval of the Chairperson;
- (2) The proposed variety should be distinct, uniform and stable as per the requirement under the relevant Laws;
- (3) The proposed variety should be superior over the existing varieties in respect of yield or resistance to pest, diseases, quality characteristics or its suitability for a specific cropping system or growing environment;

- (ཇ) དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་ དུལྟོ་ཡོད་མི་དང་གསར་བཏོན་འབད་ཡོད་པའི་དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་ཚུ་ རྩལ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་ ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲ་བའི་སོན་རིགས་ཨིན་མ་སྟེ་ ཚོད་ལྷན་བཟོ་དགོ།
- (ཉ) དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་ སོན་ཚུ་གསར་བཏོན་གྱི་དོན་ལུ་སྐྱིག་མཐུན་གྱི་སྐོ་ལས་ རེས་ལེན་ ཡང་ན་ ཚམེད་གཏང་དགོ།

དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གྱི་རྩལ་བསྐྱབས།

- ༡༢ བཅའ་ཁྲིམས་གྱི་དོན་ཚན་༥ པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ རྩལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་གྱི་གྲོས་འདེབས་དང་འབྲེལ་ རྐྱེན་པོ་གིས་ རྩལ་ཁབ་ནང་ཡོད་མི་གི་སོན་གྱི་རིགས་ ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་ཚུ་རྩལ་བསྐྱབས་འབད་དགོ།
- ༡༣ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གྱི་རྩལ་བསྐྱབས་འདི་ གཤམ་གསལ་གྱི་དབྱེ་བ་མ་འདྲའི་དབྱེ་ཁག་༢ ལུ་འཇུག་དགོ།

- (༡) སོན་དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གྱི་རིགས་ གསར་བཏོན་གསལ་ ཡང་ན་ སྤར་སྟོལ་གཉེས་ལས་གང་རུང་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ དོན་ལུ་བཏུགས་ཡོད་པ་དང་ གལ་སྲིད་དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་མི་མང་མཐའ་དོན་ ལུ་ སོན་གྱི་སྤྱི་ཚུང་ ཚོད་འཛིན་འབད་ནི་ལུ་རེས་པར་མཁོ་བ་ ཡང་ན་ གལ་ཅན་ཨིན་པའི་སྐོར་གྱི་བསམ་ འཆར་སྐྱེད་ཡོད་པ། དེ་ལས་
- (༢) དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་ གསར་བཏོན་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ལོ་ཐོག་གི་དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་ ཚུ་བརྟག་ཞིབ་དང་ གྲོས་འཆར་བཀོད་མི་ཚུ།

དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གྱི་རྩལ་བསྐྱབས་འབད་ནིའི་བྱ་སྐོའི་ལམ་ལུགས།

- ༡༤ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གྱི་རྩལ་བསྐྱབས་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་བྱ་སྐོའི་ལམ་ལུགས་དེ་གཤམ་གསལ་ལྟར་།
- (༡) དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་ཚུ་ རྩལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ ཚོགས་གྱི་གནང་བ་དང་ རྩལ་བསྐྱབས་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་སྤུལ་དགོ། རྩལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ ཚོགས་གྱིས་ དོན་ཁུངས་ག་ར་བཟི་འཛོག་འབད་ཚར་བའི་ཤུལ་ དེ་བཟུམ་མའི་དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་ཚུ་ཉིལ་པོར་ ཡང་ན་ ཚམས་སྟེ་རྩལ་བསྐྱབས་འབད་ནིའི་གྲོས་འདེབས་བྱིན་ཚོགས།

- (4) The Variety Release Committee shall regularize all the existing and newly released varieties as notified kinds or varieties of seeds; and
- (5) The Variety Release Committee shall formally accept or reject seeds for release.

Notification of Varieties

12. In accordance with Section 4 of the Act, the Minister shall notify the kinds or varieties of seeds in the country on the recommendation of the National Seed Board.

13. Notification of varieties shall apply to the following two categories of varieties:

- (1) Any kind of variety, either introduced or traditional, which is grown on a commercial scale, and if the Variety Release Committee is of the opinion that it is necessary or expedient to regulate the quality of seed in public interest; and
- (2) All crop varieties assessed and proposed for release by Variety Release Committee.

Procedure for Notification of Varieties

14. Notification of varieties shall comply to the following procedure:

- (1) The Variety Release Committee shall submit varieties to the National Seed Board for approval for the purpose of notification. The National Seed Board after considering all facts may recommend the notification of such varieties wholly or partially;

ལྷངམ་གསོ་སྐྱོང་ཁང་གི་ཐོ་བཀོད།

༡༥ ལྷངམ་གསོ་སྐྱོང་ཁང་གི་ཐོ་བཀོད་དེ་ གཤམ་གསལ་དགོས་མཁོ་དང་འཁྲིལ་དགོས་པའི་

- (༡) ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ལྷངམ་གསོ་སྐྱོང་ཁང་ཡང་ན་ སོན་ལག་ལེན་འབབ་མི་གིས་ ཚོང་འབྲེལ་ལག་ལེན་འབབ་ ཞི་འཛིན་ཐམ་དེ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཐབས་རིག་གནང་བ་བྱིན་མི་དང་ འབྲེལ་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་གྲོས་འདེབས་ཐོག་ བསྟན་རྒྱས་ལྷན་ཁག་འོག་གི་བཟོ་བྱ་རྒྱུ་དང་དང་ནང་ བཟོ་འེལ་ས་ཁུངས་ལས་ཟུར་སྐྱབས་ ༢ པ་དང་འཁྲིལ་ལེན་དགོ།
- (༢) ལྷངམ་གསོ་སྐྱོང་ཁང་ལག་ལེན་འབབ་ནི་གི་ཚོག་ཐམ་དེ་ སོན་དང་ལྷངམ་རྒྱ་ནང་འབྲེན་དང་བྱིར་ཚོང་འབབ་ དགི་དོན་ལུ་ལག་ལེན་འབབ་མི་ཚོག།
- (༣) ལྷངམ་གསོ་སྐྱོང་ཁང་ལག་ལེན་འབབ་མི་གིས་ རྒྱབ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་དང་དབྱེ་བ་མ་འདྲཱ་རྒྱ་ རྒྱུ་ལེན་འཛིན་སྐྱོང་དང་ཚོང་འབྲེལ་འབབ་དགོ།

སོན་འཛུགས་སྐྱོང་འབབ་མི་གི་ཐོ་བཀོད།

༡༦ འབྲེལ་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་འདི་ཐོ་བཀོད་ལྟེ་བ་ཡིན་མ་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་སོན་འཛུགས་སྐྱོང་ འབབ་མི་ག་པ་གི་ ཐོ་ཡིག་རྒྱུན་སྐྱོང་འབབ་ནིའི་འགན་ཁུངས་འབབ་དགོ།

༡༧ རྒྱལ་ཁབ་ནང་སོན་འཛུགས་སྐྱོང་འབབ་ནིའི་དོན་ལས་ ཐོ་བཀོད་ཀྱི་ལྷ་ཡིག་དེ་ གཤམ་གསལ་བྱ་སྐྱོའི་ལམ་ལུགས་ དང་འཁྲིལ་དགོས་པའི་

- (༡) ཟུར་སྐྱབས་ ༣ རང་ཆེད་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་རྒྱིག་བཀོད་ལྟར་ འབྲེལ་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་ འཛིན་དང་ཅིག་ཁར་ ཐོ་བཀོད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ལྷ་ཡིག་དང་ཅིག་ཁར་ཚོང་འབྲེལ་ཚོག་ཐམ་གི་འདྲཱ་ལུ་ དགོ།
- (ཡ) ལྷ་ཡིག་འདི་དོས་ལེན་འབད་ཐོག་ འབྲེལ་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལྷངམ་གསོ་ སྐྱོང་ཁང་ ཡང་ན་ ཚོང་སྐྱོའི་ཚོ་བདག་ལུ་ ཟུར་སྐྱབས་ ༤ པའི་ནང་བཀོད་ཡོད་མི་དང་འཁྲིལ་ ཚོད་ལྷན་ རྒྱིག་བཀོད་ཐོག་ ཐོ་བཀོད་ཨང་སྐྱོད་དགོ།

Registration of Nursery Operator

15. Registration of nursery operator shall comply to the following requirements:

- (1) The commercial nursery or seeds operator shall obtain a trade license to operate a business from Department of Cottage and Small Industries, Ministry of Economic Affairs upon issuance of technical clearance from relevant Department and recommendation from Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority issued under Annexure II;
- (2) Nursery operation license shall not be used for import and export of seeds or seedling; and
- (3) The nursery operator can grow and sell only the notified kinds or varieties

Registration as seed growers

16. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall be the Central Registry responsible for maintaining the list of all the seed growers in the country.

17. The application to be registered as seed growers in the country shall comply to the following procedure:

- (a) An application shall be submitted to the Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority in the format prescribed in **Annexure III** for registration along with a copy of trade license; and
- (b) Upon acceptance of the application, Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall provide a registration number in a standard format as provided in **Annexure IV** to the proprietor of the nursery or enterprise or the company.

༡༨ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱི་གསར་བཏོན་ཁྱབ་བསྐྱེད་གས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ཕྱིར་བཏོན་འབད་
ཡོད་པའི་སོན་དང་ལྷུང་མ་ དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་ཚུའི་ ཐོ་དེབ་ལྟེ་བ་ཅིག་ཡང་རྒྱུན་སྲོང་འཐབ་དགོ།

༡༩ དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་རྒྱུ་གི་འཕུས་མི་རླུང་ཆེན་གྱིས་རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་གྱི་
གནང་བའི་ཐོག་ དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་གསར་སྟོན་ ཡང་ན་ ཁྱབ་བསྐྱེད་འབད་ཡོད་པ་ ཡང་ན་ ཁྱབ་བསྐྱེད་ལས་
ཕྱིར་བཏོན་འབད་ཡོད་པའི་ཐོ་ཡིག་ཅིག་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལུ་སྲོད་དགོ།

ཁྱབ་བསྐྱེད་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་གི་རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་ཐོ་ཡིག།

༢༠ དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་རྒྱུ་གི་འཕུས་མི་རླུང་ཆེན་གྱིས་ **ལྷུང་སྐྱེད་མ་** པ་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་སྐྱིག་
བཀོད་དང་འཁྲིལ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ཁྱབ་བསྐྱེད་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་ སོན་ཚུ་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཐོ་ཡིག་དེ་
དུས་མཐུན་བཟོ་དགོས་དང་ ཐོ་ཡིག་དེ་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལུ་སྲོད་དགོ།

18. The Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall also maintain a Central Registry for all varieties, seeds and seedlings, which have been released, notified and de-notified.

19. The member secretary to the Variety Release Committee on the approval from the National Seed Board shall share a list of varieties released/notified/de-notified with Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority.

National Lists of notified kinds or varieties of seeds

20. The member secretary of the Variety Release Committee shall update the national list of all notified kinds or seeds in the country as per format provided in **Annexure V** and the updated list shall be shared with Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority.

ལེབ་ལྔ་པ།
སོན་བཙུང་ཞི་ཚང་འཛིན།

སོན་ཚུ་ནང་འཁོད་ཀྱི་བཀོད་སྟོན།

༢༡ སོན་མ་པ་གང་རུང་གི་ སྤྲིག་གཞི་འདི་གི་དོན་ཚན་༡༣ པ་དང་ སྤྲི་ལྷན་རིགས་སྤྱི་ཁྲིམས་ནང་ལུ་མ་ཚུད་པའི་ སྤྲུ་སྲོལ་གྱི་རིགས་མ་འདྲཿ་ཚུ་ ཚད་ཉུང་སྤྱི་སྤྱོད་ བརྗེ་སོར་དང་ས་གནས་ཚུ་ནང་ལུ་བཙུང་ཚོག་ནི་ཨིན།

༢༢ སོན་གྱི་ཚོང་ལཱ་འཐབ་ནི་གི་ཆ་གནས་ཡོད་པའི་ཚོག་ཐམ་ཡོད་མི་མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ སོན་རིགས་ཀྱི་ཚོང་ལཱ་འཐབ་ཚོག་ནི་དེ་ཡང་ གཤམ་འཁོད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་གྲུབ་ཡོད་པེ།

- (༡) སོན་དེའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་དེ་ཕྱི་ཚུ་གསལ།
- (༢) སོན་དང་ལྷང་མ་གི་ རྒྱ་ཆའི་གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ཡོད་པ།
- (༣) དེ་བཟུམ་མའི་སོན་གྱི་ཉོད་ཀྱི་ཁ་ཡིག་ཚུ་ འབྲི་དགོས་ཚུ་ཡང་ེ།

- (༡༡) སོན་འདི་གི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་ག་འདི་ གངས་སྤྱི་ཚུད་པ་ཨིན་ན།
- (༡༢) སྤྲུ་དག་གི་བརྒྱ་དཔྱ་
- (༡༣) སྤྲུ་ཚད་ཀྱི་བརྒྱ་དཔྱ་
- (༡༤) སྤྲུ་ཆུབ་པའི་ཚོང་གངས་
- (༡༥) ཡུན་ཚང་ཚོས་གངས་ དང་
- (༡༦) སོན་གྱི་སྤྱོད་བཞག་ གལ་སྲིད་ཡོད་པ་ཅིན།

(༢) རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་ཀྱིས་ རུས་དང་རུས་སྤྱི་ ཚེད་རུ་བཀོད་ཚོག་པའི་དགོས་མཁོ་གཞན་ཚུ།

CHAPTER III

REGULATION OF SALE OF SEED

Domestic Use of Seeds

21. Any farmer shall be allowed to engage in small-scale exchange and local sale of their traditional varieties, if the varieties for exchange or sale are not covered under Rule 13 of this Rule and Biodiversity Laws.

22. Any person with valid trade license for seed business shall be allowed to carry out seed business on fulfilment of the requirements mentioned below:
  - (1) The seed is identifiable to its kind or variety.

  - (2) The seed conforms to the standards as prescribed in the Minimum Standards for Seed and Planting Materials.

  - (3) The label on the container of such seed shall bear in writing:
    - (a) The kind or variety to which the seed belongs;
    - (b) Purity percentage;
    - (c) Germination percentage;
    - (d) Date of packaging;
    - (e) Date of expiry; and
    - (f) Seed treatment, if any.

  - (4) Other requirements as may be prescribed by National Seed Board from time to time.

སོན་ནང་འདྲེན།

23 ལྷན་ཁག་ལུ་བཅའ་ཡིག་དོན་ཚན་27.7་པ་གི་ དབང་ཚད་གནང་མི་དང་འཁྲིལ་ སོན་ནང་ནང་འདྲེན་གྱི་ཐད་ གཤམ་གསལ་གྱི་དགོས་མཁེ་ཚུ་དང་འཁྲིལ་དགོ་ཅེ་

(7) སྤྱི་ཤིང་གི་ཟུར་བརྟག་དང་ སྤྱི་ལྷན་རིགས་སྤྱི་འཁྲིལ་སྤྱི་ལྷན་ཚུ་འདྲེན་མཁེ་ཚུ་སྤྱི་ལྷན་ལུ་ སོན་ནང་འདྲེན་གཤམ་འཁེ་དགོས་དོན་ཚུ་ལུ་འབད་ཚོགས་དེ་ཡང་ཅེ་

(ཀ) ཚོང་འབྲེལ་དོན་ལུ།

(ཁ) སྤྱི་ལྷན་འཛུགས་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ལུ།

(ག) ཞིབ་འཚོལ་དོན་ལུ་ ཡང་ན

(ང) སྤྱི་ལྷན་ཞིན་མ་ལས་ ལོག་ཕྱིར་ཚོང་དོན་ལུ།

(2) སོན་ནང་འདྲེན་འབད་ནི་འདྲེན་ལུ་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལས་ནང་འདྲེན་ཚོགས་ཐམ་ལེན་དགོ།

(3) རང་འདྲེན་ཚོང་འབྲེལ་ཚོགས་ཐམ་དེ་ སོན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་དང་ སྤྱི་ལྷན་ཞིན་མ་ལས་ ལོག་ཕྱིར་ཚོང་དོན་ལུ་དགོ།

(4) ལྷན་བརྒྱུགས་འབད་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་ ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲུལ་གི་སོན་ཚུ་ ཐད་ཀར་དུ་བཅོང་ནི་འདྲེན་ལུ་རྒྱུ་ལུ་ཁབ་ནང་ རང་འདྲེན་འབད་ཡོད་མི་ཚུ་རྒྱུ་ལུ་འབད་ནི་འདྲེན་ལུ་ སོན་དང་ལྷང་མ་གི་རྒྱུ་ཚུ་གི་གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་ཚུ་འབྲུག་དགོ།

(5) རིགས་རྒྱུན་བཟོ་བཅོས་འབད་དེ་ཡོད་པའི་སོན་ཚུ་ནང་འདྲེན་འབད་ནི་ལས་བཀག་རྒྱབ་ནི་དེ་རྒྱུ་ལུ་ཁབ་གི་སྤྱི་ལྷན་ཉེན་སྲུང་གི་ཁྲིམས་སྤྱི་ལྷན་དང་འཁྲིལ་དགོ།

(6) བརྒྱུལ་ཆས་ཚུ་ གཤམ་འཁེ་དགོས་མཁེ་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཡོད་ཚེ་ རྒྱུ་ལུ་ཁབ་ནང་ལུ་སོན་ནང་འདྲེན་འབད་ནི་གི་གངས་ཚད་ཚུ་ ཚད་མེད་པ་བཟོ་མི་དེ་ཡང་ཅེ་

(ཀ) རིགས་ ཡང་ན་ རིགས་སྤྱི་/དབྱེ་བ་མ་འདྲུལ་ཚུ་གི་ལྷན་ཚོས་ངོམ་དང་མིང།

Import of Seed

23. In accordance with the power vested upon Ministry under Section 21(1) of the Act, import of seed shall comply with the following requirements:

- (1) Upon fulfilment of the requirements under Plant Quarantine and Biodiversity law or other relevant laws, import of seed shall be allowed only for the following purpose:
  - (a) Commercial purpose;
  - (b) Private Growers;
  - (c) Research Purpose; and
  - (d) For multiplication and re-export.
- (2) Import of seeds shall require import permit from Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority.
- (3) Import license shall be required for commercial and multiplication and re-export of seed.
- (4) Import of notified kind or variety of seeds for direct sale in the country should meet the Minimum Standards for Seed and Planting Materials for certification.
- (5) Any import of genetically modified seeds shall be prohibited as per the Biosafety laws of the country.
- (6) No limitation will be imposed on the quantity of seeds that is imported into the country provided the consignment comply to the following requirements:
  - (a) Name and main characteristics of the kind or species/varieties;

- (ལ) ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་མི་གི་མིང་དང་ཁ་བྱང་སྐྱགས་ རྒྱལ་ཁབ་/འབྲུང་ཁུངས་ཀྱི་ས་གནས་དང་ དེ་སྦྱར་
འབད་མི་འགན་ཁུར་ཅན་གྱི་ལས་སྡེ།
- (ག) ཅན་འདྲེན་འབད་མི་གི་མིང་དང་ཁ་བྱང་།
- (ང) ཅན་འདྲེན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་སོན་གྱི་ དམིགས་བསྐྱེད་དེ་ སྡེ་ཤིང་བྱུར་བརྟག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་ནང་
བཀོད་ཡོད་པའི་དགོས་མཁོ་ག་ར་འགྲུབ་ཡོད་པ།
- (ཅ) ཞིབ་འཚོལ་གྱི་དོན་ལུ་མ་གཏོགས་ རྩབ་བསྐྱགས་མ་འབད་བའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་གི་
སོན་ནང་འདྲེན་དེ་ བཀག་དམ་འབད་དགོ།
- (ཆ) ཞིབ་འཚོལ་གྱི་དོན་ལུ་ རྩབ་བསྐྱགས་མ་འབད་བའི་སོན་དང་ལྷུང་མ་གི་རིགས་ ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་
འདྲུམ་ཚུ་ ཅན་འདྲེན་དང་ དབྱེ་སྟོན་འབད་ནི་དེ་ **བྱུར་སྐྱགས་༦** པ་ལྟར་འབད་ཚོགས།
- (ཇ) སྤེལ་ཞིན་མ་ལས་ འོག་ཕྱིར་ཚོང་གི་དོན་ལུ་རྩབ་བསྐྱགས་མ་འབད་བའི་དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་གི་སོན་
ཅན་འདྲེན་མ་འབད་བའི་ཉེ་མ་དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་ལས་ གནང་བ་ལེན་དགོ།
- (ཉ) རྩབ་བསྐྱགས་མ་འབད་བའི་དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་གི་སོན་ནང་འདྲེན་འབད་དེ་ འོག་ཕྱིར་ཚོང་གི་དོན་ལུ་
སྤེལ་ཡོད་མི་ཚུ་ ས་གནས་ལུ་བཅོང་མི་ཚོགས།
- (ཧ) སོན་ནང་འདྲེན་འབད་ནི་དེ་ སྡེ་ཤིང་བྱུར་བརྟག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་ལྟར་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ གཞུང་
འབྲེལ་འཇུལ་སྐོ་ཚུ་བརྒྱུད་དེ་རྒྱུང་མ་གཅིག་འབག་དགོ།
- (ང) སྡེ་ཤིང་བྱུར་བརྟག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་འབྲེལ་ བསྐྱུལ་ཆས་ལས་དཔེ་ཚད་ལེན་མི་ཚུ་ གཞུང་འབྲེལ་
འཇུལ་སྐོ་ནང་ལྷོད་པ་ད་ བྱུར་བརྟག་ཞིབ་དབྱེད་འབད་ཚོགས།

- (b) Name and address of exporter with country/place of origin and agency responsible for its certification;
  - (c) The name and address of importer;
  - (d) Intended purpose of the imported seeds meet all the requirements referred in Plant Quarantine Laws;
  - (e) Except for research purposes, import of seeds of non-notified kinds or varieties shall be prohibited;
  - (f) Import of planting materials of non-notified kinds or varieties for Research and Demonstration purpose shall be permitted as per **Annexure VI**;
  - (g) Seeds of non-notified variety imported for multiplication and re-export will require approval from Variety Release Committee prior to importation of such seeds;
  - (h) Import of non-notified variety of seed for re-export upon multiplication shall not be allowed to sell locally.
- (7) Seed shall be imported only through the official points of entry designated under Plant Quarantine Laws;
- (8) The samples from the consignment may be subject to quarantine inspection as per the Plant Quarantine laws upon arrival at the official point of entry;

(ཉ) འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལུ་ རོས་འཛིན་འབད་ཡོད་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་སོན་
རིགས་དེ་སྦྱོར་ལས་སྡེ་གི་ དེ་སྦྱོར་འབད་ཡོད་པའི་སོན་ཚུ་ རང་འབྲེན་འབད་བརྟུག་ནི་དང་ དེ་ཡང་ དེ་བཟུམ་
མའི་སོན་ཚུ་ བྱབ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཨིནམ་དང་ སྡེ་ཤིང་བཟུང་བརྟུག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་
གཞན་འབྲེལ་ཡོད་ཁྲིམས་ལུགས་གྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་ལུ་གནས་ཡོད་པ།

(ཉ༠) ལྷན་སྐྱབས་པ་ པ་དང་ པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་ཡོད་པའི་སོན་ཡང་ན་ རགས་ཚལ་གྱི་རྒྱ་ཆ་དང་ མཛེས་
རྒྱན་སྡེ་ཤིང་གི་རིགས་སྡེ་ཚུ་ རང་འབྲེན་འབད་ཚོགས་དེ་ཡང་ སྐྱེལ་གཞིའི་ནང་གསལ་བཀོད་ཡོད་པའི་
དགོས་མཁོ་ག་རའབྲུབ་ཡོད་ཚོ།

༢༥ ལྷན་སྐྱབས་པ་ པ་ པ་དང་ པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་མེད་པའི་འབྲུ་སྡེ་ ལྷུ་ར་རིག་པ་ རྩ་ཆག་ རགས་ཚལ་དང་
མཛེས་རྒྱན་རིགས་སྡེ་ རང་འབྲེན་འབད་ནི་དེ་ ལས་ཁུངས་དང་བསྐྱུན་གྲོས་ཐོག་ གནས་སྤངས་དང་བསྐྱུན་བརྩི་
འཛེག་འབད་དགོ།

རིགས་བསྐྱེ་སོན།

༢༤ སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་འོག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་ལྟེ་བ་སྤྲེའི་དེ་ རིགས་བསྐྱེ་སོན་ཚུ་ རང་འབྲེན་དང་བཀའ་སྤྱིལ་
འབད་ནི་གི་དབང་ཚད་ཅན་གྱི་ལས་སྡེ་ཨིན།

༢༦ ལྷོགས་སྐྱབ་ཅན་གྱི་སྐྱེར་གྱི་སོན་རིགས་ཚོང་སྡེ་ ཡང་ན་ ཚོང་ལས་ཚུ་ལུ་ཡང་ སོ་ནམ་དང་རགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གྱི་
བཟོ་ཡོད་མི་གནས་ལུ་ན་དང་ཆ་རྒྱུན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ རིགས་བསྐྱེ་སོན་ཚུ་ རང་འབྲེན་འབད་ཚོགས།

༢༧ རང་འབྲེན་འབད་ནི་གི་ རིགས་བསྐྱེ་སོན་གྱི་དབྱེ་བ་ ཡང་ན་ རྣམ་པའི་ཐད་ ལས་ཁུངས་གྱི་གྲོས་འདེབས་འབད་ཡོད་
མི་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་གྱི་ཆ་འཇག་སྐྱབ་ཡོད་མི་ལུ་ གཞི་བཞག་དགོ། དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་
གསར་བཏོན་ཚོགས་རྒྱུང་གིས་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་གོས་སྦྱོན་ཐོག་ རིགས་བསྐྱེ་སོན་ནང་འབྲེན་གྱི་
དོན་ལུ་ འོས་ལྷན་གྱི་ལས་སྦྱོན་དང་བྱ་སྐྱེའི་ལས་ལུགས་ཚུ་བཟོ་དགོ།

སོན་ཕྱིར་ཚོང་།

༢༨ སོན་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་ནི་དོན་ལུ་ བསྐྱུན་རྒྱས་ལྷན་ཁག་འོག་གི་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་གྱི་སྦྱོང་མི་ ཆ་གནས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཚོང་ཚོག་ཐམ་ཅིག་དགོ།

- (9) Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority may allow import of seed certified by recognized foreign seed certification agency, provided, such seeds are of notified kinds and meets the requirements of Plant Quarantine laws and other relevant laws;
- (10) Import of seeds or planting materials of forestry and ornamental plant species listed in **Annexure VII** and **Annexure VIII** of this Rule, shall be allowed provided it meets all the requirements specified under this Rule;
24. Import of Agriculture, Horticulture, Fodder, Forestry and Ornamental species not listed in **Annexure V, VII** and **VIII** shall be considered case by case in consultation with the Department.

Hybrid Seeds

25. The National Seed Centre (NSC), Paro, under the Department of Agriculture will be the authorized agency for import and distribution of hybrid seeds.
26. Competent Private Seed companies or enterprises will also be allowed to import hybrid seeds based on the terms and conditions set by the Ministry of Agriculture and Forests.
27. The types or varieties of hybrid seeds to be imported shall be based on the recommendations of the Departments and approved by the National Seed Board. The VRC in consultation with relevant agencies shall develop proper guidelines and procedures for import of the hybrid seeds.

Export of Seed

28. All export of seed shall require a valid export license issued by the Department of Trade, Ministry of Economic Affairs.

29 དབྱི་བ་མ་འདྲམ་ག་རྒྱུ་རྫོང་འཐབ་ཚོག་ནི་དེ་ཡང་ ནང་འདྲན་འབད་མི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སོན་གྱི་གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་
ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཡོད་པ་དང་ གཤམ་འཁོད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཡོད་པེ།

ཀ) གལ་སྲིད་ནང་འདྲན་འབད་མི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་དགོ་པ་ཅིན་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་
འཛིན་ལས་ བའི་ཀོ་སེ་ནི་ཀ་རི་(phytosanitary) ལག་ཁྱུར་ལེན་དགོ།

30 ས་གནས་དང་ གཡུས་ཁའི་རིགས་རྒྱན་འཐོན་ཁུངས་ཀྱི་ཕྱི་རྫོང་དེ་ སྐྱེ་ལྷན་རིགས་སྐྱེ་ཁྲིམས་ལུགས་དང་འཁྲིལ་
དགོ།

31 སྤྱོད་ཤིང་བཟུང་བརྟག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་འཁྲིལ་རོས་འཛིན་འབད་ཡོད་པའི་གཞུང་འབྲེལ་འཐོན་སྐྱེའི་ས་གནས་ཚུ་བརྒྱུད་
དེ་མ་གཏོགས་ འབྲུག་ལས་སོན་ཕྱི་རྫོང་འཐབ་མི་ཚོག།

29. All varieties shall be allowed to be exported, provided it meets the minimum seed standards of the importing country and comply with the requirement prescribed herein under:

(a) Obtain phytosanitary certificate from Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority, if required by the importing country.

30. Export of local and indigenous genetic resources shall be governed by the Biodiversity laws.

31. No seed shall be exported from Bhutan, except through the official points of exit designated under Plant Quarantine Laws.

ལེན་ལ པ།
སོན་གྱི་གནས་ཚད་དང་རོ་སྦྱར།

སོན་གྱི་གནས་ཚད།

༣༢ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ལ པ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་ ལྷན་བསྐྱབས་
འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གི་སོན་གང་རུང་གི་སྐོར་ དགོས་མཁོ་དང་འཁྲིལ་སོན་གྱི་གནས་
ཚད་ཉུང་ཤོས་བཟོ་ནི་དང་ བསྐྱར་བཟོ་འབད་དགོ།

༣༣ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ དེ་བཟུམ་མའི་སོན་བཅོང་ནི་ཚུ་ སོན་དང་ལྷང་མ་གི་རྒྱ་
ཆའི་གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་དང་འཁྲིལ་ ལེགས་ཤོམ་སྤྲོམ་རྒྱབ་སྟེ་ རོ་རྟགས་དང་ཁ་ཡིག་བཏགས་ཏེ་ཡོད་པའི་
གཏན་བཟོ་དགོ།

སོན་རོ་སྦྱར་འབད་མི་ལས་སྡེ།

༣༤ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ལ པ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་དེ་ ལྷན་ཁག་
གིས་གཞི་བཟུགས་འབད་ཡོད་པའི་ སོན་རོ་སྦྱར་འབད་མི་ལས་སྡེ་ཨིན།

སོན་རོ་སྦྱར་འབད་ནིའི་བྱ་སྤྱིའི་ལས་ལུགས།

༣༥ ལྷ་ཡིག་ཕུལ་མི་འདི་གིས་ རོ་སྦྱར་གྱི་ལྷ་ཡིག་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལུ་ ཟུར་སྐྱབས་ཇ
པའི་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་སྐྱིག་བཀོད་ལྟར་ཕུལ་དགོ།

༣༦ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཆེད་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་སོན་གྱི་གནས་ཚད་ཚུ་དེས་གཏན་
འབྲུབ་ཡོད་པ་དང་བདེན་དཔྱད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ས་ཁོངས་ལྷ་ཞིབ་འཇོ་འབྲེན་འཐབ་དགོས་དང་ ཟུར་སྐྱབས་༡༠
པ་ལྟར་ ཞིབ་དཔྱད་སྐྱོན་ལུ་རྒྱུན་སྦྱོར་འབད་དགོ།

༣༧ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ སོན་གྱི་གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་ཚུ་འབྲུབ་ཡོད་མེད་བརྟམ་
དཔྱད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ དཔེ་ཚད་བརྟག་དཔྱད་འཇོ་འབྲེན་འཐབ་དགོ།

༣༨ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ རོ་སྦྱར་འབད་ཡོད་པའི་སོན་ཚུ་གི་སྤྱི་ཚད་དེ་ ལྷ་རྟོག་དང་
དབྱེ་ཞིབ་འབད་དགོས་དང་འདིའི་སྐྱོན་ལུ་དེ་རང་སོའི་ལས་ཁུངས་ལུ་སྦྱོད་དགོ།

CHAPTER IV

SEED STANDARDS & CERTIFICATION

Seed Standards

32. In accordance with Section 5 of the Act, the Variety Release Committee shall fix and revise as deemed necessary, the minimum standards for seeds with respect to seed of any notified kind or variety.
33. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall ensure sale of such seeds is properly packaged, marked and labeled in conformity with the minimum standards for seeds and planting materials.

Seed Certification Agency

34. In accordance with Section 7 of the Act, Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall function as the Seed Certification Agency.

Procedure for Seed Certification

35. The application for grant of certificate for sale of seeds shall be submitted to Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority in the format provided in **Annexure IX**.
36. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall conduct field visits to ensure and verify that the prescribed seed standards are met and maintain inspection report as per the **Annexure X**.
37. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall conduct sample testing to examine if the minimum seed standard is met.
38. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall monitor and evaluate the quality of certified seeds and share the monitoring and evaluation report with the respective Departments.

39 སོན་ཞིབ་དབྱུང་པའི་འགན་ཁུ་དེ་ཡང་ རྩབ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲཱ་རྩོམ་འབད་
དེ་ཡོད་པའི་སོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོང་ལས་ཚུ་ རྩོམ་གྱི་བྱ་སྤོའི་ལམ་ལུ་གནས་ལོད་པ་རེས་གཏན་བཟོ་ནི་དང་
སྤྲོད་ལུ་འབད་ནི།

སོན་གྱི་རྩོམ་སྤྲོད་ཐངས།

40 འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ སོན་བཙོང་ནིའི་དོན་ལུ་ སོན་དང་ལྷུང་མ་གི་རྒྱ་ཆའི་
གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་ཚུ་ལུ་གནས་ལོད་ཚེ་ **ཟུར་སྐྱབས་༡༡** པ་ལྟར་སོན་གྱི་ལག་ཁྱེར་སྤྲོད་དགོ།

རྩོམ་གྱི་འབྲུག་ལུ་

41 འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ སོན་གྱི་ལག་ཁྱེར་སྤྲོད་ནི་གི་འབྲུག་གཏན་འཁེལ་བཟོ་ནི་
དོན་ལུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་ལུ་ གྲོས་འཆར་བཀོད་དགོ།

42 འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ སོན་རྩོམ་གྱི་འབྲུག་གཏན་འཁེལ་བཟོ་ནི་གི་བརྟག་ཞིབ་
དང་གྲོས་འཆར་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ གཤམ་འཁོད་གྱི་ཚད་གཞི་ཚུ་བསམ་ཞིབ་འབད་དགོ་པ་ཚུ་ཡང་ཅེ་

- (1) སོན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གནས་ཤོང་།
- (2) སོན་གྱི་བཟོ་བྱ་ཁྱེར་སྤྲོད་ལུ་གཏང་ནི་ དང་
- (3) ཞབས་ཏོག་གི་རིན་ཏེལ་ལུ་འཕྲོག་ཚུ་ནི།

ལག་ཁྱེར་ཆ་མེད་གཏང་ཐངས།

43 འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལུ་ རྩངས་གསལ་གྱི་ཤོ་སྐབས་བྱིན་པའི་ལུ་ ལག་ཁྱེར་ཆ་མེད་
གཏང་ནི་གི་ཐོབ་དབང་ཡོད་མི་དེ་ཡང་ གཤམ་སྤྲོད་ཅེ་

- (1) ལུ་ཡིག་ལུ་མི་འདི་གིས་ རྒྱ་མཚན་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ ལག་ཁྱེར་སྤྲོད་པ་དང་འབྲེལ་དགོ་པའི་ཆ་རྒྱུན་
ཚུ་ལས་རྒྱབ་འགལ་འབད་ཡོད་ཚེ།
- (2) ལག་ཁྱེར་འདི་ ལུ་ཡིག་གི་དོན་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ ཡང་ན་བཅའ་ཁྲིམས་དང་བཅའ་ཡིག་
དང་མ་མཐུན་པའི་ཐབས་ཤེས་གཞན་གྱི་སྤོའི་ལམ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ ཡང་ན་

39. The Seed Inspectors shall be responsible to ensure and report on any business pertaining to seed of notified kind or variety that are certified, is in compliance with the certification procedures

Grant of Seed Certificate

40. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall grant Seed Certificate as per **Annexure XI** for sale of seeds upon meeting the Minimum Standards for Seed and Planting Materials.

Seed Certification Fee

41. The Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall assess and propose the fee for the issuance of seed certificate.

42. The Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall consider the following criteria while assessing and proposing the fee for seed certification:

- (1) The market value of the seed;
- (2) Need for promotion of seed industry; and
- (3) Recovery of the service costs.

Revocation of Certificate

43. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall reserve the right to revoke the certificate after giving an opportunity of showing the cause, if:

- (1) The applicant, without reasonable cause, has contravened the conditions subject to which the certificate was granted;
- (2) The certificate is obtained by misrepresentation of an essential fact either in the application or by other means inconsistent with the Act and Rules issued thereunder; or

(3) ལྷ་ཡིག་ཕུལ་མི་འདི་གིས་   བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིགས་གཞི་ཚུ་གི་དགོངས་དོན་གང་རུང་ལས་རྒྱབ་འགལ་
འབད་ཡོད་ཚོ།

མཐོ་གཏུགས།

༧༧ མི་ངོམ་གང་རུང་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ཚན་༧༠ དང་༧༩་ བ་དང་འཁྲིལ་བཏོན་པའི་གྲོས་ཚད་ལུ་ཁོ་རྒྱུད་མ་
བཏུབ་ཚེ་ སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་བརྒྱུད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚེགས་ལུ་ ཉིན་གངས་༩༠ གི་ནང་འཁོད་
མཐོ་གཏུགས་འབད་དགོ།

༧༨ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚེགས་ཀྱིས་ མཐོ་གཏུགས་པ་འདི་ལུ་ ལྷན་གསལ་གྱི་གོ་སྐབས་ལངས་སྤོ་བྱིན་
དགོཔ་དང་ མཐོ་གཏུགས་འདི་ ག་དེ་མགྲོགས་མགྲོགས་ལྷན་གསལ་མཚུག་བསྟུ་དགོ།

༧༩ ཉམས་རྒྱུད་ཅན་གྱིས་ བཀོད་ཚེགས་ཀྱི་གྲོས་ཚད་དེ་ དབང་ཁྲབ་ཡོད་མི་ཁྲིམས་འདུན་ལུ་མཐོ་གཏུགས་འབད་ཚེགས།

ཕྱི་རྒྱལ་སོན་རིགས་ངོ་སྤྱོད་ལས་སྡེ།

༧༧ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལུ་ ངོས་འཛིན་ཡོད་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ སོན་རིགས་ངོ་སྤྱོད་
འབད་མི་ལས་སྡེ་གི་མོ་ རྒྱན་སྐྱོང་འཐབ་ཞིའི་འགན་ཁུངས་ཨིན།

- (3) The applicant has contravened any of the provisions of the Act or the Rules issued thereunder.

Appeal

44. Any person aggrieved by the decision under Rule 39 and 42 shall appeal to the National Seed Board through the Department of Agriculture within 30 days from the date of decision.
45. The National Seed Board shall give adequate opportunity to the appellant of being heard and shall dispose the appeal as expeditiously as possible.
46. The aggrieved party may appeal to the Court of competent jurisdiction on the decision of the Board.

Foreign Seed Certification Agency

47. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall be the responsible agency to maintain the list of recognized foreign seed certification agencies.

ལེབ་ལྟུང་པ།
སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱུང་།

༤༨ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༡༤.༡ པ་དང་ ༡༤.༢ དང་འབྲེལ་ བཅའ་ཡིག་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དོན་ལུ་ ལྷན་
ལག་གིས་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་དེ་ སོན་ཞིབ་དབྱུང་འབད་ནི་གི་དབང་ཚད་ཡོད་པ་སྟེ་
ངོས་འཛིན་འབད་མ་ཞིན།

༤༩ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ སོན་དང་ལུང་མ་གི་རྒྱ་ཆའི་གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་དང་
འབྲེལ་ རྩལ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་སོན་ ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འབྲམ་ཚུ་གི་ཞིབ་དབྱུང་འབད་དགོ།

སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱུང་པ།

༥༠ སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱུང་པ་གིས་བཅའ་ཁྲིམས་དང་བཅའ་ཡིག་འདི་གི་འོག་ལུ་གནང་ཡོད་པའི་དབང་ཚད་ཚུ་ལག་ལེན་
འཐབ་དགོ།

༥༡ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་འོག་གི་སྡེ་ཤིང་བྱུང་བཞག་ནད་བཟླ་གི་ཞིབ་དབྱུང་པ་གི་ སོན་
གྱི་ཞིབ་དབྱུང་པ་སྟེ་ ལཱ་འགན་འབག་ཚོགས།

༥༢ སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱུང་པ་གིས་ ལཱ་འགན་འབག་པའི་སྐབས་ ཡིག་ཚང་དང་འབྲེལ་བའི་ངོས་འཛིན་དོན་ལྟགས་འབག་
དགོས་དང་ ཞིབ་དབྱུང་འབད་བའི་སྐབས་སྟོན་དགོ།

སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱུང་པ་གི་དབང་ཚད།

༥༣ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༡༥ པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱུང་པ་གིས་འབད་ཚོགས་དེ་ཡང་ཅེ་

(༡) རྩལ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འབྲམ་གི་སོན་གཏང་རུང་གི་དཔེ་ཚད་ལེན་ཚོགས་ཡང་ཅེ་

(༡༡) དེ་བཟུམ་མའི་སོན་བཙོང་མའི་མི་ངོས་ལས་ དེ་ལས་

(༡༢) དེ་བཟུམ་མའི་སོན་ཚུ་ ཉམ་མི་ཡང་ན་ ལེན་མི་ལུ་ བསྐྱལ་བའི་ སྡོད་པའི་ སྡོད་ནི་དོན་ལུ་འི་གྲོ་སྒྲིག་
འབད་བའི་མི་ངོས་ལས།

CHAPTER V

SEED INSPECTION

48. In accordance with Section 14(1) and 14(2) of the Act, the Ministry designates Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority for inspection of seed for the purpose of implementing this Rule.

49. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall conduct inspection of seed of notified kind or variety as per the Minimum Standards for Seed and Planting Materials.

Seed Inspector

50. A seed inspector exercises such powers as conferred under the Act and the Rule.

51. A Plant quarantine inspector under Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority may also function as a seed inspector.

52. A seed inspector while on duty shall carry an official identification card and should be produced on demand.

Powers of Seed Inspector

53. In accordance with Section 15 of the Act, a Seed Inspector shall exercise the following power:

(1) Take sample of any seed of notified kind or variety from:

(a) A person selling such seed; and

(b) A person who is in the course of conveying, delivering or preparing to deliver such seed to a purchaser or a consignee.

- (2) གཞོན་འགོལ་འཐབ་ཡོད་པའི་སྐབ་བྱེད་འཐོབ་སྲིད་པའི་ཡིད་ཆེས་འབྱུང་པ་ཅིན་ ཉེ་འདབས་ཀྱི་ཁྲིམས་འདུན་ལས་བཅན་འཚོལ་བཀའ་འཕྲིན་ཅིག་ལྟ་སྟེ་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་དུས་ཚོད་ཁར་ ཁྲིམ་གྱི་ས་ཁོངས་ ཡང་ན་བཟོ་བཀོད་ཚུ་ནང་འཇུལ་ཏེ་བཅན་འཚོལ་འབད་ཚོགས།
- (3) གཞོན་འགོལ་འཐབ་ཡོད་མི་ཡང་ན་ འབད་བའི་བསྐྱང་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་གང་རུང་འཆང་ཡོད་མི་དེ་ལུ་སོན་ག་ཅི་རང་ཨིན་རུང་དུས་ལུན་མཐོ་ཤོས་ཉིན་གངས་ 30 གི་རིང་ལུ་ ཉེ་བཅོང་འཐབ་མ་ཚོགས་པའི་བཀོད་རྒྱ་ཡིག་ཐོག་ལུ་བྱིན་ནི་དང་ ཡང་ན་ གཞོན་འགོལ་ཉེས་བཟོ་བྱི་ཉེས་སྦྱོན་དེ་ སོན་འཆང་མི་ཁོ་རང་གིས་སེལ་ཐབས་འབད་ཚུགས་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ སོན་གྱི་བསགས་མཛོད་དེ་འབྱོར་རྟགས་སྦྱོད་ཐོག་ལས་བཅན་ལེན་འབད་ཚོགས་ཨིན།
- (4) གོང་གི་དོན་ཚན་ 43(2) པའི་ནང་གསལ་གྱི་ ས་ཁོངས་གང་རུང་ནང་ལུ་ཡོད་པའི་ ཐོ་དང་ ཐོ་དེབ་ ཡིག་ཆ་ ཡང་ན་ཅ་ཆས་གཞན་གང་རུང་ ཞིབ་དཔྱད་འབད་དེ་བཅན་ལེན་འབད་ཚོགས་དང་ དེ་བཟུམ་མའི་བཅན་ལེན་སྐོར་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལུ་སྐྱུན་ལྷན་འབད་དགོ།
- (5) ལྷབ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་གི་སོན་ག་རུང་ཡོད་པའི་ཉོད་ ལ་སྤྱེ་ཚོགས་ཡང་ན་ དེ་བཟུམ་མའི་སོན་ཚུ་ བཅོང་ནི་འབད་བཞག་ཡོད་པའི་ས་ཁོངས་གང་རུང་ནང་ ཁྲིམས་འདུན་གྱི་བཀའ་རྒྱ་བཅས་ དེ་བཟུམ་མའི་སོན་ཚུ་ཡོད་མེད་ཞིབ་དཔྱད་འབད་ནི་དོན་ལུ་ འཇུལ་ཚོགས།

དཔེ་ཚད་བརྟག་ཞིབ་འབད་ཐོག་སོན་ཞིབ་དཔྱད་འབད་ནི་འི་བྱ་སྐོར་ལམ་ལུགས།

44 བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་76 པ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ སོན་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་པ་གིས་ ལྷབ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་དང་ དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་གི་སོན་གང་རུང་གི་དཔེ་ཚད་ཅིག་ དོན་ཚན་ 43.(1) པའི་འོག་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་ཀྱི་དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནི་འི་དོན་ལུ་དགོ་ཚོ་ ཞིབ་དཔྱད་པ་གིས་:

- (1) མི་རོམ་ག་ལས་དཔེ་ཚད་ལེན་ནི་ཨིན་མི་དེ་ལུ་ ཡིག་ཐོག་གི་བརྟ་སྐུལ་འབད་དགོ།
- (2) བསྐྱུལ་ཆས་ལས་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་གངས་ཚད་ཀྱི་རོ་ཚབ་དཔེ་ཚད་གསུམ་ སོན་གྱི་བསགས་མཛོད་ཀྱི་གངས་ཚད་བསྐྱུལ་གྱི་བརྒྱ་དཔྱ་70% ལས་མ་བརྟ་ལམ་འབད་ལེན་དགོ།
- (3) དཔེ་ཚད་རེ་རེ་བཞིན་དུ་བྱི་དང་རྟགས་བཀའ་ཏེ་འོས་འབབ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཆ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ སྐམ་རྒྱབ་སྟེ་གཤམ་གསལ་གནད་དོན་ཚུ་བརྟ་སྐོར་དགོ་ཅེ་

- (2) Enter and search at all reasonable times, any building premises or structure in which he believes that the evidence of commission of an offence is likely to be found, after obtaining a search warrant from the nearest Court of Law.
- (3) Order in writing the person in possession of any seed in respect of which the offence has been, or is being committed, not to dispose of any stock of such seed for a specific period not exceeding thirty days or, unless the alleged offence is such that the defect may be removed by the possessor of the seed, or seize the stock by giving receipt.
- (4) Examine any record, register, document or any other material object found in any place mentioned in Rule 52(2) of this Rule and seize the same and inform Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority of such a seizure.
- (5) Open any container in which any seed of any notified kind or variety may be contained or where any such seed may be kept for sale, or enter any premises with Court order to inspect if such seed of any notified kind or variety is stored.

Procedure for Seed Inspection by Sample Testing

54. In accordance with Section 16 of the Act, when a seed inspector intends to take a sample of any seed of any notified kind or variety for analysis under the circumstances mentioned in Rule 52(1), the inspector shall:

- (1) Give a notice in writing of such intention to the person from whom he intends to take the sample.
- (2) Take three representative samples of reasonable quantity of the consignment not exceeding 10% of the total amount of the seed stock.
- (3) Seal and mark each of the samples and package them using appropriate material indicating the following particulars:

- (ཀ) སོན་གྱི་དཔེ་ཚད་ཀྱི་དབྱེ་ལག།
- (ཁ) དབྱེ་བ་མ་འདྲ་ཨ།
- (ག) དཔེ་ཚད་ནམ་ལེན་ཡོད་པ་ཨིན་ནའི་ཚོས་གྲངས།
- (ང) དཔེ་ཚད་ག་ལས་ལེན་ཡོད་པ་ཨིན་ནའི་ རྫོང་ལག་ གེད་ལོག་ སྤྱི་ལོག་དང་
- (ཅ) དཔེ་ཚད་དེ་ག་ཅི་གི་དོན་ལུ་ལེན་ལེན་མ་ཨིན་ན་དེ་རྫོང་དགོ།

- (ཉ) གལ་སྲིད་ཐིའུ་དེ་བྱལ་བྱལ་མ་ ཡང་ན་ སྤྱོན་ཞུགས་འབད་ཡོད་པ་བདའ་བུ་ནི་དོན་ལུ་ དཔེ་ཚད་གསུམ་ཆ་
རང་གུ་ སོན་ཞིབ་དབྱད་པ་དང་སོན་བཙོང་མི་ ཡང་ན་ སོན་གྱི་དཔེ་ཚད་ལེན་མི་ མི་ངོམ་གི་ཐིའུ་དང་མིང་
རྟགས་བཏགས་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་དགོ།

- (ཏ) དོན་ཚན་ཡེ.(2) པའི་ལོག་ལེན་ཡོད་པའི་དཔེ་ཚད་གསུམ་གྱི་གལ་ལས་ སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱད་པ་དེ་གིས་མེས་མེས་མེས་མེས་ལེན་ལེན་ལུ་སྤྱོད་དགོ།
- (ཐ) དཔེ་ཚད་གཅིག་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་སོན་རིགས་བཏགས་དབྱད་ཁང་ལྗེ་བ་ལུ་གཏང་དགོ།
- (ད) དཔེ་ཚད་གསུམ་པ་དེ་ རྟན་ཐོ་གི་དོན་ལུ་ ཡིག་ཚང་ནང་བདག་བཟུང་འབད་དགོ།

- (a) Type of seed sample;
  - (b) The variety;
  - (c) Date when sample is taken;
  - (d) Dzongkhag, gewog, chiwog or entry point from where the sample is taken; and
  - (e) Purpose for what intention the sample is being taken should be included.
- (4) Ensure all three samples shall bear the seal and signature of both the seed inspector and the vendor or person from whom the seed sample is taken in a manner that can be detected if the seal is broken or tampered.
- (5) Out of three samples taken under Rule 53(2), the seed inspector shall:
- (a) Deliver one sample to the person from whom it has been taken;
  - (b) Send one sample for analysis to the Central Seed Testing Laboratory for analysis; and
  - (c) Retain the third sample in the office for record.

ལེབ་ཅེ་པ།
སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་ཁང་།

སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་ཁང་ལྟེ་བ།

- ༥༥ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༡༢ པ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ཚུ་གི་དགོས་དོན་འགྲུབ་ནི་ལུ་ ལྷན་ཁག་གིས་ ལྷབ་བསྐྱབས་འབད་ཐོག་ དམྱོ་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་ཁང་འདི་ སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་ཁང་ལྟེ་བ་ཡིན་མ་སྟེ་ གསལ་བསྐྱབས་འབད་དགོ།
- ༥༦ དེ་སྦྱོར་ལས་སྟེ་གིས་ སོན་གྱི་སྤྲུམ་ཚད་ཚད་ལྷན་བཟེ་ནི་གི་དོན་ལུ་ དཔེ་ཚད་ཚུ་སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་ཁང་ལྟེ་བ་ལུ་གཏང་མི་ཚུ་མ་རྩེས་པར་ སོན་བརྟག་དབྱེད་འབད་ནི་གི་དཔེ་ཚད་རེ་བཞེན་ལུ་ སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་ཁང་ལྟེ་བ་གིས་ **ཟུར་སྐྱབས་༡༢** པའི་འབྲུས་ཟུར་དེབ་ནང་ཚེད་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་འབྲུས་ཚུ་བཀལ་དགོ།
- ༥༧ སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་ཁང་ལྟེ་བ་གིས་ དེ་སྦྱོར་འབད་ནི་དོན་ལུ་ སོན་གྱི་དབྱེད་དེ་ སོན་གྱི་གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་འགྲུབ་ཡོད་པའི་གཏན་བཟེ་ནི་དོན་ལུ་ ཚད་ལྷན་གྱི་བྱ་སྤྲོད་ལམ་ལུགས་ལྟར་འབད་དགོ།
- ༥༨ སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་ཁང་ལྟེ་བ་གིས་ དབྱེད་དབྱེད་ ཡང་ན་ བརྟག་དབྱེད་འགོ་འདྲེན་འཐབ་པའི་སྐབས་ རྒྱལ་སྤྱི་སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་མཐུན་ཚོགས་ཀྱིས་གནས་ཚད་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ནི་ལུ་བཙོང་ཤུགས་བསྐྱེད་དགོ།
- ༥༩ སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་ཁང་ལྟེ་བ་གིས་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཡོད་པའི་སོན་གྱི་དཔེ་ཚད་ཀྱི་དབྱེད་དབྱེད་ཡང་ན་ བརྟག་དབྱེད་ཀྱི་སྲུབ་འབྲས་ཚུ་ཡང་ན་དབྱེད་དབྱེད་འབད་ཚར་བའི་ཉིན་གའངས་ ༣ གི་ནང་འཁོད་ སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱེད་པ་དང་ དཔེ་ཚད་ལེན་ཡོད་པའི་མི་རིམ་དེ་ལུ་བརྟེན་སྦྱོད་དགོ།

ལྷངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་ཁང་།

- ༦༠ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༡༣ པ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མའི་ དོན་ཚན་ ༡༧ པ་ལྟར་ སོན་གྱི་དཔེ་ཚད་ཚུ་དབྱེད་དབྱེད་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ལྷན་ཁག་གིས་ ལྷབ་བསྐྱབས་འབད་ཐོག་ སོན་བརྟག་དབྱེད་ཁང་ཚུ་ རྒྱལ་ཡོངས་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་ཀྱི་ རོས་འདྲེན་འབད་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་སྤྱི་ལྷངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་ཁང་ཡིན་མ་སྟེ་གསལ་བསྐྱབས་འབད་དགོ།

CHAPTER VI

SEED TESTING LABORATORY

Central Seed Testing Laboratory

55. In accordance with Section 12 of the Act, the Ministry by notification shall declare existing Seed Testing Laboratory as the Central Seed Testing laboratory for the purpose of fulfilling the provisions of The Seeds Act of Bhutan 2000.
56. The Central Seed Testing laboratory shall levy a fee as prescribed under the Schedule of fee, Annexure XII per sample for conducting seed testing, other than the samples submitted by the certification agency for purposes of seed quality regulation.
57. The Central Seed Testing Laboratory shall carry out analysis of seeds in a standard procedure for the purpose of certification to ensure that the minimum seed standards are met.
58. The Central Seed Testing Laboratory shall strive to comply with the standards of International Seed Testing Association for conducting the test or analysis.
59. The results of seed sample analysis or tests conducted by Central Seed Testing Laboratory shall be communicated to the Seed Inspector and the person from whom the sample has been taken within 3 working days after the completion of analysis or test.

Referee Seed Testing Laboratory

60. In accordance with section 13 of the Act, the Ministry shall by notification designate seed testing laboratories as the National and International Referee Seed Testing Laboratory identified by NSB for the analysis of the seed samples sent to it under section 17 of the The Seeds Act of Bhutan 2000.

61 རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་ཀྱིས་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་གང་རུང་ཅིག་ རྒྱལ་སྤྱི་སོན་རིགས་བརྟག་
དཔྱད་མཐུན་ཚོགས་ཀྱིས་ཚེ་རིང་འབད་འབད་མེ་ཅིག་ རྩེ་ལཱ་གཏུག་བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་སྤོ་སྤོ་འབད་དགོ།

62 ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལུངས་གཏུག་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལུ་ ལུ་བ་འབད་མི་དེ་ལུ་ སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་
འདི་དགོས་མཁོ་དང་འཁྲིལ་ དབྱེ་དཔྱད་ཀྱི་འཕྲུལ་འབག་དགོ།

སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་སྤོ་སྤོ་ལུ།

63 གལ་སྲིད་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་བཟུང་ལུ་ སོན་རིགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་དེ་ ཆེད་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་སོན་
གྱི་གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་དང་མ་འཁྲིལ་ཆེ་སོན་བཙོང་མི་དེ་ལུ་ཉེས་ཆད་ཚུ་ བཅའ་ཡིག་འདི་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་མི་ལྟར་
བཀའ་ཚེགས།

64 གལ་སྲིད་ སོན་བཙོང་མི་དེ་གི་ སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་བཟུང་ལུ་ ཡིད་ཆེས་མ་འབྲུང་ཆེ་ སོན་བཙོང་
མི་དེ་གིས་ དཔེ་ཚད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་ལུངས་གཏུག་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལུ་ འཕྲུལ་ལཱ་དེ་བཟུང་ཆེད་དུ་
བཀོད་ཡོད་པའི་ འཕྲུལ་སྤྱོད་པའི་ཤུལ་གཏང་ཚོགས།

65 སོན་བཙོང་མི་དེ་གི་ འཕྲུལ་ལཱ་དེ་བཟུང་ཆེད་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་འཕྲུལ་ ཡང་ན་ བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་དགོས་མཁོ་དང་
འཁྲིལ་སྤྱོད་པའི་ཤུལ་ དཔེ་ཚད་དེ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ལུངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལུ་གཏང་ཚོགས་ནི་དེ་
ཡང་ དཔེ་ཚད་དེ་སྤོ་སྤོ་མེད་པ་དང་ སྤོ་སྤོ་མེད་པ་དགོ།

ཚུན་ཚུན་འདུམ་འགྲིག་གི་བྱ་སྤོའི་ལམ་ལུགས།

66 བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་དབྱེ་དཔྱད་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུན་ཚུན་ཚུ་གཤམ་གསལ་ལྟར་འབྲེལ་བ་འཐབ་དགོཾ

(1) སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་བཟུང་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ལུངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་
དབྱེ་དཔྱད་གྲུབ་འབྲས་ལུ་ མ་འཁྲིགས་པ་འཛོན་ཆེ་ ཉམས་རྒྱུ་ཅན་དེ་གིས་ ཡིག་ཐོ་གི་ལུ་བ་དང་ འཕྲུལ་
སྤྱོད་པའི་ཤུལ་ དཔེ་ཚད་གསུམ་པ་དེ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ལུངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལུ་ འོག་
དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནི་དོན་ལུ་གཏང་ཚོགས།

(2) དཔེ་ཚད་དབྱེ་དཔྱད་དང་འབྲེལ་བའི་རིན་ཅེ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ལུངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་
བཀའ་ཚེ་ ལུ་བ་འབད་མི་དེ་གི་འབག་དགོ།

61. The National Seed Board may identify any of the Seed Testing Laboratory as a Referee Seed Testing Laboratory, which will be accredited to International Seed Testing Association.
62. The applicant applying for Referee Seed Testing Laboratory outside the country shall bear the testing fee as per the requirement of the Referee Seed Testing Laboratory.

Report of Seed Testing Laboratory

63. In the event, the report of the Central Seed Testing Laboratory reveals that the seed sample does not conform to the prescribed minimum seed standards, the seed dealer shall be liable to pay fines prescribed in this Rule.
64. In the event, the seed dealer is not satisfied with the report of the Central Seed Testing Laboratory, the dealer or agencies may send the sample to National Referee Seed Testing Laboratory upon payment of prescribed fee under the Schedule of fee.
65. The seed dealer may upon payment of fee prescribed under the Schedule of fee or as required by the testing laboratory send the sample to international Referee Seed Testing Laboratory for analysis provided the sample is intact and is not tampered.

Procedure for Dispute Settlement

66. Any dispute arising from the result or report relating to laboratory analysis shall be dealt as follows:
  - (1) 'On disagreement of the Central and National Referee Seed Testing Laboratorys' analysis result, the aggrieved applicant may on the written request and payment of fee send the third sample to the International Referee Laboratory for re-examination;
  - (2) Any cost for the analysis of the samples levied by the International Referee Laboratory shall be borne by the applicant; and

- (3) གལ་སྲིད་སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེ་ཁང་ལྟེ་བ་ ཡང་ན་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཁུངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེ་ཁང་ དེལས་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁུངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེ་ཁང་གི་སྣམ་ཞུའི་བར་ནང་ མ་འགྲིགས་མིན་ཅེ་འབྲུང་ཚེ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁུངས་གཏུག་བརྟག་དབྱེ་ཁང་གི་སྲུབ་འབྲས་དེ་ཆ་འཛོག་འབད་དགོ།

བཅན་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་བསམགས་མཛོད་ལོག་སློབ།

༤༧ ཞིབ་དབྱེ་པ་གིས་བཅན་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་བསམགས་མཛོད་ལོག་སློབ་དགོས་ཡང་ གལ་སྲིད་ཅེ་

- (1) དཔེ་ཚད་ཀྱི་བརྟག་དབྱེ་འབད་མི་དེ་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་བཅའ་ཡིག་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཉེ་འབད་ཡོད་པ་ དེལས་
- (2) སོན་རིགས་འཆང་མི་གིས་སོན་ཞིབ་དབྱེ་པའི་ཡིད་ཆེས་འདྲོངས་ཚུ་གསལ་བླེ་ སློན་བསམལ་འབད་ཡོད་པ།

- (4) In the event, there is inconsistency between the report of the Central Seed Testing Laboratory or National Referee Seed Testing Laboratory, and International Referee Seed Testing Laboratory, the report of the International Referee Laboratory shall prevail.

Return of Seized Stock

67. The inspector shall return the seized stock if:

- (1) The sample tested is in compliance with provisions of the Act and the Rules; and
- (2) The defect has been rectified by the possessor to the satisfaction of the Seed Inspector.

ལེན་པ།
གནོད་འགོལ་དང་ཉེས་བྱ།

སོན་ཞིབ་དབྱེད་པའི་འབྲི་བ།

༤༤ སོན་ཞིབ་དབྱེད་པ་གིས་ རྒྱ་མཚན་ལྡན་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་མེད་པར་ རོར་འབྲུལ་ཐོག་ སོན་ ཐོ་དེབ་ ཡང་ན་ རྒྱ་ཆ་གཞན་ཚུ་
བཅོན་ལེན་འབད་ཚེ་ ཡང་ན་ བཅའ་ཡིག་འདི་ལས་བརྒྱལ་བའི་བྱ་སྤྱོད་འབད་ཡོད་ཚེ་ འབྲུག་གི་ཞི་གཡོག་གི་བཅའ་
ཡིག་དང་འབྲིལ་དང་ལེན་འབད་ནི་དང་ དེ་ལས་བརྟེན་འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེབ་འོག་གི་ དང་ལེན་འབད་ནི་
ལས་བཀག་མི་ཚུ་གས།

ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་གོ་ལས་འབད་ཡོད་པའི་དང་ལེན་གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད།

༤༥ སོན་ཞིབ་དབྱེད་པ་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་ བཅའ་ཡིག་འདི་དོན་ཚན་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ དམིགས་
ཏེ་ ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་གོ་ལས་ ལཱ་ག་ཅི་རང་འབད་ཡོད་ཅུང་ ཡང་ན་ ཁོ་གི་ལཱ་འགན་དང་འབྲིལ་བའི་ལཱ་
འབད་ཡོད་མེ་དེ་ལུ་ འབྲི་བ་ག་ནི་ཡང་མི་ཐོག།

སོན་རིགས་བཅོང་ནིའི་དང་འབྲེལ་བའི་གནོད་འགོལ།

༥༠ མི་ངོམ་གང་རུང་ཅིག་གི་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ཚན་ ༢༡ དང་ ༢༢ པ་དང་མ་འབྲིལ་བའི་ལས་དོན་ག་ཅིག་རང་
འབད་ཅུང་ གནོད་འགོལ་ཨིན་མ་ལས་གཤམ་འཁོད་ལྟར་འབྲེལ་བ་འཐབ་དགོ།

(༡) གནོད་འགོལ་དང་པ་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་བཅོན་ལེན་འབད་དེ་ ཡིག་
ཐོག་གི་ཉེན་བརྗེན་དགོས་དང་ འབྲེལ་བའི་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ བཅོན་ལེན་འབད་ཡོད་
པའི་བསྐྱུལ་ཆས་ཚུ་གི་ལག་ལེན་གྱི་གདམ་ཁ་རྒྱ་ཤོས་འདི་འཚོལ་ཞིབ་འབད་དགོ། གལ་སྲིད་ གདམ་ཁ་
གཞན་མ་འཐོབ་ཚེ་ དེ་བརྩམ་མའི་བསྐྱུལ་ཆས་ཚུ་གཏོར་བཤུག་གཏང་དགོ།

(༢) གནོད་འགོལ་གཉེས་པ་བསྐྱུལ་ཆས་དེ་དབང་བརྒྱུད་འབད་ནི་དང་ ཚོག་ཐམ་དེ་ལྷོ་རོ་རྒྱལ་གི་དོན་ལུ་
མཚམས་བཀག་བཞག་ནི་དང་ ཁྲིམས་འགལ་འབད་མི་དེ་ལུ་ ཉེས་ཆད་དེ་ སོན་དེའི་ཚོང་འབྲེལ་གནས་
གོང་འདྲ་མཉམ་ཐོག།

CHAPTER VII

OFFENCES AND PENALTIES

Liability of Seed Inspector

68. A Seed Inspector, who wrongfully without reasonable cause seizes seeds, records or other materials, or for any act done beyond the purview of this Rule shall be liable for action in accordance with Bhutan Civil Services Rules and shall not preclude criminal action under Penal Code of Bhutan.

Protection of action taken in good faith

69. A seed inspector shall not be liable for anything done by him in good faith for the purposes of enforcing the provisions of the Act or this Rule, or otherwise acting in the course of his duty.

Offence Relating to Sale of Seed

70. Any person who carry out any activities in violation to Rule 21 and 22 of this rule is an offence and shall be dealt as follows:

- (1) For the first offence, Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall seize the items and issue a written warning, and in collaboration with relevant agencies, explore the best alternative use of the seized consignment. In the event, no alternative use is found, such consignment shall be destroyed.
- (2) For the second offence, the consignment shall be confiscated and the license shall be suspended for six months and the violator shall be liable to pay a fine equivalent to the market value of the seed involved.

(3) གཞོན་འགོལ་གསུམ་པ་ ཡངན་ དེལས་ལྷག་ཚེ་ ཁྲིམས་འགལ་འབད་མི་དེ་ལུ་ ཉེས་ཆད་དེ་ བསྐྱལ་ཆས་ གྱི་ཚཱ་འབྲེལ་གནས་གོང་གཉིས་ལྷབ་ཕོག་ནི་དང་ ཚོག་ཐམ་དེ་ཆ་མེད་གཏང་དགོ།

ཡ། མི་ངོམ་གང་རུང་ཅིག་ བཅའ་ཡིག་འདིའི་དོན་ཚན་23 དང་26 པ་དང་མ་འཁྲིལ་བར་སོན་ནང་འདྲེན་འབད་ཚེ་ གཞོན་འགོལ་ཨིན་མ་ལས་ ག་ཤམ་འཁོད་ལྷར་འབྲེལ་བ་འཐབ་དགོཾ

(1) མི་ངོམ་ སྡེ་ཚན་ ཡངན་ ལས་ཚོགས་ཀྱིས་ ཚགནས་ཅན་གྱི་ནང་འདྲེན་ཚོག་ཐམ་མེད་པར་ སོན་རིགས་ ནང་འདྲེན་འབད་བའི་ཉེས་ཆད་དེ་ ནང་འདྲེན་འདི་གི་ཚཱ་འབྲེལ་གནས་གོང་འདྲེན་མཉམ་ཕོགས་མི་དང་སྐྱག་ ཏེ་ སོན་རིགས་འདི་གཞུང་བཞེས་གཏང་དགོ།

(2) གལ་སྲིད་ལྷབ་བསྐྱལ་མ་འབད་བའི་དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་གི་སོན་རིགས་ཚུ་ ཕྱི་ཁ་ལས་འབྲུག་ལུ་ནང་འདྲེན་ འབད་དེ་ཡོད་ཚེ་ བཅའ་ཡིག་འདིའི་དོན་ཚན་23(1)(ག)དང་(ང) ནང་བཀོད་མི་དགོས་དོན་ཚུ་མ་བརྟེ་ པར་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་བཅོན་ལེན་འབད་དེ་ ཐངས་དང་པའི་དོན་ལུ་ ཡིག་ཐོག་གི་ཉེན་བདུན་ལྱིན་དགོ། འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་འབྲེལ་བའི་ལས་ སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ བཅོན་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་བསྐྱལ་ཆས་ཚུ་གི་ལག་ལེན་གྱི་གདམ་ཁ་དྲག་ ཤོས་འདི་འཚོལ་ཞིབ་འབད་དགོ། གལ་སྲིད་ གདམ་ཁ་གཞན་མ་འཐོབ་ཚེ་ དེ་བཟུམ་མའི་བསྐྱལ་ཆས་ཚུ་ གཏོར་བཤིག་གཏང་དགོ།

(3) གཞོན་འགོལ་གཉིས་པ་བསྐྱལ་ཆས་དེ་དབང་བཟུང་འབད་ནི་དང་ ཚོག་ཐམ་དེ་ཆ་མེད་ལུ་གི་དོན་ལུ་ མཚམས་བཀག་བཞག་ནི་དང་ ཁྲིམས་འགལ་འབད་མི་དེ་ལུ་ ཉེས་ཆད་དེ་ སོན་དེའི་ཚཱ་འབྲེལ་གནས་ གོང་འདྲེན་མཉམ་ཕོག།

(ང) གཞོན་འགོལ་གསུམ་པ་ ཡངན་ དེལས་ལྷག་ཚེ་ ཁྲིམས་འགལ་འབད་མི་དེ་ལུ་ ཉེས་ཆད་དེ་ བསྐྱལ་ཆས་ གྱི་ཚཱ་འབྲེལ་གནས་གོང་གཉིས་ལྷབ་ཕོག་ནི་དང་ ཚོག་ཐམ་དེ་ཆ་མེད་གཏང་དགོ།

ཡ2 འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་དེ་སྤྱོད་མེད་པར་སོན་རིགས་ཕྱིར་ཚཱ་འབྲེལ་བའི་ཉེས་ཆད་དེ་ བསྐྱལ་ཆས་གྱི་ཚཱ་འབྲེལ་གནས་གོང་ལས་བརྒྱ་དུ་70% ཕོགས།

- (3) For three or more offences, the violator shall be liable to pay the fine equivalent to two times the market value of the consignment and the license shall be cancelled.

71. Any person engaged in import of seed in violation of Rule 23 and 26 of this Rule is an offence and shall be dealt as follows:

- (1) An individual, group, or an organization importing seed without a valid import permit shall be liable to a fine equivalent to market value of the import along with the confiscation of the seed.
- (2) If the seed of non-notified varieties are imported from outside Bhutan except for purposes specified under Rule 23(1) (c) & (d) of this Rule, such seeds shall be seized and a written warning shall be issued for the first time. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority in collaboration with relevant agencies shall explore the best alternative use of the seized consignment. In the event, no alternative use is found, such consignment shall be destroyed.
- (3) For the second offence, the consignment shall be confiscated and the license shall be suspended for six months and the violator shall be liable to pay a fine equivalent to the market value of the seed involved.
- (4) For three or more offences, the violator shall be liable to pay the fine equivalent to two times the market value of the consignment and the license shall be cancelled.

72. Export of seed without certification by Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall be liable for a fine equivalent to 10% of the market value of the consignment.

༡༣ འབྲུག་ལས་སོན་རིགས་ཀྱི་ནང་འདྲེན་ཡང་ན་ཕྱིར་ཚོང་ཚུ་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ཚན་ ༢༣.(༢) པའི་ནང་དོས་
འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་འཛུལ་སྐོ་བརྒྱད་དེ་མིན་པར་ ས་གནས་གཞན་ལས་འབད་བའི་ཉེས་ཆད་དེ་ བསྐྱུལ་ཆས་ཀྱི་
ཚོང་འབྲེལ་གནས་གོང་ལས་ བརྒྱ་དཔུ་ ༡༠% ཕོགས་དགོཔ་དང་ སོན་འདི་གཞུང་བཞེས་གཏང་དགོ།

སོན་རིགས་ཀྱི་རྒྱུར་དང་འབྲེལ་བའི་གནོད་འབེལ།

༡༤ མི་དོམ་ཅིག་གིས་ སོན་གྱི་ཚོང་ལཱ་ནང་ལག་ཁྱེར་མེད་པར་ བཅའ་མར་གཏོགས་ཚེ་ ཟུར་སྐྱགས་ ༡༢ པའི་འཐུས་ཟུར་
དེབ་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་ཉེས་ཆད་ཕོག་ནི་ལར་ སོན་དེའི་ཚོང་འབྲེལ་གནས་གོང་འདྲེས་མཉམ་ཕོག་ནི་དང་ སོན་
དབང་བཟུང་འབད་ནི། གནོད་འབེལ་ཡང་བསྐྱར་འབྱུང་ཚེ་ ཉེ་མའི་གནོད་འབེལ་ལུ་བཀའ་ཡོད་པའི་ཉེས་ཆད་ལས་
ལོག་ལྷབ་ཕོག།

༡༥ ལག་ཁྱེར་གྱི་ཆ་འཛོག་ཡུན་གནས་བརྒྱུལ་ཏེ་ སོན་རིགས་གང་རུང་ཉོ་བཅོང་འཐབ་མི་ མི་དོམ་གྱི་ཉེས་ཆད་དེ་ གྲལ་
གཏོགས་སོན་རིགས་ཀྱི་གནས་གོང་འདྲེས་མཉམ་ཕོགས་དགོཔ་དང་ སོན་རིགས་འདི་གཞུང་བཞེས་གཏང་དགོ།
གནོད་འབེལ་ཡང་བསྐྱར་འབྱུང་ཚེ་ ཉེ་མའི་གནོད་འབེལ་ལུ་བཀའ་ཡོད་པའི་ཉེས་ཆད་ལས་ལོག་ལྷབ་ཕོག།

ཁྲིམས་མཐུན་དབང་འཛིན་ལུ་རྒྱུ་འབྲོག་ལ།

༡༦ མི་དོམ་ག་འབད་རུང་གིས་ སོན་རིགས་ཞིབ་དཔྱད་པ་ཅིག་ལུ་བཅའ་ཁྲིམས་དང་བཅའ་ཡིག་འདིའི་འོག་ལུ་གནང་
ཡོད་པའི་དབང་ཚད་དང་ལཱ་འགན་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལས་རྒྱུ་འབྲོག་འབད་ཚེ་ ཁྲིམས་མཐུན་དབང་འཛིན་ལུ་
རྒྱུ་འབྲོག་གི་གནོད་འབེལ་འཐབ་ཨིན་མ་ལས་ དེ་ལུགས་ཀྱི་བྱུང་རྐྱེན་དེ་ཁྲིམས་སྲུངས་ལུ་ འདི་འཕྲོ་ལས་སྤྱོད་ལུ་
འབད་དགོ།

ཐོ་བཀོད་མ་འབད་བའི་གནོད་འབེལ།

༡༧ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་འོག་ལུ་ གནོད་འབེལ་འཐབ་ཡོད་པའི་མི་དོམ་གང་རུང་གི་ གནོད་འབེལ་དོན་ལུ་དམིགས་
བསལ་གྱི་ཉེས་བྱ་བཀོད་དེ་མེད་ཚེ་ ཉེས་ཆད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་ཀྱི་ དབང་ཚད་སྤྱོད་ཡོད་པའི་
ཚོགས་རྒྱུང་གི་གོས་ཚད་ལྷར་བཀའ་ཚོག།

73. Import or export of seed from Bhutan through entry points other than that designated in Rule 23(7) of this Rule shall be liable for a fine equivalent to 10% of the market value of the consignment and forfeiture of the seed.

Offence Relating to Seed Certification

74. A person engaging in seed business without certificate shall be liable for a fine (prescribed in scheduled of fees Annexure XII) plus the payment of fine equivalent to the market value of seed involved and confiscation of seeds. The repeated offence shall be liable for the fine equivalent to double the amount of fines imposed for previous offences.

75. A person engaging in any seed business beyond the validity of the certificate shall be liable for a fine equivalent to the market value of seed involved and the seed shall be confiscated and the repeated offence shall be liable for the fine equivalent to double the amount of fines imposed for previous offences.

Obstruction of Lawful Authority

76. Any person who prevents a seed inspector from exercising the power or functions conferred under the Act and the Rules shall be guilty of the offence of obstruction of lawful authority and such incident shall be reported to the police immediately.

Unlisted Offences

77. Any person guilty of an offence under this Rule and where no specific penalty for such offense is stated, shall be liable for a fine based on the decision by a committee authorized by the National Seed Board.

ལེབ་པ། སྒྲུ་ཚིག་ས།

འཕྲི་སྒྲུ་ན།

༥༨ ལ་ལག་གིས་ དགོས་མཁེ་ནམ་འབྱུང་དང་བསྐྱེད་ཏེ་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དགོངས་དོན་དང་ཟུར་སྒྲུ་ག་ ཚུ་འཕྲི་སྒྲུ་ན་
འབད་ཚོག།

ངེས་ཚིག།

༥༩ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༢ པའི་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ངེས་ཚིག་གི་ཁ་སྐོང་ལུ་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ལུ་གཤམ་
གསལ་གྱི་མིང་ཚིག་ཚུ་འོག་དོན་འདི་ དོན་ཚན་འདི་ནང་བཀོད་མི་དང་འཁྲིལ་དགོ།

“བཅའ་ཁྲིམས་”ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༠ ཅན་མ་ལུ་གོ།

“ཚོང་ལས་”ཟེར་མི་འདི་ རྒྱབ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་གི་སོན་རིགས་དང་འབྲེལ་བའི་
ཚོང་ལས་ལུ་གོ་མ་ཨིན་པུ་དེ་གི་གྲངས་སུ་བཙོང་ནི་གི་ཚོང་ལས་འབད་མི་ བཙོང་ནི་འདི་དོན་ལུ་བཞག་ནི་ བཙོང་ནི་འདི་དོན་
ལུ་གྲ་སྒྲིག་འབད་ནི་ བརྗེ་ཚོང་རྒྱབ་ནི་ཡང་ན་ དེ་མིན་ རྒྱབ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་གི་
སོན་རིགས་གང་རུང་བཀའ་སྲུང་འབད་ནི་ཚུ་ཚུད་པ་ཨིན།

“རྒྱུར་འབད་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་”ཀྱི་གྲངས་སུ་སོན་རིགས་ག་ར་ཚུད་ དེ་ཡང་སོན་རིགས་ཚུ་ཡར་སྐྱེད་ཀྱི་སྐྱབས་ཞིབ་
དབྱེད་འབད་འབད་མ་འབད་ནི་འདི་གི་དང་ ཚོང་ལས་ཀྱི་དོན་ལུ་འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་
གྲ་སྒྲིག་འབད་འབད་མ་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་སོན་རིགས་རྒྱུར་འབད་ནི་འདི་ཁྲིམས་དང་དང་སྒྲིགས་གཞི་ཚུ་འདི་དགོས་
མཁེ་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ཡོད་པ་ལས་ རྒྱུར་འབད་ཡོད་པ་ཨིན་ ཡང་ན་ དེ་བཟུམ་མའི་སོན་རིགས་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་
ཡོད་པའི་ ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སོན་རིགས་རྒྱུར་གྱི་ལས་སྡེ་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་སོན་རིགས་རྒྱུར་འབད་ནི་འདི་ཁྲིམས་
དང་སྒྲིགས་གཞི་ཚུ་འདི་དགོས་མཁེ་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ རྒྱུར་འབད་འབད་མ།

“ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སོན་རིགས་རྒྱུར་ལག་ཁྲེར་ལས་སྡེ་” ཟེར་མི་འདི་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་འོག་རོས་འཛིན་ཡོད་པའི་ ཕྱི་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སོན་རིགས་རྒྱུར་གྱི་ལས་སྡེ་གང་རུང་ལུ་གོ།

“རིགས་རྒྱུན་བཟོ་བཙོང་འབད་དེ་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་”ཀྱི་གྲངས་སུ་སོན་རིགས་རིན་རྒྱུན་གྱི་བཟོ་བཟོམ་/བཟོ་བཙོང་
འབད་འབད་མ་ ཡང་ན་ བཟོ་བཙོང་སྲི་ཤིང་ལས་སྡེ་ན་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་ཚུ་ཚུད།

CHAPTER VIII

MISCELLANEOUS

Amendment

78. The Ministry may amend the provisions of this Rule and the Annexures from time to time.

Definitions

79. In addition to the definitions set out in Section 2 of the Act, for the purpose of this Rule, the following terms shall have the meaning ascribed to them hereunder:

“**Act**” means the Seeds Act of Bhutan 2000.

“**Business**” means business pertaining to seed of notified kind or variety and shall include carrying on the business of selling, keeping for sale, offering to sell, bartering or otherwise supplying seeds of any notified kind or variety.

“**Certified Seed**” includes all seeds as shall have been inspected during their period of growth and preparation for market by BAFRA, and found to conform to the requirements of the laws and regulations governing seed certification in the Kingdom and therefore certified; or such seeds as shall have been certified by a recognized foreign seed certification agency subject to the requirements of the laws and regulations governing seed certification in the Kingdom.

“**Foreign Seed Certification Agency**” means any seed certification agency of a foreign country recognized under this Rule.

“**Genetically Modified Seeds**” include seeds genetically engineered/modified or produced from transgenic plants.

“ཁ་ཡིག་བཏགས་”ཞེས་གི་གངས་ལུ་ ཁ་ཡིག་ག་ར་དང་ གཞན་འབྲི་འབྲིམ་ རྟགས་བཀལ་བཀལམ་ཡང་ན་ ཐེག་ཁམ་གྱི་དཔེ་མཚོན་ བཟོ་རྣམ་གང་རུང་ནང་ འབོར་ཚེན་ནང་ ཡང་ན་ཉོད་ནང་དང་ ཚོང་ཐོ་ཐོ་ཡིག་གི་དཔེ་མཚོན་དང་འབྲེལ་བའི་སོན་རིགས་གང་རུང་དང་སྐྱབས་མི་ཚུ་ཚུད།

“སློན་པོ་”ཟེར་མི་འདི་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་སློན་པོ་ལུ་གོ།

“ལྷན་ཁག་”ཟེར་མི་འདི་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ལུ་གོ།

“བྱབ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་” ཟེར་མི་འདི་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་༡༩ པའི་འོག་བྱབ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་ལུ་གོ།

“བཅའ་ཡིག་”ཟེར་མི་འདི་ སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་ ༢༠༡༤ ཅན་མ་ལུ་གོ།

“སོན་རིགས་དོ་སྦྱར་འབད་མི་ལས་སྡེ་” ཟེར་མི་འདི་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ཚན་༩༥ པའི་འོག་ལུ་གཞི་བཟུགས་འབད་ཡོད་པའི་ སོན་རིགས་དོ་སྦྱར་འབད་མི་ལས་སྡེ་ལུ་གོ།

“དཔེ་ཚང་”ཟེར་མི་འདི་དམིགས་བསལ་གྱི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གི་སོན་རིགས་ཀྱི་ཡོངས་བསྡོམས་ལས་ག་ཚུད་འབད་གང་མ་འབྲུ་འབད་ཡོད་པའི་དོ་ཚབ་ཀྱི་དཔེ་ཚང་ཚུ་ལུ་གོ།

“སོན་གྱི་སྦྱོར་བཞག་”ཟེར་མི་འདི་ཐོབ་བཟོད་བཀོད་ཡོད་མི་ལྟར་ སོན་རིགས་འདི་གུ་རྒྱ་རྒྱས་དབྱུར་ཡོད་པ་ ཡང་ན་སོན་རིགས་འདི་བཟོ་སྦྱོར་གྱི་བྱ་རིམ་འོག་བཟུགས་ཡོད་མི་དེ་ལུ་གོ།

“སོན་གྱི་ཚོང་ལས་” ཟེར་མི་འདི་ བྱབ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གི་སོན་ཉེ་ཚོང་འཐབ་མི་ལུ་གོ།

“**Labeling**” includes all labels, and other written, printed or graphic representations, in any form whatsoever, accompanying and pertaining to any seed whether in bulk or in containers, and representations on invoices.

“**Minister**” means the Minister responsible for the Ministry of Agriculture and Forests.

“**Ministry**” means the Ministry of Agriculture and Forests.

“**Kind**” means one or more related species or subspecies which singly or collectively is known by one common name, for example, corn, wheat, oats, alfalfa and paddy.

“**Notified Kind or Variety**” means any kind or variety notified under section 13 of this Rule.

“**Rule**” means the Seed Rules and Regulations of Bhutan, 2018.

“**Seed Certification Agency**” means the seed certification agency established under section 33 of this Rule.

“**Sample**” means randomly selected representative samples of the total seeds of the specific kind or variety.

“**Seed**” means any planting materials used for sowing or planting, and includes seeds of food, feed, oilseed, forages, vegetable crops, tubers, bulbs, rhizomes, roots, cuttings, ornamental and forestry plants and all type of grafts and other vegetatively propagated material for food, fiber and timber.

“**Seed Treatment.**” means the seed has received an application of a substance, or that the seed has been subjected to a process, for which a claim is made.

“**Seed business**” means buying and selling of the notified kind or varieties of seeds.

ཀ) ལོ་ཐོག་གི་རིགས་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་གྱི་གྲོས་འཆར་ཕུལ་ནིའི་ཐོ་ཡིག།

༡ ལོ་ཐོག་དང་རིགས་སྣ་ཚུ་གི་མིང།

ཀ) བརྟམ་དཔུད་འབད་དེ་ཡོད་པའི་རིགས་མ་འདྲམ་གི་མིང།

ཁ) གྲོས་འཆར་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་རིགས་མ་འདྲམ་གི་མིང།

༢ རིགས་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་འབད་མི་གིས་གཙུག་སྡེ་ཡང་ན་ལས་སྡེ།

༣ རིགས་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་འབད་ནི་ནང་ གྲལ་གཏོགས་ཡོད་པའི་མི་ངོམ་ཚུ།

༤ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ནང་ རིགས་མ་འདྲམ་བརྟམ་དཔུད་འབད་ནི་ནང་ གྲལ་གཏོགས་ཡོད་པའི་མི་ངོམ་ཚུ།

༥ རིགས་མ་འདྲམ་ཡར་དྲག་བཏང་ནི།

ཀ) འབྲུང་ཁྲུངས་/རིགས་རྒྱུད།

ཁ) གསར་བཙུགས་རྒྱ་ཆ་གི་འབྲུང་ཁྲུངས།

ག) རིགས་རྒྱུད་སྡེལ་ནིའི་ཐབས་ལམ།

ང) རིགས་རྒྱུད་སྡེལ་ནིའི་དམིགས་ཡུལ།

༦) གསར་བཏོན་འབད་དགོ་པའི་བདེན་ཁྲུངས།

ཀ) མཐུན་འགྱུར་གྱི་དམིགས་བསལ་ས་ཁོངས་ཚུ།

ཁ) སོ་ནམ་པ་ཚུ་གི་རྟེ་མ་ལས་ར་ བཙུགས་ཏེ་ ཡོད་པ་མེད་པ་དང་ གལ་སྲིད་བཙུགས་ཏེ་ཡོད་པ་ཅིན་ ས་ཁོངས་དང་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་གི་གྲུངས་ཁ་ག་དེ་མ་ཅིག་འདུག།

ག) རྒྱལ་སྡོན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ རྒྱེ་ལྡན་གནས་སྤངས་ /སོ་ནམ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱེ་ལྡན་གནས་སྤངས་གྱི་ས་ཁོངས།

A. Performa for Submission of Field Crop Variety Release Proposal

1. Name of the crop and species:
  - a) Name of the variety tested:
  - b) Proposed name of the variety:
2. Institution or agency developing the variety:
3. Person(s) involved in variety development:
4. Person(s) involved in in-country variety testing:
5. Variety Improvement
  - a) Parents/pedigree:
  - b) Source of materials in case of introduction:
  - c) Breeding methods:
  - d) Breeding objectives:
6. Justification for release
  - a) Specific areas of adaptation:
  - b) Are farmers already growing it, if so what is the area and number of farmers?
  - c) Recommended ecology/agro-ecological zones

ཡ) ཐོན་སྐྱོད་ལས་དོན་གནས་སྟུང་།

ཀ) ལུང་ཕྱོགས་/ལུང་ཕྱོགས་ནང་འཁོད་/ཚོང་ཁག་ནང་འཁོད་ནང་ ལོ་ ལྟར་ཐོན་སྐྱོད་ཀྱི་མོ་བཏབ་
གནས་སྟུང་། (ལུང་ལག་ལེན་གྱི་ཚད་གཞི་ སྤོ་ཤིང་གྲངས་རྫོབས་ཀྱི་སྤྱད་ཚད་དང་ བང་
འཁོད་ཀྱི་དུགས་མ་འབྲས་ལས་དྲག་པའི་བརྟོན་འབད་དགོ)

ཁ) མོ་ནམ་པའི་ཞིང་ནང་ལུ་ འགེམས་སྟོན་སྟོན་ཚུ་ལས་འབྱུང་བའི་ཐོན་སྐྱོད་གནས་སྟུང་།

ག) སྤྱིར་བཏང་ དུ་སྟོམས་ཐོན་སྐྱོད་ ། ཀའི་/ཉེག་ཏར་ །

ང) དུགས་རྒྱུད་སྤེལ་ནིའི་སོན་ཚུ་ བདག་འཛིན་འབབ་མི་ འགན་ཁག་ཅན་གྱི་ལས་སྤེ།

ཅ) བསགས་མཛོད་ནང་གི་ དུགས་རྒྱུད་སྤེལ་ནིའི་སོན་གྱི་གྲངས་ཚད།

༤ འབྱུང་ཁུངས་འགྲེལ་བཤད། (གལ་སྲིད་ དུགས་གཉིས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཚེ་)

ཀ) སྤོ་ཤིང་གི་དིང་ཚད། མོ། མོ།

ཁ) བཟོ་བཀོད་རང་གཤེན་ལས་བརྟེན་ ལྷན་པར་ཕྱེ་ནི།

ག) བརྒྱ་ཚ་ ༥༠ ཚུན་མེ་ཉོག་ཤར་ནིའི་དོན་ལུ་ འགོར་བའི་ཉིན་གྲངས།

ང) དུས་རན་ (སོན་ས་ཁར་བཅུགས་ཞིན་མ་ལས་ སོན་ལུ་འགྱུར་ནིའི་ཉིན་གྲངས་)

ཅ) བང་འཁོད་གནས་སྟངས་ནང་ སྐྱེས་ནི་ནང་ དཀའ་ངལ་འདུག་གམ་? གལ་སྲིད་ཡོད་པ་ཅིན་
དཀའ་ངལ་བསལ་ནིའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གསལ་བཀོད་འབད།

ཆ) སྤོ་ཤིང་ནད་གཞི་གཙོ་བོ་ཚུ་ལུ་ལན་ལོག།(ཞིང་གི་གནས་སྟངས་འོག)

ཇ) སྤོ་ཤིང་གཞོན་འབྱུང་གཙོ་བོ་ཚུ་ལུ་ལན་ལོག། (ཞིང་དང་ཚད་འཛིན་གནས་སྟངས་འོག་ཡང་
ན་ མཛོད་ཁང་ནང་འབྱུང་བའི་གཞོན་འབྱུང་ཚུ་བཅིས་ཏེ་)

ཉ) སྤྱིར་བཏང་གཞོན་བྱགས་ལུ་ལན་ལོག།

7. Yield/performance data

- a) Yield data in regional/inter-regional/district trials year-wise (level of fertilizer application, density of plant population and superiority over local controls/standard variety to be indicated):
- b) Yield data from large-scale demonstrations from farmers' fields:
- c) Average yield under normal conditions (kg/ha):
- d) Agency responsible for maintaining breeders seeds:
- e) Quantity of breeders seed in stock:

8. Description of parents (if hybrid)

- a) Plant height: Female: Male:
- b) Distinguishing morphological traits
  - c) Days to 50% flowering:
- d) Maturity (range in number of days - seed to seed)
- e) Is there any problem of synchronization? If yes, mention method(s) to overcome it.
- f) Reaction to major disease (under field conditions)
- g) Reaction to major insect pests (under field and controlled conditions including stored pests)
- h) Reaction to stresses

༧ རིགས་མ་འབྲུག་གི་འགྲེལ་བཤད།

༧) རྩོམ་གྱི་རིང་ཚད།

ཁ) བཟོ་བཀོད་རང་གཤིས་ལས་བརྟེན་ ལྷན་པར་སྐྱེ་ནི།

- འདབ་མ་གི་རྒྱ་ཚད།
- འདབ་མ་གི་ན་སྤྲིན།
- འདབ་མ་གི་ཚོས་གཞི།
- འདབ་མ་རྩ་བའི་སྤྱི་ལུགས་ཀྱི་ཚོས་གཞི།
- འདབ་མ་གི་ཁ་བསྐྱོད།
- སྤྲེང་ཁའི་འདབ་ཀྱི་ཁ་བསྐྱོད།
- ལྷུག་དུམ་གྱི་བསྐྱོད།
- ལྷུག་དུམ་གྱི་རུས་ལུགས།
- མེ་རྟོག་ཁག་ཚན་གྱི་རིང་ཚད།
- མེ་རྟོག་ཁག་ཚན་གྱི་དབྱེ་ཁག།
- མེ་རྟོག་ཁག་ཚན་གྱི་ལུགས་བརྟོན།
- སོན་འབྲུ་འབྲུ་ནི།
- སོན་འབྲུ་བརྒྱུང་བརྟུབ་མི་བརྟུབ།
- སོན་འབྲུ་གི་དཀྱུས།
- སོན་འབྲུ་གི་རྒྱ་ཚད།
- སོན་འབྲུ་གི་བཟོ་རྒྱུ།
- སོན་འབྲུ་ ༡༠༠༠ གི་སྤྱིད་ཚད།
- བརྒྱ་ཚ ༥༠ ཚུན་མེ་རྟོག་ཤར་ནིའི་དོན་ལུ་ འགོར་བའི་ཉིན་གྲངས།

9. Description of variety

- a) Plant height
- b) Distinguishing morphological characteristics
  - Leaf width
  - Blade pubescence
  - Blade colour
  - Base leaf sheath colour
  - Leaf angle
  - Flag leaf angle
  - Culm angle
  - Culm strength
  - Panicle length
  - Panicle type
  - Panicle exertion
  - Shattering
  - Panicle threshability
  - Awning
  - Grain length
  - Grain width
  - Grain shape
  - 1000-grain weight
  - Days to 50% flowering

- ག) དུས་རན་ (སོན་ས་ཁར་བརྩམས་ཞིན་མ་ལས་ སོན་ལུ་འགྱུར་ནི་འུ་ཉིན་གྱི་འདུངས་)
- ང) དུས་རན་སྡེ་ཚན། (ཉེ་མ་ བར་ན་སྐོར་མ་ རྫོགས་ཁམས་ ལ་སོགས་པ་)
- ཅ) ཞིང་དང་ཚད་འཛིན་གྱི་གནས་སྤངས་འོག་ བད་གཞི་གཙོ་བོ་ལུ་ལན།
- ཆ) ཞིང་དང་ཚད་འཛིན་གྱི་གནས་སྤངས་འོག་ གཞོན་འབྲུལ་ལུ་ལན་ལོག།
- ཇ) སོ་ནམ་ཞིང་ལུ་གི་བྱང་རྣམ། (དཔེར་ན་ འགྲེལ་འགྲོ་ནི་དང་ བྱང་འགྲོ་ནི་ལས་བཀག་
ཚུགས་མི་ལུ་ལྟ་ལུ་ལན་ལོག་ལུ་ སོན་ཉ་སག་ ཡང་ན་ ཕྱི་མཚམས་སྡེ་བཏབ་པའི་གནས་
སྤངས་ལུ་འོས་འབབ་ལུ་ སོན་འབོར་ཚད་ ལ་སོགས་པ་)
- ཉ) སོན་འབྲུ་ ཆག་/རྒྱས་ཅ་གི་ཐོན་སྐྱེད་བརྩིས་ཉེ་ ཟས་བརྩུད་གྱི་སྤྱི་ཚད།
- ཏ) སྤྱིར་བཏང་གཞོན་ལུགས་ལུ་ལན་ལོག།
- ༡༠ སོ་ནམ་པ་དང་ སྤྱིད་མི་ དེ་ལས་ བཟོ་གྲུ་ཁང་ལ་སོགས་པ་ཚུ་གི་ རིགས་མ་འདྲཱ་ལུ་འོས་
ལེན་འབད་ཡོད་པའི་བན་དོན།
- ༡༡ གལ་སྲིད་ སོན་བཟོ་སྐྱེད་གྱི་དོན་ལུ་དམིགས་བསལ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོན་ཡོད་ཚེ།
- ༡༢ གཞན་འབྲེལ་ཡོད་གྱི་གཞོན་དོན་གང་རུང་།

གཙུག་སྡེ་གཙོ་འཛིན་གྱི་མིང་རྟགས།

- c) Maturity range in number of days – seed to seed
  - d) Maturity group (early, medium, late etc.)
  - e) Reaction to major diseases under field and controlled conditions
  - f) Reaction to major pests under field and controlled conditions
  - g) Agronomic features (e.g. Resistant to lodging and shattering; fertilizer responsiveness; suitability for early or late sown conditions; seed rate etc.)
  - h) Quality of produce of grain, forage/fiber including nutritive value
  - i) Reaction to stresses
10. Information on the acceptability of the variety by farmers, consumers, industry etc.
11. Specific recommendations if any for seed production
12. Any other pertinent information

Signature of the Head of the Institution

ལ) ལྷུ་ར་རིག་པའི་ཐོག་གི་རིགས་མ་འདྲཱ་གསར་བཏོན་གྱི་ཐོ་ཡིག།

༡ ཐོག་དང་རིགས་སྣ་ཚུ་གི་མིང།

༢ ཀ༽ བརྟམ་དབྱུང་འབད་དེ་ཡོད་པའི་རིགས་མ་འདྲཱ་གི་མིང།

ཁ༽ གྲོས་འཆར་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་རིགས་མ་འདྲཱ་གི་མིང།

༣ ཀ༽ རིགས་མ་འདྲཱ་གསར་བཏོན་འབད་མི་གིས་གཙུག་སྡེ་ཡང་ན་ལས་སྡེ།

ཁ༽ རིགས་མ་འདྲཱ་གསར་བཏོན་འབད་ནི་ནང་ གཤམ་གཏོགས་ཡོད་པའི་མི་ངོམ་ཚུ།

༤ གསར་བཙུགས་རྒྱ་ཆ་གི་འབྲུང་ཁུངས།

༥ ཀ༽ གསར་བཏོན་འབད་དགོ་པའི་བདེན་ཁུངས།

ཁ༽ མཐུན་འགྱུར་གྱི་དམིགས་བསལ་ས་ཁོངས་ཚུ།

ག༽ སོ་ནམ་པ་ཚུ་གི་ཉེ་མ་ལས་ར་ བཙུགས་ཏེ་ཡོད་པ་མེད་པ་དང་ གཤམ་སྲིད་བཙུགས་ཏེ་ཡོད་
པ་ཅིན་ ས་ཁོངས་དང་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་གི་གྲུངས་ཁ་ག་དེམ་ཅིག་འདུག་?

༦ རྒྱུ་ར་སྣེ་ལའབད་དེ་ཡོད་པའི་ རྒྱེ་ལྡན་གནས་སྤྲངས་/སོ་ནམ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱེ་ལྡན་གནས་སྤྲངས་
གྱི་ས་ཁོངས།

༧ རིགས་མ་འདྲཱ་གི་འགྲེལ་བཤད།

ཀ༽ རྒྱུ་ཤིང་གི་རིང་ཚད།

ཁ༽ བཟོ་བཀོད་རང་གཤིས་ལས་བརྟམ་ རྒྱུ་པར་ཕྱེ་ནི།

དཔེ་རྒྱུ་

རིགས་སྣ་	ཤིང་གི་བཟོ་ ནས།	མེ་ཏོག་ཤར་ ནིའི་དུས་ཚོད།	མཐུན་འགྱུར་ ཡོད་མེད།	ལོ་ཐོག་བསྟུ་ ནིའི་དུས་ཚོད།	ཐོན་ལུགས།

B. Performa for Release of Horticulture Crop Varieties

1. Name of crop and species
2. a) Name of the variety under which tested
b) Proposed name of the variety
3. a) Institute or agency responsible for supplying variety (address)
b) Name of persons who helped in the development of the variety
4. Source of material in case of introduction
5. a) Justifications for the release of proposed variety
b) Specific areas of its adaptation
c) Are farmers already growing it? If so what is the area and number of farmers?
6. Recommended ecology/ agro-ecological zones
7. Description of variety
  - a) Plant height
  - b) Distinguishing morphological characteristics

Cultivar	Tree/Vine appearance	Bloom time	Self-compatibility	Harvest time	Productivity

- ག། ཅུས་རན།
- ང། སྤྲོ་ཤིང་ནད་གཞི་གཙོ་བོ་ཚུ་ལུ་ལན་ལོག།
- ཅ། སྤྲོ་ཤིང་གཞོན་འབྲུཔ་གཙོ་བོ་ཚུ་ལུ་ལན་ལོག།
- ༤ ཀ། སྤུམ་ར་རིག་པའི་བྱུང་རྣམ་དང་སྤུས་ཚད་ དེ་ལས་ སྤྱིར་བཏང་གཞོན་ལྷགས་ལུ་ལན་ལོག།
- ཁ། ཐོན་སྐྱེད་གནས་སྤྱད།

དཔེར་ན་ ཤིང་འབྲས་ཀྱི་རང་གཤིས།

རིགས་སྟུ	བཟོ་རྣམ་	སྤྲོམ་ཚད་ { mm }	རིང་ཚད་ { mm }	ཀྱི་ཨེ་ཨེས་ (%)	ཕྱོགས་

- ༧ ཀ། རིགས་རྒྱུད་སྤེལ་ནིའི་སོན་ཚུ་ བདག་འཛིན་འཐབ་མི་ འགན་ཁག་ཅན་གྱི་ལས་སྡེ།
- ཁ། བསགས་མཛོད་ནང་གི་ རིགས་རྒྱུད་སྤེལ་ནིའི་སོན་གྱི་གྲངས་ཚད།
- ༡༠ སོ་ནམ་པ་དང་ སྤྱོད་མི་ དེ་ལས་ བཟོ་གྲུ་ཁང་ལ་སོགས་པ་ཚུ་གི་ རིགས་མ་འདྲམ་ལུ་ལོས་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་བན་དོན།
- ༡༡ གཞན་འབྲེལ་ཡོད་གྱི་གཞོན་དོན་གང་རུང་།

གཙུག་སྡེ་གཙོ་འཛིན་གྱི་མིང་རྟགས།

- c) Days to maturity
  - d) Reaction to major diseases
  - e) Reaction to major pests
8. a) Agronomic features, quality, reaction to stresses

Ex. Fruits characteristics

Cultivars	Shape	Large (mm)	Long (mm)	TSS (%)	Taste

- b) Yield data
9. a) Agency responsible for maintaining breeder seed
- b) Quantity of breeder seed in stock (kg)
10. Information on the acceptability of the variety by farmers/consumers/industry
11. Any other pertinent information

Signature of the Head of the Institution

ག། ཆག་སོན་གྱི་རིགས་གསར་བཏོན་ཐོ་ཡིག།

༡ ཆག་སོན་གྱི་མིང། (མིང་སྐད་དང་ ལྷ་ཤིང་རིག་པ།)

༢ བཏག་དཔུང་འབད་དེ་ཡོད་པའི་རིགས་མ་འདྲཱ་གི་མིང།

༣ གོ་ས་འཆར་བཏོན་ཡོད་པའི་རིགས་མ་འདྲཱ་གི་མིང།

༤ རིགས་མ་འདྲཱ་བཀའ་སྲོལ་འབད་ནི་གི་འགན་ཁུར་ཡོད་པའི་གཙུག་སྡེ།

༥ གསར་བཏོན་འབད་དགོ་པའི་བདེན་ཁུངས།

༦ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་གསར་བཏོན་གྱི་ལོ།

༧ རྒྱལ་སྤོན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ ཞིང་ལུ་འབད་སའི་སོ་ནམ་སྐྱེ་ལྷན་རིག་པའི་ས་ཁོངས་ཚུ།

༨ སོ་ནམ་པའི་བསམ་ལན།

༩ རྩ་ཆག་སྐྱུ་ཚད་ཟུང་བཏུང་སྒྲིང་པོ།

༡༠ བཟོ་བཏོན་རང་གཤིས་/ ལྷ་ཤིང་གི་འགྲེལ་བཤད།

༡༡ གཞན་ལྷ་དང་སྐྱུ་ལུ་ཆུ་རིགས་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་མཐུན་འགྲུབ་ཡོད་པ་མེད་པ།

༡༢ སྐྱོ་སྐྱོ་ཚན་ལུ་འབད་ཚེ་ས་ལོ་མ་ཚུ།

༡༣ གཞན་པའི་འབད་ཚེ་ས་ལོ་མ་ཚུ།

C. Performa for Release of Fodder Seeds

1. Crop name: (English and Botanical)
2. Name of the variety tested:
  - a. Proposed name for the variety:
3. Institute responsible for supplying variety:
4. Justification for release:
5. Year of introduction in the country:
6. Recommended agro-ecological zones of cultivation:
  - a. Farmers' feedback:
7. Fodder quality/Nutritive value:
8. Morphology/Description of plant:
9. Compatibility with other grasses and legumes:
10. Main positive attributes:
11. Main negative attributes:

Signature of the Head of the Institution

ག། རྣམས་ཚལ་གྱི་ཤིང་ ལྷ་ཤིང་/སྤྲོ་ཚལ་/ར་སྐྱོག་/ས་འོག་ལྷུག་མ་ སོན་དང་ལྷུང་མ་བསྐྱུ་ལེན་
དང་ རིགས་མ་འབྲམ་གསར་བཏོན་གྱི་ཐོ་ཡིག།

༡ སོན་རིགས་ལྷུང་མ་གྱི་འབྲུང་ལུང་ས།

༡- ཉེ་ས།

ཁ- བསྐྱུ་ལེན་འབད་ས།

༡ གཞུང་དབང་རྣམས་ཚལ་ས་ཆ།

༡ གཞུང་གི་སྤྲེད་ཚལ།

༡ སྤྲེད་གྱི་སྤྲེད་ཚལ།

༡ སྤྲེད་དབང་ས་ཆ།

༡ སྤྲོ་ཤིང་གི་མིང།

༡ ཚན་རིག་གི་མིང།

༡ སྤྲིང་བཏང་གི་མིང།

༡ ས་གནས་གྱི་མིང།

༡ ལྷན་ཐབས་ཤིང་ལས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་སོན་ ཡིན། ཡིན།

༡ ལྷན་ཐབས་ཤིང་གི་ས་གནས།

༡- ཇི་ཡི་ཨེས་གྱི་མཚམས།

ཁ- མཐོ་ཚད།

ག- ལྷན་ཚོས།

ང འཁོར་ལམ་ལས་ཐག་རིང་བྱུང།

ཅ ལྷན་ཐབས་ཤིང་གི་ཚོད་རྩིས་ལོ་ཚད།

༡ སོན་བསྐྱུ་ལེན་འབད་ནི་ནང་གྲུ་ལ་གཏོགས་ཡོད་པའི་མིང་ངོམ་ཚུ་གི་མིང།

༡

ཁ

ག

C. Performa for Forestry Tree/Herbs/Shrubs/Tubers/Rhizomes/Seed and Seedling Collection and Variety Release

1. Source of seed/seedling

- a- Purchased from:
- b- Collected from:
  - i. SRF land
  - ii. Govt. plantation
  - iii. Private plantation
  - iv. Private registered land

2. Name of the plant:

- i. Scientific name:
- ii. Common name:
- iii. Local name:

3. Seeds collected from Plus Tree :

4. Location of Plus Tree:

- a- GPS coordinate:
- b- Altitude:
- c- Aspect:
- d- Distance form road head:
- e- Approx age of the Plus Tree

5. Name of Person(s) involved in seed collection:

- a-
- b-
- c-

6 བསྐྱུ་ལེན་ཁ་གསལ།

ཀ བསྐྱུ་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་གྲངས་ཚད། (ཀའི་གྲངས་ཁ)

ཁ བསྐྱུ་ལེན་ཚེས་གྲངས།

7 བསྐྱུ་ལེན་གྱི་དགོས་དོན། (ཕན་པ)

ཀ

ཁ

8 དེགས་རྒྱུད་སྐྱེལ་ནིའི་ཐབས་ལམ།

9 དེགས་རྒྱུད་སྐྱེལ་ནིའི་དམིགས་ཡུལ།

10 ལྷངས་གྱི་བཟམ་སྐྱེལ།

ཀ- མི་ངོམ་ཚུ།

ཁ- གཙུག་སྡེ་ཚུ།

ག- མོ་ནམ་པའི་སྡེ་ཚན།

11 གལ་སྲིད་ མོན་བཟོ་སྐྱུན་/བྱབ་སྐྱེལ་གྱི་དོན་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོན་ ཡོད་པ་ཅིན།

12 གཞན་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་བརྗོད་པ་གང་རུང་།

གཙུག་སྡེ་འགོ་འཛིན་གྱི་མིང་རྟགས།

6. Collection details:

- a- Quantity collected (Kg/Nos):
- b- Date of collection:

7. Purpose of collection: (Uses):

a-

b -

8. Breeding methods:

9. Breeding objectives:

10. Description of plant species/variety

11. Justification for notification/release

12. Supply of seedling:

- a- Individuals
- b- Institutions
- c- Farmer groups

13. Specific recommendations if any for seed production/propagation

14. Any other pertinent information

Signature of the Head of the Institution

ལྷང་མ་གསེ་སྐྱོང་ཁང་གི་བཅུ་གསུམ་འབད་ནི་ཚོགས་ཐམ་གྱི་དོན་ལུ་ ཉམ་མེད་སྐྱོད་ནི་འཁོ་གལ་ཉུང་
ཤོས་གྱི་བློ་ཐོ།

༡) མཐུན་རྐྱེན།

ཀ) ས།

ལྷང་མ་གསེ་སྐྱོང་ཁང་གི་དབྱེ་བ།	སའི་དགོས་མཁོ་ཉུང་མཐའ་(ཨེ་ཀར་)
ཤིང་འབྲས་གྱི་རིགས།	༠.༢༥
མཛེས་རྒྱན་སྡེ་ཤིང་།	༠.༢༥
ནགས་ཚལ་ཆག།	༠.༡༠
སྡེ་ཤིང་ཆ་ཚང་།	༠.༥༠

ཁ) ལྷང་མ་གསེ་སྐྱོང་ཁང་།

ག) ཞིང་རྒྱུ་ལྷན་མཐུན་རྐྱེན་དང་རྒྱུ་ལྷན་གྱི་གཏན་ཉེན་ཉེ།

ང) ལག་ཆས་དང་ལག་ཆ་གི་མཐུན་རྐྱེན་ཆ་ཚང་།

ཅ) མཛེས་ལང་ ཡང་ན་ སོན་ཚོང་འབྲེལ་འབྲེལ་མི་རྒྱུ་ལྷན་ལུ་ཚད་ལྡན་གྱི་མཐུན་རྐྱེན།(ཐད་
ཀར་དུ་ནང་འབྲེན་དང་ བཀའ་སྲེལ་འབད་ནི)

༢) མི་སྡེ་བས།

ཀ) ལས་མི།(བཟའ་ཚང་ ཡང་ན་ གླུ་ཁར་ལེན་ལེན་མ)

ཁ) ལྷང་མ་གསེ་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་བཟོ་སྐྱུན་དང་གཡོག་བཀོལ་ནི་གི་ཤེས་ཡོན་ཉུང་མཐའ་ཡོད་
པའི་རིག་ཅུལ་ཅན་གྱི་མི་སྡེ་བས།(ལཱ་གི་ཉམས་སྤོང་སྐྱོང་བཅུ་)

ག) ཚོང་འབྲེལ་འབྲེལ་ནི་དམིགས་པ་བསྐྱེད་དེ་ཡོད་པའི་ སོན་དང་ལྷང་མ་རྒྱ་གི་དབྱེ་བ།

ང) འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་རྒྱ་ལས་ཐབས་རིག་གི་ཉམ་མེད།

Check list or minimum requirement for issuance of clearance for nursery establishment license

i. Facilities

a. Land

Type of Nursery	Minimum required land (Ac.)
Fruit Plants	0.25
Ornamental	0.05
Forest/Fodder	0.10
Integrated	0.50

b. Nursery house,

c. Reliable irrigation facilities and water source

d. Adequate tools and implement

e. Store/adequate facilities for seed dealers (direct import and distribution)

ii. Manpower

a. Labour (family or hired)

b. Skilled manpower with basic knowledge on nursery production and operation (confirmation of work experience/training).

iii. Type of seeds and seedlings intended to trade

iv. Technical clearance from the relevant Department

སོན་འཇུག་སྐྱོད་འཐབ་མི་གི་ཐོ་བཀོད་འཕྲི་ཤོག་། (སྐྱེད་གཞུང་)

སོན་གྱི་ལས་སྡེ་གསོ་སྐྱོད་ཁང་གི་མིང་.....

རྫོང་བདག་གི་མིང་.....

དོ་སྲོད་ལག་ཁྱེར་ཨང་.....

འགྲུལ་འཕྲིན་ཨང་..... ཚོགས་པའི་ཨང་.....

ས་གནས།

༡) སའི་རྒྱ་ཚད་(ཨེ་ཀར).....

ཨ) གཡུས་.....

ག) རྒྱུ་ལོག་.....

ང) རྫོང་ཁག་.....

ལྷང་མ་གསོ་སྐྱོད་ཁང་/སོན་བཅུག་ས་ཡོད་མིའི་དབྱེ་བ།   ཀ)ལོ་ལྟར།   ཁ)   ལོ་ལྟར་རྒྱུ་ལོག་།

ག) ལྷན་གནས་རྩི་ཤིང་།

སྡེ་ཤིང་/སོན

གོ་རིམ་ ཨང	ས་གནས་/སྐྱེད་ བཏང་མིང་།	ཚན་རིག་ མིང་།	རིགས་མ་ འདུལ།	སོན་གྱི་འབྲུང་ ལུང་ས།	སྡེ་ཤིང་/སོན་གྱི་འགོ་ ཐོག་གྲུང་ས་ལ།	བཟོ་གསོ།

ལྷན་པོ་ལྷན་ཁག་གི་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་

ANNEXURE III

Registration Form for Seed Grower (Private/Government)

Name of Seed company/Nursery: _____

Name of Owner: _____

CID No _____

Contact No: _____ License No: _____

Location

a) Area (acre): _____

b) Village: _____

c) Gewog: _____

d) Dzongkhag: _____

Type of Nursery/Seed Grown: a) Annual b) Bi-annual c) Perennial

Plant/Seed

Sl. No.	Local/Common Name	Scientific Name	Variety	Source of Seed	Quantity at initial phase	Remarks

Signature of the Applicant

ANNEXURE IV

Nursery Registration Form

The Proprietor,

BAFRA has registered your nursery as follows:

To be filled by Authority (location, license no. and name of holder, etc.) _____

_____

Registration Number awarded: BAFRA/Dz. Code/NR-01/____ dated _____

Signature

Name of the Inspector

Designation

BAFRA, MoAF

(_____ Dzongkhag)

Signature

Officer In-charge

རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་གསར་བཏོན་/ཁྱབ་བསྐྱེལ་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཀྱི་ཐོ་ཡིག
National list of notified kinds or varieties

I. Field Crops

Variety	Variety/Breeding line (s)	Year of Release	Releasing Agency
1. RICE: <i>Oryza sativa</i>			
1.1. IR 64	IR 64	1988	RDC- Bajo
1.2. No. 11	No 11	1988	RDC- Bajo
1.3. BR 153	BR 153	1988	RDC- Bajo
1.4. IR 20913	IR 20913-B-26-1-2-2-3	1989	RDC- Bajo
1.5. Khangma Maap	Chumro	1999	RDC- Wengkhar
1.6. Bajo Maap 1	CARD21-10-1-1-3-2-1	1999	RDC-Bajo
1.7. Bajo Maap 2	CARD21-14-1-1-3-2-1B	1999	RDC-Bajo
1.8. Bajo Kaap 1	IR61331-2-148-B	1999	RDC-Bajo
1.9. Bajo Kaap 2	IR61328-1-136-2-1-2-3	1999	RDC-Bajo
1.10. Khangma Ray Kaap 2	Khumal 2	2002	RDC- Wengkhar
1.11. Yusi Ray Maap	Suwon 359/IR41996-118-2-13/Thimphu Maap	2002	RDC- Yusipang
1.12. Yusi Ray Kaap	YR3825-11-3-2-1/YR3825-11-3-2-1/Barket	2002	RDC- Yusipang
1.13. Wengkhar Ray Kaap 6	Khumal 6	2006	RDC- Wengkhar
1.14. Jakar Ray Naap	Paro china	2006	RC-Jakar
1.15. Yusi Ray Kaap 2	YP5-34-16 Akiyutaka/Naam	2010	RDC- Yusipang
1.16. Yusi Ray Maap 2	YP6-35-21 Akiyutaka/Ray Maap	2010	RDC- Yusipang
1.17. Wengkhar Ray Kaap10	OR 367-SP 11	2010	RDC- Wengkhar
1.18. Bhur Ray Kaap 1	IR 72102-3-115-1-3-2	2010	RDC- Samtenling

1.19. Bhur Ray Kaap 2	KARJAT 3	2010	RDC-Samtenling
1.20. Bhur Kambja 1	APO	2010	RDC-Samtenling
1.21. Bhur Kambja 2	IR 70181-5-PM1-1-2-B-1	2010	RDC-Samtenling
1.22. Wengkhar Kambja 1	Machapuchray 3	2017	RDC-Wengkhar
1.23. Wengkhar Kambja 2	Zangthi 2	2017	RDC-Wengkhar
2. MAIZE: <i>Zea mays</i>			
2.1. Yangtsipa	Suwon 1	1992	RDC-Wengkhar
2.2. Chaskharpa	SO3TLYQAB05 (Entry 35)	2012	RDC-Wengkhar
2.3. Shaphangma	ICA V 305 (Entry No. 38)	2012	RDC-Wengkhar
2.4. Bhur Ashom 1	Arun 4	2015	RDC-Samtenling
3. WHEAT: <i>Triticum aestivum</i>			
3.1. Gumasokha Kaa	Agrim	2014	RDC-Bajo
3.2. Bajosokha Kaa	Baj	2014	RDC-Bajo
3.3. Bumthang Kaa Drukchu	NL 1064	2015	RDC-Jakar
4. FINGER MILLET: <i>Eleusine coracana</i>			
4.1. Lingmethang Kongpu 1	3459	2002	RDC-Wengkhar
4.2. Limethang Kongpu 2	5459	2002	RDC-Wengkhar
5. MUNGBEAN: <i>Vigna radiata</i>			
5.1. Limithang Mung 1	KPS 2	2002	RDC-Wengkhar
5.2. Limithang Mung 2	Bari Mung 2	2002	RDC-Wengkhar
6. MUSTARD: <i>Brassica campestris</i>			
6.1. M 27	M 27	1989	RDC Bajo
6.2. Bajo Peka 1	BSA	1994	RDC Bajo
6.3. Bajo Peka 2	PT 30	1994	RDC Bajo
6.4. Yusi Peka 1	Lumle Tori 1	2017	RDC-Yusipang
6.5. Yusi Peka 2	Bari Sharisha 15	2017	RDC-Yusipang

7. SOYBEAN: <i>Glycine max</i>			
7.1. One Daughter	One Daughter	1994	DSC
7.2. Khangma Libi 2	GC 86018-427-3	2002	RDC-Wengkhar
7.3. Brag	Brag	2002	DSC
7.4. Khangma Libi 1	AGS 258	1999	RDC-Wengkhar

II. Fruits and nuts

Variety	Variety/Breeding line (s)	Year of Release	Releasing Agency
1. ARECA-NUT: <i>Areca catechu</i>			
1.1. Bhur selection	Bhur Selection	2004	DSC
2. ALMOND: <i>Prunus dulcis</i>			
2.1. Texas	Texas	2004	RDC-Bajo
2.2. Drake	Drake	2004	RDC-Bajo
2.3. Dhebhar Badhan	Dhebhar Badhan	2004	RDC-Bajo
2.4. Kagzi	Kagzi	2004	RDC-Bajo
3. APPLE: <i>Malus domestica</i>			
3.1. Red Delicious	Red Delicious	1994	RDC-Yusipang
3.2. Royal Delicious	Royal Delicious	1994	RDC-Yusipang
3.3. Golden Delicious	Golden Delicious	1994	RDC-Yusipang
3.4. Jonathan	Jonathan	1994	RDC-Yusipang
3.5. Rich Red	Rich Red	1994	RDC-Jakar
3.6. Lobo	Lobo	2002	RDC-Jakar
3.7. Red Chief	Red chief	2004	RDC-Yusipang
3.8. Red Free	Red Free	2004	RDC-Yusipang
3.9. Bajo Apple	Anna	2002	RDC-Bajo
3.10. Fuji	Fuji	2007	DSC
3.11. Mutsu	Mutsu	2007	DSC
<i>Apple Root Stock</i>			
3.12. MM 9	MM 9	2006	DSC
3.13. MM 111	MM 111	2006	DSC
3.14. MM 106	MM 106	1994	RDC-Yusipang

4. APRICOT: <i>Prunus armeniaca</i>			
4.1. Bajo Khamchung 1	Newcastle	2002	RDC-Bajo
4.2. Shakapara	Shakapara	2002	DSC
4.3. Bajokham-2	July Elberta	2004	RDC-Bajo
5. AVOCADO: <i>Persea americana</i>			
5.1. Bajo-Gule-1	Bacon	2012	RDC- Bajo
5.2. Bajo-Gule-2	Haas	2012	RDC- Bajo
6. BANANA: <i>Musa spp.</i>			
6.1. Jaji	Jaji	2002	DSC
6.2. Gheukola	Gheukola	2002	DSC
6.3. Chinichampa	Chinichampa	2002	DSC
7. CARDAMOM: <i>Amomum subulatum</i>			
7.1. Bharlangey	Bharlangey	2002	RDC-Jakar
7.2. Golsey	Golsey	2002	RDC-Jakar
8. CHERRY: <i>Prunus avium</i>			
8.1. Seneca	Seneca	2002	DSC
8.2. Royal Ann	Royal Ann	2002	DSC
8.3. Jabouney	Jabouney	2002	DSC
8.4. Seokham Drukchu	Stella	2015	RDC-Yusipang
9. DRAGON FRUIT: <i>Hylocereus undatus</i>			
9.1. Gewaringpa 1	<i>Hylocereus undatus</i>	2017	RDC-Wengkhar
10. GOOSEBERRY: <i>Ribesuva crispa</i>			
10.1. Bajo Amla	Chakiya	2010	RDC-Bajo
11. GRAPES: <i>Vitis vinifera</i>			
11.1. Muscate of Alexandria	Muscate of Alexandria	2004	RDC-Bajo
11.2. Perlette	Perlette	2004	RDC-Bajo
12. GUAVA: <i>Psidium guajava</i>			
12.1. Bebsew Shakha	Pink Flesh	2010	RDC-Bajo
12.2. Bajo Bebsew	Local	2010	RDC-Bajo
13. KIWI: <i>Actinidia deliciosa</i>			
13.1. Zhimpeykotong Sep	Yellow Joy	2015	RDC-Wengkhar
13.2. Zhimpeykotong Jangkha	Wengkhar Green	2015	RDC-Wengkhar
13.3. Zhimpeykotong Phosing	Hayward	2015	RDC-Wengkhar
14. LIME: <i>Citrus latifolia</i>			
14.1. Bearrs	Swingle	2004	RDC-Bajo

15. LITCHI: <i>Litchi chinensis</i>			
15.1. Bhur Selection 1	Bhur Selection 1	2004	DSC
15.2. Shahi	Shahi	2006	DSC
15.3. Early Bedana	Early Bedana	2006	DSC
15.4. Bhur Litchi 1	Muzaffarpur	2012	RDC-Samtenling
15.5. Bhur Litchi 2	Bedana	2012	RDC-Samtenling
16. MANDARIN/ORANGE: <i>Citrus reticulata</i>			
16.1. Dorokha Selection	Dorokha Selection	2004	DSC
16.2. Wengkhar Tshelu 1	Wengkhar Tshelu 1	2007	RDC-Wengkhar
16.3. Wengkhar Tshelu 2	Wengkhar Tshelu 2	2007	RDC-Wengkhar
16.4. Wengkhar Tselu Drukchu	Clemintina Nules	2015	RDC-Wengkhar
16.5. Wengkhar Tshelu Ngarm	Tarku	2015	RDC-Wengkhar
<i>Mandarin Rootstock</i>			
16.6. Rangpur Lime	Rangpur Lime	2004	RDC-Wengkhar
16.7. Wengkhar Tshelu Rato 1	Trifoliolate orange	2006	RDC-Wengkhar
16.8. Carrizo citrange	Carrizo citrange	2006	
16.9. Troyer citrange	Troyer citrange	2006	DSC
16.10. Cleopatra mandarin	Cleopatra mandarin	2006	DSC
17. MANGO: <i>Mangifera indica</i>			
17.1. Chausa	Chausa	2002	DSC
17.2. Bajo Aumchukuli 1	Dashahari	2010	RDC-Bajo
17.3. Bajo Aumchukuli 2	Langra	2010	RDC-Bajo
17.4. Bajo Aumchukuli 3	Amrapali	2010	RDC-Bajo
18. MUSKMELON: <i>Cucumis melo</i>			
18.1. Honey Dew	Honey Dew	1990	RDC-Bajo
19. PASSION FRUIT: <i>Passiflora edulis</i>			
19.1. Local	Local	2004	DSC
20. PEACH: <i>Prunus persica</i>			
20.1. Bajokham 1	Flordasum	2002	RDC-Bajo
20.2. Nonomiwase	Nonomiwase	2002	DSC
20.3. Bajokham 2	July Elberta	2004	RDC-Bajo
20.4. Bathpala Super	Bathpala Super	2004	RDC-Jakar
21. PEAR: <i>Pyrus communis</i>			
21.1. Hosui	Hosui	2002	DSC

21.2. Kosui	Kosui	2002	DSC
21.3. Bajo Lhee 1	Flemish beauty	2004	RDC-Bajo
21.4. Zhey Lhee	Zhey Lhee	2004	RDC-Jakar
21.5. Wengkhar Lhee 1	Chojuro	2010	RDC-Wengkhar
21.6. Wengkhar Lhee 2	Shinko	2012	RDC-Wengkhar
22. PERSIMMON: <i>Diospyros kaki</i>			
22.1. Fuyu	Fuyu	2004	DSC
22.2. Jiro	Jiro	2004	DSC
22.3. Wengkhar Anday 1	Wengkhar Anday 1	2007	RDC-Wengkhar
23. PLUM: <i>Prunus domestica</i>			
23.1. Santa Rosa	Santa Rosa	2002	DSC
23.2. Oishiwase	Oishiwase	2002	DSC
23.3. Jambay Lhakhang Chuli	Jambay Lhakhang Chuli	2004	RDC-Jakar
23.4. Soldum	Soldum	2012	RDC-Wengkhar
24. POMEGRANATE: <i>Punica granatum</i>			
24.1. Bedana	Bedana	2004	DSC
24.2. Bajo Seindu 1	Khandari	2010	RDC-Bajo
25. STRAWBERRY: <i>Fragaria ananassa</i>			
25.1. Yusi Sagong 1	Chandler	2006	RDC-Yusipang
25.2. Pangtshalu Ngarm	Sweet Charlie	2014	RDC-Yusipang
25.3. Pangtshalu Maap	Camarosa	2014	RDC-Yusipang
26. WALNUT: <i>Juglans regia</i>			
26.1. Kagzi	Kagzi	2002	DSC
26.2. Kanthel	Kanthel	2004	RDC-Yusipang
26.3. Yusipang 2	Yusipang 2	2004	RDC-Yusipang

III. Vegetables

Variety	Variety/Breeding line (s)	Year of release	Releasing Agency
1. ASPARAGUS: <i>Asparagus officinalis</i>			
1.1. Merry Washington	Merry Washington	2002	DSC
1.2. UC-157	UC-157 (Hybrid)	2006	DSC
2. BEANS: <i>Phaseolus vulgaris</i>			
2.1. Borloto	Borloto	1990	RDC-Bajo
2.2. Pusa parvati	Pusa parvati	1990	RDC-Bajo
2.3. Top Crop	Top Crop	1990	RDC-Bajo
2.4. Rajma	Rajma	1994	RDC-Bajo
2.5. Green arrow	Green arrow	1999	RDC-Bajo
2.6. Lingmethang Mung 1	KPS2	2002	RDC-Wengkhar
2.7. Lingmethang Mung 2	Barimung	2002	RDC-Wengkhar
2.8. White No. 1	White No 1	2004	RDC-Bajo
2.9. Selection 9	Selection 9	2004	RDC-Bajo
3. BEETROOT: <i>Beta vulgaris</i>			
3.1. DDR	DDR	2004	DSC
4. BOTTLE GOURD: <i>Lagenaria siceraria</i>			
4.1. Mindapur round	Mindapur round	1999	RDC-Bajo
5. BRINJAL: <i>Solanum melongena</i>			
5.1. Paro Local.	Paro Local	1990	NASEPP
5.2. Big Round	Big Round	1990	NASEPP
5.3. Pusa Purple Long	Pusa Purple Long	1990	RDC-Bajo
6. BROCCOLI : <i>Brassica oleracea</i>			
6.1. Dessico	Dessico	1994	RDC-Bajo
7. BULB ONION: <i>Allium cepa</i>			
7.1. Senshu Red	Senshu Red	1994	NASEPP
7.2. White Creole	White Creole	2002	DSC
7.3. Bombay Red	Bombay Red	2002	DSC
7.4. Bajo Gop 1	Red Creole	2002	RDC-Bajo
8. BUNCHING ONION: <i>Allium fistulosum</i>			
8.1. No. 21	No. 21	2002	DSC
8.2. No. 22	No. 22	2002	DSC
9. CABBAGE: <i>Brassica oleracea (capitata)</i>			

9.1. Copenhagen Market	Copenhagen Market	1990	RDC-Bajo
9.2. Golden Acre	Golden Acre	1990	RDC-Bajo
9.3. Green Coronate	Green Coronate (Hybrid)	2006	DSC
9.4. Gianty	Gianty (Hybrid)	2006	DSC
9.5. T1-163	T1-163 (Hybrid)	2006	DSC
9.6. Bonday Cross	Bonday Cross (Hybrid)	2006	DSC
9.7. Lucky Ball	Lucky Ball	2007	DSC
10. CAPSICUM: <i>Capsicum annuum</i>			
10.1. California Wonder	California Wonder	1990	RDC-Bajo
11. CHILLI: <i>Capsicum annuum</i>			
11.1. Sha Ema	Sha Ema	1990	DSC
11.2. Super Solo	Super solo	2004	RDC-Wengkhar
11.3. Yangtse Ema	Yangtse Ema	2007	RDC-Wengkhar
12. CARROT: <i>Daucus carota</i>			
12.1. Early Nantes	Early Nantes	1990	RDC-Bajo
12.2. Nisa	Nisa	2002	DSC
12.3. Wengkhar Lhaphu Maap	Khuruda 5	2006	RDC-Wengkhar
12.4. New Khuruda	New Khuruda	2006	DSC
12.5. All Seasons Cross	All Seasons Cross	2006	DSC
13. CAULIFLOWER: <i>Brassica oleracea</i>			
13.1. White Top	White Top	1990	RDC-Bajo
13.2. White Summer	White Summer	1990	RDC-Bajo
13.3. Wengkhar Metokopi 1	Wengkhar Early	2004	RDC-Wengkhar
13.4. Wengkhar Metokopi 2	Wengkhar Late	2004	RDC-Wengkhar
14. CELERY: <i>Apium graveolens</i>			
14.1. Cornel	Cornel	2002	DSC
15. CHINESE CABBAGE: <i>Brassica rapa subsp. pekinensis</i>			
15.1. Kyoto 1	Kyoto 1	1990	RDC-Bajo
16. CUCUMBER: <i>Cucumis sativus</i>			
16.1. Shabi Genchu	Shabi Genchu	1990	NASEPP
16.2. Bajo Genchu 1	Bajo Genchu 1	1999	RDC-Bajo
17. GARLIC: <i>Allium sativum</i>			
17.1. Local Selection	Local Selection	1990	NASEPP
18. JAPANESE GREEN: <i>Brassica spp.</i>			
18.1. Taisai	Taisai	1990	NASEPP/DSC

18.2. Mibuna	Mibuna	1990	NASEPP/DSC
19. LADY FINGER: <i>Abelmoschus esculentus</i>			
19.1. Kranti	Kranti	2002	DSC
20. LETTUCE: <i>Lactuca sativa</i>			
20.1. Great Lake	Great Lake	1990	NASEPP
20.2. Hogay Petshey Leedo	Biscia Rosa	2014	RDC-Yusipang
20.3. Hogay Petshey Thigthra	Flashy Trout	2014	RDC-Yusipang
20.4. Hogay Petshey Hyem	Green Oak Leaf	2014	RDC-Yusipang
20.5. Hogay Petshey Oro	Blush Butter Oak	2014	RDC-Yusipang
21. MUSTARD GREEN: <i>Brassica juncea</i>			
21.1. Him Beauty	Him Beauty	1990	NASEPP/DSC
21.2. Takana Red	Takana Red	1990	NASEPP/DSC
21.3. Taisai	Taisai	1990	NASEPP
21.4. Neguna	Neguna	1990	NASEPP
21.5. Wengkhhar Petshey 1	Wengkhhar Peytse 1	2004	RDC Wengkhhar
21.6. Wengkhhar Petshey 2	Wengkhhar Peytse 2	2004	RDC Wengkhhar
22. PARSLEY: <i>Petroselinum crispum</i>			
22.1. Paramount	Paramount	1990	NASEPP
23. PEA: <i>Pisum sativum</i>			
23.1. Arkel	Arkel	2002	DSC
23.2. Usui	Usui	2002	DSC
24. POTATO: <i>Solanum tuberosum</i>			
24.1. Desiree	CIP 800048	1988	BNPP
24.2. Khangma Kewa Kaap	CIP 378015.13	2002	RDC-Wengkhhar
24.3. Nasephey Kewa Kaap	CIP-393077.159	2014	National Potato Program
24.4. Yusi Maap	CIP 392797.22	2017	RDC-Yusipang
25. PUMPKIN: <i>Cucurbita maxima</i>			
25.1. Ramthang Brumsha	Ramthang Brumsha	1990	NASEPP
25.2. Tetsu Kabuta	Tetsu Kabuta	1990	NASEPP
25.3. Summer Squash	Summer Squash	1994	NASEPP
25.4. Wengkhhar Kakur	Wengkhhar Kakur	2007	RDC-Wengkhhar
26. RADISH: <i>Raphanus sativus</i>			
26.1. Minowase	Minowase	1990	NASEPP
26.2. Spring Tokinashi	Spring Tokinashi	1990	NASEPP
26.3. Bajo Laphu 1	Hongkong White	2002	RDC-Bajo

27. SPINACH: <i>Spinacia oleracea</i>			
27.1. All Green	All Green	1990	RDC-Bajo
27.2. Leaf Beet	Leaf Beet	2002	DSC
28. SUMMER SQUASH: <i>Cucurbita pepo</i>			
28.1. Zucchini	Zucchini Green	1994	NASEPP
29. TOMATO: <i>Solanum lycopersicum</i>			
29.1. Roma	Roma	1990	RDC-Bajo
29.2. Nozomi	Nozomi	1990	RDC-Bajo
29.3. Cherry Tomato	CHT160	1999	RDC-Bajo
29.4. Bajo Lambenda 1	Rattan	2002	RDC-Bajo
30. TURNIP: <i>Brassica rapa</i>			
30.1. PTWG	Purple Top White Globe	1990	NASEPP

IV. Fodder crops

Sl No.	Variety	Year release	Releasing Agency	Maturity for grazing	Recommended Agro-Ecology (Masl)
1	<i>Paspalum Atratum</i> Var. CIAT 26986	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<1500
2	Palisade Grass	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<1500
3	Lucerne Var. Eureka	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	1000-2800
4	Swede Var. Ostega	2002	RC-Jakar	1 yr (Annual)	2500-2700
5	Oat (FOB)	2002	RC-Jakar	1 yr (Annual)	20-4000
6	Oat (Naked)	2004	RC-Jakar	1 yr (Annual)	200-4000
7	Oat (Sampede)	2004	RC-Jakar	1 yr (Annual)	200-4000
8	Fodder Beet (Alba)	2004	RC-Jakar	1 yr (Annual)	2000-3500
9	Gautemala Grass	2004	RC-Jakar	1 yr (Annual)	<1500
10	White Clover Var. Ladino	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	1700-3300
11	Italian Rye grass Var. Lipo	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	2000-3000
12	Cocks foot., Var Amba	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	2000-3500
13	Tall Fescue Var. Barcel	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	2000-3500
14	Willow (Fodder tree)	2001	RC-Jakar	3 yr (Perennial)	1700-2800
15	Molases grass	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<2000
16	Ruzi grass	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	500-2000
17	Sugarcane	2002	RC-Jakar	1 yr (Annual)	<1200
18	Fig (Fodder tree)	2001	RC-Jakar	2-3 yrs (Perennial)	300-2000
19	Fodder peanut	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<1500
20	Stylo Var. CIAT 184	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<1200
21	Kikiyu grass	2001	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	1000-2300
22	Napier grass	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<2000
23	Greenleaf desomodium	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<1500
24	Guinea grass	2007	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	>1000
25	<i>Splenda Setaria sphacelata</i> Var.	2016	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<1500
26	Gamba grass Var. Gayanus	2016	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	At 900
27	hairy vetch <i>Vicia villosa</i> Var. Indian	2016	RC-Jakar	1 yr (Annual)	>2000
28	Silverleaf <i>Desmodium uncinatum</i> Var.	2016	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<1000
29	Centro <i>Centrosema pubescens</i> Var.	2016	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<900

ཞིབ་འཇོལ་དང་ དཔེ་སྟོན་གྱི་དོན་ལུ་འཇུགས་སྐྱོད་རྒྱ་ཆ་ནང་འབྲེན་གྱི་གྲངས་ཚད།
 འཇུགས་སྐྱོད་རྒྱ་ཆ་ནང་འབྲེན་འབད་ནི་འདི་ ག་ཤམ་གསལ་གྱི་ཐིག་ལམ་ ཡང་ན་ ལས་ཁུངས་གྱི་
 འགོ་འཛིན་གྱིས་ཆ་འཛོག་འབད་མི་དང་འབྲེན་དགོ།
 ༡ རྒྱ་ཤིང་ཚུ་ (ཤིང་འབྲས་/ཆག་ བགས་ཚལ་གྱི་ཤིང་ རྩ་སྐྱོད་ཤིང་/རྩ་སྐྱོན་ཤིང་དང་ མཛེས་
 རྒྱན་རྩ་ཤིང་)

དབྱེ་བ།	ཞིབ་འཇོལ་ས་ཁོངས་ནང། (མཐོ་ཤོས།)	སོ་ནམ་པའི་ཞིང་ཁ་/ འབྲེན་སྟོན་ འབད་སའི་ས་ཁོངས་ནང། (མཐོ་ཤོས།)
ལྷང་མ་	གྲངས་ ༥༠	གྲངས་ ༡༠༠
ས་འོག་གི་ལྷུག་མ་/ ར་སྐྱོག་	ཀེ་རི་ ༡༠༠།	ཀེ་རི་ ༥༠༠།
རྒྱ་ཤིང་ལྷུག་དུམ་གྱི་ཤིང་/སྐྱབ་ ལྷུང་གི་ཤིང་/བརྟོགས་སོན།	གྲངས་ ༥༠།	གྲངས་ ༡༠༠།

Quantity permitted for Import of planting materials for Research and Demonstration

The import of planting materials shall be permitted as per the table below or as approved by the Head of the Department.

1. Live plants (Fruits/Fodder, Forest trees, Spices/MAP and Ornamental)

Types	On- station (Maximum)	On-farm/ Demonstration (Maximum)
Seedling/Suckers	50 Nos.	200 Nos.
Rhizomes/bulb/ tuber/	200 kgs	500 kgs
Scion wood/bud wood/cuttings	50 Nos.	100 Nos.

༡ སོན་ཚུ་(འབྲུ་ལྷ་ ཚོད་བཟེ་ རྩ་སྐྱོད་ཤིང་ ཤིང་འབྲས་ ཚག་ བགས་ཚལ་ མངོས་རྒྱུན་སྡེ་
ཤིང་)

དབྱེ་ཁག།	ཞིབ་འཚོལ་ས་ ཁོངས་ནང།	སོན་མ་པའི་ཞིང་ཁ་/ འགྲེམས་སྟོན་འབད་ སའི་ས་ཁོངས་ནང།	བྲན་གསོ།
སོན་འབྲུ་ རྒྱུ་ལྷ།	ཀེ་ཇི་ ༡།	ཀེ་ཇི་ ༡།	དཀྱིལ་ཐིག་མི་ལི་མི་ཏར་༣ ཚུ་ན། དཔེར་ན་ མེ་ཏྲོག་ཀོ་པི་དང་འདབ་མ་ཀོ་ པི་གི་རིགས།
བར་ན་ སྐོར་ལ།	ཀེ་ཇི་ ༥།	ཀེ་ཇི་ ༡༥།	དཀྱིལ་ཐིག་ མི་ལི་མི་ཏར་༣ ལས་༡༥ ཚུ་ན། དཔེར་ན་ བོ་ཟ་ བོད་སྐབ་ སྐབ་ ཚུ་ལ།
སྐོར་ལ།	ཀེ་ཇི་ ༡༠།	ཀེ་ཇི་ ༣༠།	དཀྱིལ་ཐིག་ མི་ལི་མི་ཏར་༣། དཔེར་ན་ ལྷ་ལི་འི་ ཨམ་རྒྱ་ལྷ་ལི་ སྐར་གོ་ལ་སོགས་པ།

2. Seeds (Cereals, vegetable, spices, fruit, fodder, forest, ornamental)

Types	On- station	On-farm /Demonstration	Remarks
Small grain	1 kg	3 kgs	Up to 3mm in diameter e.g Cole crops, root crops, leafy vegetables, spices, etc.
Medium	5 kgs	15 kgs	> 3mm upto 15 mm diameter e.g Maize, peas, beans
Large	10 kgs	30 kgs	>15 mm diameter e.g Avocado, mango, walnut, etc.

འབྲུག་ལུ་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་ཚལ་གྱི་ཤིང་གི་རིགས་སྒྲུ།

List of forestry tree species available in Bhutan

Sl no	Name of the species		Sl no	Name of the species	
1	<i>Abies</i>	<i>densa</i>	35	<i>Albizia</i>	<i>lucidior</i>
2	<i>Acacia</i>	<i>sp.</i>	36	<i>Albizia</i>	<i>gamblei</i>
3	<i>Acacia</i>	<i>auriculiformis</i>	37	<i>Albizia</i>	<i>sherriffii</i>
4	<i>Acacia</i>	<i>catechu</i>	38	<i>Alcimandra</i>	<i>cathcartii</i>
5	<i>Acacia</i>	<i>lenticularis</i>	39	<i>Alnus</i>	<i>nepalensis</i>
6	<i>Acacia</i>	<i>mearnsii</i>	40	<i>Alseodaphne</i>	<i>owdenii</i>
7	<i>Acacia</i>	<i>decurrens</i>	41	<i>Alstonia</i>	<i>scholaris</i>
8	<i>Acacia</i>	<i>farnesiana</i>	42	<i>Alstonia</i>	<i>scholaris</i>
9	<i>Acacia</i>	<i>catechu</i>	43	<i>Altingia</i>	<i>excelsa</i>
10	<i>Acer</i>	<i>sp.</i>	44	<i>Amoora</i>	<i>sp.</i>
11	<i>Acer</i>	<i>campbellii</i>	45	<i>Amoora</i>	<i>rohitooca</i>
12	<i>Acer</i>	<i>laevigatum</i>	46	<i>Amoora</i>	<i>wallichii</i>
13	<i>Acrocarpus</i>	<i>fraxinifolius</i>	47	<i>Annona</i>	<i>reticulata</i>
14	<i>Actinidiaceae</i>	<i>callosa</i>	48	<i>Anogeissus</i>	<i>latifolius</i>
15	<i>Actinidiaceae</i>	<i>strigosa</i>	49	<i>Anthocephalus</i>	<i>cadamba</i>
16	<i>Actinodaphne</i>	<i>obovata</i>	50	<i>Aphanomixis</i>	<i>polystachya</i>
17	<i>Actinodaphne</i>	<i>sikkimensis</i>	51	<i>Aporosa</i>	<i>octandra</i>
18	<i>Adenanthera</i>	<i>pavonina</i>	52	<i>Aquilaria</i>	<i>malaccensis</i>
19	<i>Adina</i>	<i>cordifolia</i>	53	<i>Archidendron</i>	<i>monadelpham</i>
20	<i>Aesandra</i>	<i>butyracea</i>	54	<i>Artocarpus</i>	<i>sp.</i>
21	<i>Aesculus</i>	<i>assamica</i>	55	<i>Artocarpus</i>	<i>chama</i>
22	<i>Ailanthus</i>	<i>sp.</i>	56	<i>Artocarpus</i>	<i>heterophyllus</i>
23	<i>Ailanthus</i>	<i>excelsa</i>	57	<i>Artocarpus</i>	<i>hirsuta</i>
24	<i>Ailanthus</i>	<i>grandis</i>	58	<i>Artocarpus</i>	<i>lacucha</i>
25	<i>Ailanthus</i>	<i>integrifolia</i>	59	<i>Azadirachta</i>	<i>indica</i>
26	<i>Alangium</i>	<i>sp.</i>	60	<i>Baccaurea</i>	<i>ramiflora</i>
27	<i>Alangium</i>	<i>alpinum</i>	61	<i>Bambusa</i>	<i>balcooa</i>
28	<i>Alangium</i>	<i>chinense</i>	62	<i>Bauhinia</i>	<i>sp.</i>
29	<i>Albizia</i>	<i>sp.</i>	63	<i>Bauhinia</i>	<i>purpurea</i>

30	<i>Albizia</i>	<i>lebbeck</i>	64	<i>Bauhinia</i>	<i>variegata</i>
31	<i>Albizia</i>	<i>falcataria</i>	65	<i>Bauhinia</i>	<i>malabarica</i>
32	<i>Albizia</i>	<i>julibrissin</i>	66	<i>Beilschmiedia</i>	<i>sp.</i>
33	<i>Albizia</i>	<i>odoratissima</i>	67	<i>Beilschmiedia</i>	<i>dalzellii</i>
34	<i>Albizia</i>	<i>procera</i>	68	<i>Beilschmiedia</i>	<i>gammieana</i>

Sl no	Name of the species		Sl no	Name of the species	
69	<i>Beilschmiedia</i>	<i>roxburghiana</i>	107	<i>Castanopsis</i>	<i>lanceifolia</i>
70	<i>Benthamidia</i>	<i>capitata</i>	108	<i>Castanopsis</i>	<i>tribuloides</i>
71	<i>Betula</i>	<i>sp.</i>	109	<i>Catunaregam</i>	<i>logispina</i>
72	<i>Betula</i>	<i>alnoides</i>	110	<i>Cedrela</i>	<i>sp.</i>
73	<i>Betula</i>	<i>utilis</i>	111	<i>Cedrela</i>	<i>toona</i>
74	<i>Bischofia</i>	<i>javanica</i>	112	<i>Celtis</i>	<i>australis</i>
75	<i>Boehmeria</i>	<i>rugulosa</i>	113	<i>Cephalostachyum</i>	<i>sp.</i>
76	<i>Bombax</i>	<i>ceiba</i>	114	<i>Cephalostachyum</i>	<i>fuchsianum</i>
77	<i>Brassaiopsis</i>	<i>sp.</i>	115	<i>Chimonobambusa</i>	<i>callosa</i>
78	<i>Brassaiopsis</i>	<i>hainla</i>	116	<i>Choerospondias</i>	<i>axillaris</i>
79	<i>Brassaiopsis</i>	<i>hispida</i>	117	<i>Chukrasia</i>	<i>tabularis</i>
80	<i>Brassaiopsis</i>	<i>mitis</i>	118	<i>Cinnadenia</i>	<i>paniculata</i>
81	<i>Bridelia</i>	<i>sp.</i>	119	<i>Cinnamomum</i>	<i>sp.</i>
82	<i>Bridelia</i>	<i>retusa</i>	120	<i>Cinnamomum</i>	<i>bejolghota</i>
83	<i>Bridelia</i>	<i>tomentosa</i>	121	<i>Cinnamomum</i>	<i>glaucescens</i>
84	<i>Bridelia</i>	<i>pubescens</i>	122	<i>Cinnamomum</i>	<i>impressinervium</i>
85	<i>Calamus</i>	<i>sp.</i>	123	<i>Cinnamomum</i>	<i>jaylanicum</i>
86	<i>Calamus</i>	<i>acanthospathus</i>	124	<i>Cinnamomum</i>	<i>tamala</i>
87	<i>Calamus</i>	<i>erectus</i>	125	<i>Cladrastis</i>	<i>sinensis</i>
88	<i>Calamus</i>	<i>tenuis</i>	126	<i>Clerodendium</i>	<i>colebrookeanum</i>
89	<i>Callicarpa</i>	<i>vestita</i>	127	<i>Clerodendium</i>	<i>serratum</i>
90	<i>Callicarpa</i>	<i>macrophylla</i>	128	<i>Cocculus</i>	<i>laurifolius</i>
91	<i>Callicarpa</i>	<i>longiflora</i>	129	<i>Cordia</i>	<i>sp.</i>
92	<i>Callicarpa</i>	<i>arborea</i>	130	<i>Cordia</i>	<i>grandis</i>
93	<i>Callicarpa</i>	<i>sp.</i>	131	<i>Cordia</i>	<i>obliqua</i>
94	<i>Calophyllum</i>	<i>polyanthum</i>	132	<i>Coriaria</i>	<i>napalensis</i>
95	<i>Camellia</i>	<i>kissii</i>	133	<i>Corylopsis</i>	<i>himalayana</i>
96	<i>Camellia</i>	<i>sinensis</i>	134	<i>Corylus</i>	<i>ferox</i>
97	<i>Canarium</i>	<i>sikkimense</i>	135	<i>Crateva</i>	<i>religiosa</i>
98	<i>Carpinus</i>	<i>viminea</i>	136	<i>Croton</i>	<i>himalaicus</i>

99	<i>Carpinus</i>	<i>faginea</i>	137	<i>Croton</i>	<i>tiglium</i>
100	<i>Caryota</i>	<i>urens</i>	138	<i>Croton</i>	<i>roxburghii</i>
101	<i>Cassia</i>	<i>sp.</i>	139	<i>Croton</i>	<i>joufra</i>
102	<i>Cassia</i>	<i>fistula</i>	140	<i>Croton</i>	<i>caudatus</i>
103	<i>Cassia</i>	<i>siamea</i>	141	<i>Cupressus</i>	<i>corneyana</i>
104	<i>Castanopsis</i>	<i>sp.</i>	142	<i>Cupressus</i>	<i>cashmeriana</i>
105	<i>Castanopsis</i>	<i>hystrix</i>	143	<i>Cyathea</i>	<i>spinulosa</i>
106	<i>Castanopsis</i>	<i>indica</i>	144	<i>Dalbergia</i>	<i>sp.</i>

Sl no	Name of the species		Sl no	Name of the species	
145	<i>Dalbergia</i>	<i>sericea</i>	183	<i>Enkianthus</i>	<i>deflexus</i>
146	<i>Dalbergia</i>	<i>sissoo</i>	184	<i>Eriobotrya</i>	<i>petiolata</i>
147	<i>Dalbergia</i>	<i>latifolia</i>	185	<i>Eriobotrya</i>	<i>bengalensis</i>
148	<i>Dalbergia</i>	<i>rimosa</i>	186	<i>Erycibe</i>	<i>laurifolia</i>
149	<i>Daphniphyllum</i>	<i>sp.</i>	187	<i>Erythrina</i>	<i>sp.</i>
150	<i>Daphniphyllum</i>	<i>chartaceum</i>	188	<i>Erythrina</i>	<i>arborescens</i>
151	<i>Daphniphyllum</i>	<i>himalense</i>	189	<i>Erythrina</i>	<i>stricta</i>
152	<i>Delonix</i>	<i>regia</i>	190	<i>Erythrina</i>	<i>suberosa</i>
153	<i>Dendrocalamus</i>	<i>sp.</i>	191	<i>Euonymus</i>	<i>sp.</i>
154	<i>Dendrocalamus</i>	<i>hamiltonii</i>	192	<i>Euptelea</i>	<i>pleiosperma</i>
155	<i>Dendrocalamus</i>	<i>nutans</i>	193	<i>Eurya</i>	<i>cavinervis</i>
156	<i>Dendrocalamus</i>	<i>strictus</i>	194	<i>Eurya</i>	<i>acuminata</i>
157	<i>Dendrocnide</i>	<i>sinuata</i>	195	<i>Eurya</i>	<i>cerasifolia</i>
158	<i>Derbregeasia</i>	<i>wallichiana</i>	196	<i>Evodia</i>	<i>fraxinifolius</i>
159	<i>Desmodium</i>	<i>oojeinense</i>	197	<i>Exbucklandia</i>	<i>populnea</i>
160	<i>Dillenia</i>	<i>sp.</i>	198	<i>Fagraea</i>	<i>obovata</i>
161	<i>Dillenia</i>	<i>indica</i>	199	<i>Fargesia</i>	<i>sp.</i>
162	<i>Dillenia</i>	<i>pentagyna</i>	200	<i>Fargesia</i>	<i>bhutanensis</i>
163	<i>Diospyros</i>	<i>lanceifolia</i>	201	<i>Ficus</i>	<i>sp.</i>
164	<i>Diploknema</i>	<i>butyracea</i>	202	<i>Ficus</i>	<i>auriculata</i>
165	<i>Dipterocarpus</i>	<i>macrocarpus</i>	203	<i>Ficus</i>	<i>glaberrima</i>
166	<i>Dodecadenia</i>	<i>grandiflora</i>	204	<i>Ficus</i>	<i>semicordata</i>
167	<i>Drepanostachyum</i>	<i>sp.</i>	205	<i>Ficus</i>	<i>hispida</i>
168	<i>Drepanostachyum</i>	<i>intermedium</i>	206	<i>Ficus</i>	<i>lacor</i>
169	<i>Drimycarpus</i>	<i>racemosus</i>	207	<i>Ficus</i>	<i>neriifolia</i>
170	<i>Drypetes</i>	<i>indica</i>	208	<i>Ficus</i>	<i>subincisa</i>
171	<i>Drypetes</i>	<i>assamica</i>	209	<i>Ficus</i>	<i>conglobata</i>

172	<i>Duabanga</i>	<i>grandiflora</i>	210	<i>Ficus</i>	<i>cyrtophylla</i>
173	<i>Echinocarpus</i>	<i>decicarpus</i>	211	<i>Ficus</i>	<i>oligodon</i>
174	<i>Ehretia</i>	<i>laevis</i>	212	<i>Ficus</i>	<i>rumphii</i>
175	<i>Ehretia</i>	<i>wallichiana</i>	213	<i>Ficus</i>	<i>religiosa</i>
176	<i>Ehretia</i>	<i>wallichiana</i>	214	<i>Ficus</i>	<i>elastica</i>
177	<i>Ehretia</i>	<i>macrophylla</i>	215	<i>Ficus</i>	<i>concinna</i>
178	<i>Elaeocarpus</i>	<i>ganitrus</i>	216	<i>Fraxinus</i>	<i>paxiana</i>
179	<i>Elaeocarpus</i>	<i>sikkimensis</i>	217	<i>Gamblea</i>	<i>ciliata</i>
180	<i>Elaeocarpus</i>	<i>sphaericus</i>	218	<i>Garcinia</i>	<i>stipulata</i>
181	<i>Elaeocarpus</i>	<i>varuna</i>	219	<i>Garcinia</i>	<i>sopsopia</i>
182	<i>Engelhardtia</i>	<i>spicata</i>	220	<i>Garcinia</i>	<i>xanthochymus</i>

SI no	Name of the species		SI no	Name of the species	
221	<i>Garuga</i>	<i>pinnata</i>	256	<i>Juniperus</i>	<i>squamata</i>
222	<i>Gironniera</i>	<i>cuspidata</i>	257	<i>Kydia</i>	<i>calycina</i>
223	<i>Gliricidia</i>	<i>sepium</i>	258	<i>Lagerstroemia</i>	<i>sp.</i>
224	<i>Glochidion</i>	<i>sp.</i>	259	<i>Lagerstroemia</i>	<i>hirsuta</i>
225	<i>Glochidion</i>	<i>assamicum</i>	260	<i>Lagerstroemia</i>	<i>parviflora</i>
226	<i>Glochidion</i>	<i>bhutanicum</i>	261	<i>Larix</i>	<i>griffithiana</i>
227	<i>Glochidion</i>	<i>thomsonii</i>	262	<i>Leucaena</i>	<i>leucocephala</i>
228	<i>Glochidion</i>	<i>oblatum</i>	263	<i>Leucosceptrum</i>	<i>canum</i>
229	<i>Glochidion</i>	<i>velutinum</i>	264	<i>Ligustrum</i>	<i>confusum</i>
230	<i>Glochidion</i>	<i>nubigenum</i>	265	<i>Ligustrum</i>	<i>compactum</i>
231	<i>Glochidion</i>	<i>acuminatum</i>	266	<i>Lindera</i>	<i>sp.</i>
232	<i>Glochidion</i>	<i>sphaerogynum</i>	267	<i>Lindera</i>	<i>pulcherrima</i>
233	<i>Gmelina</i>	<i>arborea</i>	268	<i>Lindera</i>	<i>heterophylla</i>
234	<i>Gmelina</i>	<i>arborea</i>	269	<i>Lindera</i>	<i>neesiana</i>
235	<i>Grevillea</i>	<i>robusta</i>	270	<i>Lindera</i>	<i>bootanica</i>
236	<i>Grewia</i>	<i>asiatica</i>	271	<i>Lindera</i>	<i>assamica</i>
237	<i>Gynocardia</i>	<i>odorata</i>	272	<i>Lithocarpus</i>	<i>sp.</i>
238	<i>Helicia</i>	<i>nilagirica</i>	273	<i>Lithocarpus</i>	<i>dealbatus</i>
239	<i>Heliciopsis</i>	<i>terminalis</i>	274	<i>Lithocarpus</i>	<i>elegans</i>
240	<i>Heteropanax</i>	<i>fragrans</i>	275	<i>Lithocarpus</i>	<i>fenestratus</i>
241	<i>Holarrhena</i>	<i>pubescens</i>	276	<i>Lithocarpus</i>	<i>pachyphyllus</i>
242	<i>Holoptelia</i>	<i>integrifolia</i>	277	<i>Lithocarpus</i>	<i>listeri</i>
243	<i>Homonoia</i>	<i>riparia</i>	278	<i>Litsea</i>	<i>sp.</i>

244	<i>Hovenia</i>	<i>acerba</i>	279	<i>Litsea</i>	<i>hookeri</i>
245	<i>Hovenia</i>	<i>dulcis</i>	280	<i>Litsea</i>	<i>monopetala</i>
246	<i>Hymenodictyon</i>	<i>excelsum</i>	281	<i>Litsea</i>	<i>sericea</i>
247	<i>Hyptianthera</i>	<i>stricta</i>	282	<i>Litsea</i>	<i>cubeba</i>
248	<i>Illicium</i>	<i>griffithii</i>	283	<i>Litsea</i>	<i>laeta</i>
249	<i>Itea</i>	<i>microphylla</i>	284	<i>Litsea</i>	<i>elongata</i>
250	<i>Jacaranda</i>	<i>mimosifolia</i>	285	<i>Litsea</i>	<i>glutinosa</i>
251	<i>Jambosa</i>	<i>formosa</i>	286	<i>Litsea</i>	<i>panamanja</i>
252	<i>Juglans</i>	<i>regia</i>	287	<i>Lyonia</i>	<i>sp.</i>
253	<i>Juniperus</i>	<i>sp.</i>	288	<i>Lyonia</i>	<i>ovalifolia</i>
254	<i>Juniperus</i>	<i>pseudosabina</i>	289	<i>Lyonia</i>	<i>villosa</i>
255	<i>Juniperus</i>	<i>recurva</i>	290	<i>Macaranga</i>	<i>sp.</i>

Sl no	Name of the species		Sl no	Name of the species	
291	<i>Macaranga</i>	<i>denticulata</i>	330	<i>Osmanthus</i>	<i>fragrans</i>
292	<i>Macaranga</i>	<i>pustulata</i>	331	<i>Osmanthus</i>	<i>suavis</i>
293	<i>Macropanax</i>	<i>undulatus</i>	332	<i>Ostodes</i>	<i>paniculata</i>
294	<i>Macropanax</i>	<i>sp.</i>	333	<i>Pandanus</i>	<i>sp.</i>
295	<i>Magnolia</i>	<i>sp.</i>	334	<i>Pandanus</i>	<i>nepalensis</i>
296	<i>Magnolia</i>	<i>campbellii</i>	335	<i>Pandanus</i>	<i>sikkimensis</i>
297	<i>Magnolia</i>	<i>globosa</i>	336	<i>Parasassafras</i>	<i>confertiflora</i>
298	<i>Mallotus</i>	<i>sp.</i>	337	<i>Peltophorum</i>	<i>pterocarpum</i>
299	<i>Mallotus</i>	<i>philippinensis</i>	338	<i>Pentapanax</i>	<i>racemosus</i>
300	<i>Mallotus</i>	<i>tetracoccus</i>	339	<i>Persea</i>	<i>sp.</i>
301	<i>Mallotus</i>	<i>nepalensis</i>	340	<i>Persea</i>	<i>Clarkeana</i>
302	<i>Malus</i>	<i>baccata</i>	341	<i>Persea</i>	<i>fructifera</i>
303	<i>Mangifera</i>	<i>sp.</i>	342	<i>Persea</i>	<i>odoratissima</i>
304	<i>Mangifera</i>	<i>indica</i>	343	<i>Persea</i>	<i>bootanica</i>
305	<i>Mangifera</i>	<i>sylvatica</i>	344	<i>Persea</i>	<i>duthiei</i>
306	<i>Melia</i>	<i>azadarach</i>	345	<i>Persea</i>	<i>glaucescens</i>
307	<i>Meliosma</i>	<i>sp.</i>	346	<i>Phoebe</i>	<i>sp.</i>
308	<i>Mesua</i>	<i>ferrea</i>	347	<i>Phoebe</i>	<i>attenuata</i>
309	<i>Meyna</i>	<i>spinosa</i>	348	<i>Phoebe</i>	<i>hainesiana</i>
310	<i>Michelia</i>	<i>sp.</i>	349	<i>Phoebe</i>	<i>lanceolata</i>
311	<i>Michelia</i>	<i>cathcartii</i>	350	<i>Phoebe</i>	<i>goalparensis</i>
312	<i>Michelia</i>	<i>champaca</i>	351	<i>Phoenix</i>	<i>rupicola</i>

313	<i>Michelia</i>	<i>doltsopa</i>	352	<i>Phyllanthus</i>	<i>emblica</i>
314	<i>Michelia</i>	<i>kisopa</i>	353	<i>Picea</i>	<i>sp.</i>
315	<i>Michelia</i>	<i>velutina</i>	354	<i>Picea</i>	<i>brachytyla</i>
316	<i>Mimusops</i>	<i>elengi</i>	355	<i>Picea</i>	<i>spinulosa</i>
317	<i>Mitrephora</i>	<i>harai</i>	356	<i>Pieris</i>	<i>formosa</i>
318	<i>Morinda</i>	<i>angustifolia</i>	357	<i>Pinus</i>	<i>sp.</i>
319	<i>Morus</i>	<i>macroura</i>	358	<i>Pinus</i>	<i>bhutanica</i>
320	<i>Morus</i>	<i>australis</i>	359	<i>Pinus</i>	<i>roxburghii</i>
321	<i>Myrica</i>	<i>esculenta</i>	360	<i>Pinus</i>	<i>wallichiana</i>
322	<i>Neolamarckia</i>	<i>cadamba</i>	361	<i>Pithecellobium</i>	<i>dulce</i>
323	<i>Neolitsea</i>	<i>foliosa</i>	362	<i>Plectocomia</i>	<i>himalayana</i>
324	<i>Neolitsea</i>	<i>cuipala</i>	363	<i>Plumeria</i>	<i>rubra</i>
325	<i>Neomicrocalamus</i>	<i>ringshu</i>	364	<i>Polyalthia</i>	<i>simiarum</i>
326	<i>Neonauclea</i>	<i>griffithii</i>	365	<i>Populus</i>	<i>ciliata</i>
327	<i>Nyctanthes</i>	<i>arbor-Tristis</i>	366	<i>Populus</i>	<i>rotundifolia</i>
328	<i>Nyssa</i>	<i>javanica</i>	367	<i>Premna</i>	<i>bracteata</i>
329	<i>Oroxylum</i>	<i>indicum</i>	368	<i>Premna</i>	<i>bengalensis</i>

Sl no	Name of the species		Sl no	Name of the species	
369	<i>Prunus</i>	<i>sp.</i>	408	<i>Salix</i>	<i>longiflora</i>
370	<i>Prunus</i>	<i>carmesina</i>	409	<i>Salix</i>	<i>oxycarpa</i>
371	<i>Prunus</i>	<i>cerasoides</i>	410	<i>Samanea</i>	<i>saman</i>
372	<i>Prunus</i>	<i>napaulensis</i>	411	<i>Santalum</i>	<i>album</i>
373	<i>Pseudostachyum</i>	<i>polymorphum</i>	412	<i>Sapindus</i>	<i>rarak</i>
374	<i>Pterospermum</i>	<i>acerifolium</i>	413	<i>Sapium</i>	<i>sp.</i>
375	<i>Pterocarpus</i>	<i>santalinus</i>	414	<i>Sapium</i>	<i>baccatum</i>
376	<i>Pterygota</i>	<i>alata</i>	415	<i>Sapium</i>	<i>eugeniifolium</i>
377	<i>Pyrularia</i>	<i>edulis</i>	416	<i>Sapium</i>	<i>insigne</i>
378	<i>Pyrus</i>	<i>pashia</i>	417	<i>Sapium</i>	<i>sebiferum</i>
379	<i>Quercus</i>	<i>sp.</i>	418	<i>Saprosma</i>	<i>ternatum</i>
379	<i>Quercus</i>	<i>glauca</i>	419	<i>Sarcosperma</i>	<i>arboreum</i>
380	<i>Quercus</i>	<i>lamellosa</i>	420	<i>Saurauja</i>	<i>napaulensis</i>
381	<i>Quercus</i>	<i>lanata</i>	421	<i>Saurauja</i>	<i>armata</i>
382	<i>Quercus</i>	<i>griffithiii</i>	422	<i>Saurauja</i>	<i>griffithii</i>
383	<i>Quercus</i>	<i>semecarpifolia</i>	423	<i>Saurauja</i>	<i>fasciculata</i>
384	<i>Quercus</i>	<i>thomsoniana</i>	424	<i>Saurauja</i>	<i>punduana</i>

385	<i>Quercus</i>	<i>oxyodon</i>	425	<i>Saurauja</i>	<i>roxburghii</i>
386	<i>Quercus</i>	<i>semiserrata</i>	426	<i>Schima</i>	<i>wallichii</i>
387	<i>Quercus</i>	<i>acutissima</i>	427	<i>Schima</i>	<i>khasiana</i>
388	<i>Quercus</i>	<i>senescens</i>	428	<i>Schoepfia</i>	<i>griffithii</i>
389	<i>Quercus</i>	<i>rubescens</i>	429	<i>Schoepfia</i>	<i>fragrans</i>
390.	<i>Racemobambos</i>	<i>sp.</i>	430	<i>Shorea</i>	<i>robusta</i>
391	<i>Rhododendron</i>	<i>sp.</i>	431	<i>Sloanea</i>	<i>sp.</i>
392	<i>Rhododendron</i>	<i>arboreum</i>	432	<i>Sloanea</i>	<i>decicarpus</i>
393	<i>Rhus</i>	<i>sp.</i>	433	<i>Sloanea</i>	<i>sterculiacea</i>
394	<i>Rhus</i>	<i>chinensis</i>	434	<i>Sophora</i>	<i>wightii</i>
395	<i>Rhus</i>	<i>hookeri</i>	435	<i>Sorbus</i>	<i>sp.</i>
396	<i>Rhus</i>	<i>paniculata</i>	436	<i>Sorbus</i>	<i>griffithii</i>
397	<i>Rhus</i>	<i>succedanea</i>	437	<i>Sorbus</i>	<i>microphylla</i>
398	<i>Robinia</i>	<i>pseudoacacia</i>	438	<i>Spondias</i>	<i>mangifera</i>
399	<i>Salix</i>	<i>sp.</i>	439	<i>Spondias</i>	<i>pinnata</i>
400	<i>Salix</i>	<i>babylonica</i>	440	<i>Sterculia</i>	<i>sp.</i>
401	<i>Salix</i>	<i>salwinensis</i>	441	<i>Sterculia</i>	<i>alata</i>
402	<i>Salix</i>	<i>myrtillacea</i>	442	<i>Sterculia</i>	<i>villosa</i>
403	<i>Salix</i>	<i>obscura</i>	443	<i>Stereospermum</i>	<i>sp.</i>
404	<i>Salix</i>	<i>wallichiana</i>	444	<i>Stereospermum</i>	<i>personatum</i>
405	<i>Salix</i>	<i>stomatophora</i>	445	<i>Streblus</i>	<i>asper</i>
406	<i>Salix</i>	<i>excelsa</i>	446	<i>Styrax</i>	<i>serrulatus</i>
407	<i>Salix</i>	<i>daltoniana</i>	447	<i>Styrax</i>	<i>grandiflora</i>

Sl no	Name of the species		Sl no	Name of the species	
448	<i>Symplocos</i>	<i>sp.</i>	487	<i>Toona</i>	<i>sureni</i>
449	<i>Symplocos</i>	<i>glomerata</i>	488	<i>Trema</i>	<i>politoria</i>
450	<i>Symplocos</i>	<i>lucida</i>	489	<i>Trema</i>	<i>tomentosa</i>
451	<i>Symplocos</i>	<i>paniculata</i>	490	<i>Trewia</i>	<i>nudiflora</i>
452	<i>Symplocos</i>	<i>spicata</i>	591	<i>Tsuga</i>	<i>dumosa</i>
453	<i>Symplocos</i>	<i>lucida</i>	592	<i>Turpinia</i>	<i>pomifera</i>
454	<i>Symplocos</i>	<i>cochinchinensis</i>	593	<i>Ulmus</i>	<i>lanceifolia</i>
455	<i>Symplocos</i>	<i>ramosissima</i>	594	<i>unspecified</i>	<i>bamboo</i>
456	<i>Symplocos</i>	<i>dryophila</i>	595	<i>unspecified</i>	<i>broadleaf</i>
457	<i>Symplocos</i>	<i>sumuntia</i>	596	<i>unspecified</i>	<i>chikpala</i>
458	<i>Symplocos</i>	<i>pyrifolia</i>	597	<i>unspecified</i>	<i>cane</i>
459	<i>Syzigium</i>	<i>formosum</i>	598	<i>unspecified</i>	<i>conifer</i>

460	<i>Syzygium</i>	<i>sp.</i>	599	<i>unspecified</i>	<i>tree fern</i>
461	<i>Syzygium</i>	<i>claviflorum</i>	500	<i>unspecified</i>	<i>erect palm</i>
462	<i>Syzygium</i>	<i>cumini</i>	501	<i>unspecified</i>	<i>rattan, cane</i>
463	<i>Tabernaemontana</i>	<i>divaricata</i>	502	<i>Viburnum</i>	<i>sp.</i>
464	<i>Talauma</i>	<i>hodgsonii</i>	503	<i>Vitex</i>	<i>heterophylla</i>
465	<i>Tamarindus</i>	<i>indica</i>	504	<i>Vitex</i>	<i>negundo</i>
466	<i>Tarennoidea</i>	<i>wallichii</i>	505	<i>Vitex</i>	<i>quintata</i>
467	<i>Taxus</i>	<i>baccata</i>	506	<i>Vitex</i>	<i>burmensis</i>
468	<i>Tectona</i>	<i>grandis</i>	507	<i>Wallichia</i>	<i>densiflora</i>
469	<i>Terminalia</i>	<i>sp.</i>	508	<i>Walsura</i>	<i>tubulata</i>
470	<i>Terminalia</i>	<i>belerica</i>	509	<i>Wendlandia</i>	<i>puberula</i>
471	<i>Terminalia</i>	<i>catappa</i>	510	<i>Wendlandia</i>	<i>speciosa</i>
472	<i>Terminalia</i>	<i>chebula</i>	511	<i>Wendlandia</i>	<i>grandis</i>
473	<i>Terminalia</i>	<i>bialato</i>	512	<i>Wrightia</i>	<i>coccinea</i>
474	<i>Terminalia</i>	<i>alata</i>	513	<i>Wrightia</i>	<i>arborea</i>
475	<i>Terminalia</i>	<i>myriocarpa</i>	514	<i>Xantolis</i>	<i>hookeri</i>
476	<i>Terminalia</i>	<i>procera</i>	515	<i>Yushania</i>	<i>sp.</i>
477	<i>Terminalia</i>	<i>arjuna</i>	516	<i>Yushania</i>	<i>maling</i>
478	<i>Terminalia</i>	<i>tomentosa</i>	517	<i>Yushania</i>	<i>hirsuta</i>
479	<i>Tetracentron</i>	<i>sinense</i>	518	<i>Yushania</i>	<i>microphylla</i>
480	<i>Tetradium</i>	<i>fraxinifolius</i>	519	<i>Zanthoxylum</i>	<i>sp.</i>
481	<i>Tetrameles</i>	<i>nudiflora</i>	520	<i>Zanthoxylum</i>	<i>armatum</i>
482	<i>Thamnocalamus</i>	<i>sp.</i>	521	<i>Zanthoxylum</i>	<i>budrunga</i>
483	<i>Thamnocalamus</i>	<i>aristatus</i>	522	<i>Zanthoxylum</i>	<i>Rhetsa</i>
484	<i>Thevetia</i>	<i>peruviana</i>	523	<i>Zizyphus</i>	<i>Buddanensis</i>
485	<i>Toona</i>	<i>sp.</i>			
486	<i>Toona</i>	<i>ciliata</i>			

འབྲུག་ལུ་ཡོད་པའི་མངོས་རྒྱུ་སྤྱོད་གི་ལོ་ཐོ།

List of ornamental plants available in Bhutan

Sl. No.	Scientific Name	Common Name	Sl. No.	Scientific Name	Common Name
1	<i>Abutilon hybridum</i>	Flowering maple	28	<i>Ascocentrum himalaicum</i>	Orchid
2	<i>Acer spp</i>	Maple	29	<i>Asparagus densiflorus</i>	Asparagus
3	<i>Achillea millefolium</i>	Yarrow	30	<i>Aster sp</i>	Michelmas daisy
4	<i>Achimenes</i>		31	<i>Astilbe</i>	
5	<i>Aechmea fasciata</i>	Urn Plant	32	<i>Aucuba japonica</i>	Gold Dust
6	<i>Aeonium spp</i>	Aeonium	33	<i>Bambuseae spp</i>	Bamboo
7	<i>Aerides multiflorum</i>	Orchid	34	<i>Bassia scoparia</i>	Burning bush
8	<i>Aerides odoratum</i>	Orchid	35	<i>Beaucarnea recurvata</i>	Ponytail palm
9	<i>Agapanthus sp</i>	African lily	36	<i>Begonia rex</i>	Rex begonia
10	<i>Agave americana</i>	Century plant	37	<i>Begonia x semperflorens</i>	Wax begonia
11	<i>Alcea rosea</i>	Holly hock	38	<i>Begonia x tuberhybrida</i>	Tuberous begonia
12	<i>Alnus</i>	Alder	39	<i>Bellis</i>	Daisy
13	<i>Aloe vera</i>	Aloe vera	40	<i>Berberis thunbergii</i>	Barberry
14	<i>Alstroemeria spp</i>	Peruvian lily	41	<i>Bergenia ciliata</i>	Elephant's Ears
15	<i>Alyssum</i>	Alyssum	42	<i>Bougainvillea glabra</i>	Bougainvillea
16	<i>Amaranthus sp</i>	Amaranthus	43	<i>Brachyscome iberidifolia</i>	Swan River Daisy
17	<i>Amyrallis</i>	Amaryllis	44	<i>Brassica oleracea</i>	Ornamental cabbage/kale
18	<i>Anemone</i>		45	<i>Buddleja</i>	Butterfly bush
19	<i>Anoectochilus brevilabris</i>	Orchid	46	<i>Bulbophyllum spp</i>	Orchid
20	<i>Anthogonium gracile</i>	Orchid	47	<i>Buxus</i>	Box
21	<i>Anthurium</i>		48	<i>Caesalpinia pulcherrima</i>	Peacock flower
22	<i>Antirrhinum majus</i>	Snapdragon	49	<i>Calanthe spp</i>	Orchid

23	<i>Aorchis spathulata</i>	Orchid	50	<i>Calathea sp</i>	Zebra plant
24	<i>Aquilegia</i>	Columbine	51	<i>Calceolaria crenatiflora</i>	Lady's purse
25	<i>Araucaria araucana</i>	Monkey puzzel tree	52	<i>Calendula</i>	Pot marigold
26	<i>Arctotis</i>	African Daisy	53	<i>Calibrachoa</i>	Million bells
27	<i>Arundina graminifolia</i>		54	<i>Calliandra</i>	

Sl. No.	Scientific Name	Common Name	Sl. No.	Scientific Name	Common Name
55	<i>Callistemon rigidus</i>	Bottlebrush	85	<i>Cosmos</i>	Cosmos
56	<i>Calluna</i>	Heather	86	<i>Cotoneaster</i>	Cotoneaster
57	<i>Camellia japonica</i>	Camellia	87	<i>Crassla ovata</i>	Jade plant
58	<i>Campanula</i>	Bellflower	88	<i>Crococsmia</i>	Montbretia
59	<i>Campsis grandiflora</i>	Trumpet vine	89	<i>Crocus spp</i>	Crocus
60	<i>Canna indica</i>	Indian shot plant	90	<i>Croton spp</i>	Croton
61	<i>Carpobrotus</i>	Ice plant	91	<i>Cryptochilus lutea</i>	
62	<i>Caryopteris</i>		92	<i>Cryptochilus sanguine</i>	
63	<i>Cassia fistula</i>	Golden shower tree	93	<i>Cryptomeria japonica</i>	Japanes cedar
64	<i>Cedrus deodara</i>	Deodar	94	<i>Cupressus calimiana</i>	
65	<i>Celosia</i>	Cockscomb	95	<i>Cupressus funebaries</i>	
66	<i>Centaurea cyanus</i>	Cornflower	96	<i>Cupressus orientalis</i>	
67	<i>Centranthus ruber</i>	Valerian	97	<i>Cupressus sempervies</i>	
68	<i>Cephalanthera longifolia</i>	Orchid	98	<i>Cycas sp</i>	Cycad
69	<i>Ceratostigma griffithii</i>	Ceratostigma	99	<i>Cyclamen persicum</i>	Sowbread
70	<i>Ceratostylis himalaica</i>	Orchid	100	<i>Cymbidium spp</i>	Orchids
71	<i>Chaenomeles japonica</i>	Japanese quince	101	<i>Dahlia sp</i>	
72	<i>Chiloschita spp</i>	Orchid	102	<i>Dalbergia sisoo</i>	
73	<i>Cholorophytum cosmosum</i>	Spider plant	103	<i>Daphne</i>	
74	<i>Chrysalidocarpus lutescens</i>	Areca palm	104	<i>Delonix regia</i>	Royal poinciana/Gulm

					ohar
75	<i>Chrysantemum</i>	Chrysantehemum	105	<i>Delphinium</i>	Larkspur
76	<i>Chrysoglossum ornatum</i>		106	<i>Dendrobium spp</i>	Orchids
77	<i>Chusua pauciflora</i>		107	<i>Dianthus sp</i>	Carnation/Sweet William
78	<i>Clarkia unguiculata</i>	Elegant clarkia	108	<i>Diascia sp</i>	Diascia
79	<i>Cleisostoma spp</i>	Orchids	109	<i>Dicentra spectabilis</i>	Bleeding Heart
80	<i>Clematis</i>	Old man's beard	110	<i>Dieffenbachia</i>	Dumb Canes
81	<i>Cleome</i>	Spider flower	111	<i>Digitalis purpurea</i>	Foxglove
82	<i>Clerodendron sp</i>		112	<i>Dracaena sanderiana</i>	Lucky bamboo
83	<i>Coelogyne sp</i>	Orchids	113	<i>Duranta</i>	
84	<i>Cornus</i>	Dogwood	114	<i>Dypsis lutescens</i>	Areca palm

Sl. No.	Scientific Name	Common Name	Sl. No.	Scientific Name	Common Name
115	<i>Echeveria</i>		150	<i>Hedera helix</i>	Ivy
116	<i>Echinacea</i>	Coneflower	151	<i>Helianthus annuus</i>	Sunflower
117	<i>Enkianthus</i>		152	<i>Helichrysum bracteatum</i>	Strawflower
118	<i>Epigenium</i>		153	<i>Heliconia spp</i>	Lobster claw
119	<i>Epipremium pinnatum</i>	Neougella	154	<i>Helleborus sp</i>	Hellebore
120	<i>Epipremnum aureum</i>	Golden pothos	155	<i>Hemerocallis sp</i>	Daylily
121	<i>Eria spp</i>	Orchids	156	<i>Hibiscus rosa sinesis</i>	Chinese rose/Rose of Sharon
122	<i>Erigeron</i>	Fleabane daisy	157	<i>Hippeastrum</i>	
123	<i>Erisum sp</i>	Wallflower	158	<i>Hosta</i>	Planntain lily
124	<i>Eschscholzia californica</i>	California poppy	159	<i>Hyacinthus</i>	Hyacinth
125	<i>Esmeralda clarkei</i>	Orchid	160	<i>Hydrangea macrophylla</i>	Hydrangea
126	<i>Euonymous sp.</i>	Spindle tree	161	<i>Hyophorbe</i>	Bottlepalm
127	<i>Euphorbia milii</i>	Crown of thorns	162	<i>Hypericum sp</i>	Hypericum
128	<i>Euphorbia pulcherrima</i>	Poinsettia	163	<i>Iberis</i>	Candytuft

129	<i>Ficus benjamina</i>	Weeping fig	164	<i>Ilex spp</i>	Ilex
130	<i>Ficus elastica</i>	Rubber plant	165	<i>Impatiens sp</i>	Busy Lizzie
131	<i>Fittonia</i>		166	<i>Indigofera</i>	Indigo
132	<i>Forsythia sp</i>	Forsythia	167	<i>Ipheion sp</i>	Ipheion
133	<i>Freesia sp</i>		168	<i>Ipomea</i>	Morning glory
134	<i>Fritillaria sp</i>	Fritillaries	169	<i>Iris sp</i>	Iris
135	<i>Fuchsia sp</i>	Fuchsia	170	<i>Jacaranda mimosifolia</i>	
136	<i>Gaillardia</i>	Blanket flowers	171	<i>Jacobaea maritima</i>	Dusty miller
137	<i>Galanthus</i>	Snowdrop	172	<i>Jasminum spp</i>	Jasmine
138	<i>Gardenia grandiflora</i>		173	<i>Juniperus sp</i>	
139	<i>Gastrochilus spp</i>	Orchids	174	<i>Justacia sp</i>	
140	<i>Gazania</i>	Gazania	175	<i>Kalanchoe sp</i>	Widow's thrill
141	<i>Gelsemium sempervirens</i>	Yellow Jasmine	176	<i>Kniphofia</i>	Red hot poker/torch lily
142	<i>Geranium sp</i>	Cranesbill	177	<i>Kohleria</i>	
143	<i>Gerbera</i>	Gerbera	178	<i>Lagenaria</i>	
144	<i>Ginkgo</i>	Maidenhair tree	179	<i>Lagerstroemia sp</i>	
145	<i>Gladiolus</i>	Gladiolus	180	<i>Lantana camara</i>	
146	<i>Gloxinia sp</i>	Gloxinia	181	<i>Lasthenia sp</i>	
147	<i>Godetia amoena</i>	Godetia	182	<i>Lathyrus odoratus</i>	Sweet pea
148	<i>Gomphrena globosa</i>	Globe Amaranth	183	<i>Lavandula</i>	Lavender
149	<i>Gypsophila elegans</i>		184	<i>Lavatera</i>	Tree mallows

Sl. No.	Scientific Name	Common Name	Sl. No.	Scientific Name	Common Name
185	<i>Leptorchis</i>	Vanda Miss Joaquim	219	<i>Papaver</i>	Poppy
186	<i>Leucanthemum sp.</i>	Shasta daisy	220	<i>Passiflora</i>	Passionflower
187	<i>Ligustrum</i>	Privet	221	<i>Paulownia</i>	Foxglove tree
188	<i>Lilies</i>		222	<i>Pelargonium</i>	Geranium
189	<i>Lilium</i>	Lily	223	<i>Pennisetum</i>	
190	<i>Limonium</i>	Statice	224	<i>Penstemon</i>	Beard Tongue
191	<i>Linaria spp</i>	Toadflax	225	<i>Pentas lanceolata</i>	
192	<i>Lisianthus</i>		226	<i>Peperomia caperata</i>	
193	<i>Lobelia</i>	Lobelia	227	<i>Petunia sp</i>	Petunia
194	<i>Lonicera</i>	Honeysuckle	228	<i>Phaloenopsis</i>	Orchid

195	<i>Lunaria</i>	Honesty	229	<i>Philodendron sp</i>	
196	<i>Lupinus hybrid</i>	Lupin	230	<i>Phlox paniculata</i>	
197	<i>Lychnis</i>	Campion	231	<i>Pieris formosa</i>	
198	<i>Magnolia grandiflora</i>		232	<i>Pilea peperomioides</i>	Chinese money plant
199	<i>Magnolia liliflora</i>	Magnolia	233	<i>Pinus sp</i>	Pine
200	<i>Mammillaria</i>		234	<i>Piptanthus nepalensis</i>	Evergreen laburnum
201	<i>Matthiola incana</i>	Stock	235	<i>Pittosporum</i>	
202	<i>Mirabilis jalapa</i>	Four o'clock flower	236	<i>Platycerium bifurcatum</i>	Staghorn fern
203	<i>Monstera deliciosa</i>	Split-Leaf philodendron	237	<i>Platycodon grandiflorus</i>	Ballon flower
204	<i>Muscari</i>	Grape hyacinth	238	<i>Plectranthus australis</i>	Swedish ivy
205	<i>Myosotis</i>	Scorpion grasses	239	<i>Plumbago sp</i>	Leadwort
206	<i>Myrtus</i>	Myrtle	240	<i>Poa Pratensis</i>	Kentucky blue grass
207	<i>Nandina</i>	Sacred bamboo	241	<i>Polyalthia longifolia</i>	False Ashoka
208	<i>Narcissus</i>	Daffodil	242	<i>Portulaca grandiflora</i>	Moss rose
209	<i>Neanthebella</i>		243	<i>Primula spp</i>	Primrose
210	<i>Neoregelia carolinae</i>	Blushing Bromeliad	244	<i>Pyracantha</i>	Firethorn
211	<i>Nerium oleander</i>	Oleander	245	<i>Pyrostegia venusta</i>	
212	<i>Oncidium</i>		246	<i>Quercus</i>	Oak
213	<i>Ophiopogon</i>	Lily turf	247	<i>Ranunculus</i>	Buttercup
214	<i>Opuntia</i>	Prickly pear	248	<i>Rhapis excelsa</i>	
215	<i>Oreorchis micrantha</i>		249	<i>Rhododendron spp</i>	Rhododendron
216	<i>Orychophragmus</i>		250	<i>Rosa sp</i>	Rose
217	<i>Oxalis Triangularis</i>	False shamrock	251	<i>Ruellia spp</i>	Wild petumia
218	<i>Paeonia</i>	Peony	252	<i>Salix</i>	Willow

Sl. No.	Scientific Name	Common Name	Sl. No.	Scientific Name	Common Name
253	<i>Salvia</i>	Sage	271	<i>Thuja compacta</i>	Thuja
254	<i>Sansevieria trifasciata</i>	Snake plant	272	<i>Tillandsia sp</i>	
255	<i>Schefflera arboricola</i>	Umbrella Tree	273	<i>Torenia</i>	Wishbone flower
256	<i>Schizanthus</i>		274	<i>Tradescantia spp</i>	Wandering jew
			275	<i>Trifolium sp.</i>	Clover
257	<i>Schulumbergera</i>	Christmas cactus	276	<i>Tropaeolum majus</i>	Nasturtium

	<i>bridgesii</i>				
258	<i>Sedum</i>		277	<i>Tulipa</i>	Tulip
259	<i>Sempervivum arachnoideum</i>	Cob web houseleek	278	<i>Vanda spp</i>	Orchid
260	<i>Smithiantha sp</i>		279	<i>Verbena</i>	Verbena
261	<i>Solanum laxum</i>	Potato vine	280	<i>Vinca major</i>	Periwinkle
262	<i>Solanum pseudocapsicum</i>	Ornamental chilli	281	<i>Viola</i>	Pansy
263	<i>Solenostemon</i>	Coleus	282	<i>Vriesea sp</i>	Flaming Sword
264	<i>Spiraea</i>	Spiraea	283	<i>Wisteria floribunda</i>	Wisteria
265	<i>Strelitzia reginae</i>	Bird of Paradise	284	<i>Xeranthemum annuum</i>	
266	<i>Syringa vulgaris</i>	Lilac	285	<i>Xerochrysum bracteatum</i>	Strawflower
267	<i>Tabernaemontana sp</i>		286	<i>Yucca</i>	Yucca
268	<i>Tagetes sp</i>	Marigold	287	<i>Zantedeschia arthropica</i>	Calla lily
269	<i>Tamarix</i>	Tamarisk	288	<i>Zephyranthes sp</i>	Rain lily
270	<i>Tanacetum parthenium</i>	Tansies	289	<i>Zinnia elegans</i>	Zinnia

List of ornamental plants that are permitted for import as of May 2009

Sl. No.	Scientific Name	Common Name	Sl. No.	Scientific Name	Common Name
1	<i>Acalypha nuda</i>		17	<i>Lewisia tweedyi</i>	Lewisia
2	<i>Agrostis spp</i>	Bentgrass	18	<i>Linaria bipartita</i>	Cloven lip
3	<i>Alsobia sp</i>	Alsobia	19	<i>Mathiola incana</i>	Stock
4	<i>Armeria sp.</i>	Armeria	20	<i>Matricaria sp.</i>	<i>Matricaria</i>
5	<i>Cattleya</i>	Orchids	21	<i>Mussaenda erythrophylla</i>	
6	<i>Carthamus tinctoris</i>	Safflower	22	<i>Myrtus</i>	Myrtle
7	<i>Centanrea moschata</i>	Sweet sultan	23	<i>Nandina</i>	Sacred bamboo
8	<i>Chamaedorea sp</i>	Cat Palm	24	<i>Nigella sp.</i>	Nigella
9	<i>Cirsium japonicum</i>	Plumed Thistle	25	<i>Ophiopogon</i>	Mondo grass
10	<i>Clerodendron sp.</i>	Clerodendron sp.	26	<i>Orychophragmus sp.</i>	Orychophragmus
11	<i>Episcia sp</i>	<i>Episcia</i>	27	<i>Pentas lanceolata</i>	
12	<i>Euphorbia cotinifolia</i>		28	<i>Philadelphus</i>	Mock-orange
13	<i>Jatropha podagrica</i>	Buddha belly plant	29	<i>Phoenix roebelenii</i>	
14	<i>Juniperus sp</i>		30	<i>Plumeria dwarf</i>	Plumaria dwarf
15	<i>Justacia sp.</i>		31	<i>Rodgersia pinnata</i>	Rodgersia
16	<i>Lantana sellowina</i>				

སོན་དོ་སྦྱོར་ལག་ཁྱེར་གྱི་དོན་ལུ་ལྷན་ལྷན་འབྲི་ཤོག།

ང་/ང་བཅས་སོན་བཟོ་མི་ཚུ་གིས་ གཤམ་གསལ་སོན་ /འཇུགས་སྦྱོང་རྒྱ་ཚུ་ ཆེད་དུ་བཀོད་ཡོད་
 པའི་གནས་ཚད་ལྟར་ སོན་དོ་སྦྱོར་ལག་ཁྱེར་གྱི་དོན་ལུ་ལྷན་ལྷན་སྤུལ་མ་ཨིན།
 ལྷན་ལྷན་སྤུལ་མི་གི་མིང་དང་ཁ་སྦྱང།

.....

.....

སོན་/འཇུགས་སྦྱོང་རྒྱ་ཚུ་ཆ་གི་ཁ་གསལ།

གོ་རིམ་ ཨང་	ལོ་ཐོག།	རིགས་མ་ འབྲམ།	སོན་གྱི་ འབྲུང་ཁུངས།	གྲངས་ཚད་ (ཀེ་ཇི/ཨང་)	དགོས་དོན་(ནང་ འཁོད་/ཕྱི་འཁོད་སྦྱོང་)

དུས་ལྷན་/ལག་ཁྱེར་གྱི་ཆ་འཇོག་ལྷན་གནས།

.....

དོ་སྦྱོར་གྱི་དོན་ལུ་སྤུལ་མ་

.....

ལྷན་ལྷན་སྤུལ་མི་མིང་རྟགས།

Application Form for Seed Certification

To

I/we, the seed producers, herewith submit an application for issuance of seed certification for the following seed/planting materials as per prescribed standards:

Name and address of applicant

Details of seed/planting materials

Sl No.	Crop	Variety	Seed Source	Quantity (kg/No)	Purpose (internal/external supply)

Duration/validity of the certificate:

Fee for certification:

Signature of applicant

སོན་/ ལྷུང་མ་གསོ་སྐྱོད་ཁང་དོ་སྐྱོད་ལག་ཁྱེར་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་སྟུན་ལྟ།

རྩོ་བདག་གི་མིང།_____	ཐོ་བཀོད་ཨང།_____
ས་གནས།_____	འགྲུལ་འཕྲིན་ཨང།_____

ཞིབ་དཔྱད་གྱི་ཚེས་གངས།	ཞིབ་དཔྱད་གྱི་དབྱེ་བ།	སོན་/ལྷུང་མ་གསོ་སྐྱོད་ཁང།
ཞིབ་དཔྱད་སྡེ་ཚན།		
༡) སྡེ་ཤིང་ཞིབ་དཔྱད་པ།(སྡེ་ཚན་འགོ་ཁྲིད་པ)		
༢) སྡེ་ཚན་འབྲུས་མི།		
༣) སྡེ་ཚན་འབྲུས་མི།		

ལྷ་རྟོག་གི་ལྷུབ་འབྲས་ཁ་གསལ།

གོ་རིམ་ཨང།	ལྷ་རྟོག་ཨང།	བྱ་ལེན།

Inspection Report for Seeds/Nursery Certification

Name of owner: _____	Registration no: _____
Location: _____	Contact no: _____

Date of Inspection:	Type of Inspection: Seed/Nursery
Inspection Team: 1)Plant Inspector (Team leader): 2) Team member: 3) Team member:	

Detail of Observations:

Sl.No.	Observations	Actions

Recommendation of the Inspection team

Sl. No.	Planting Material	Variety	Quantity certified (Nos/kgs)	Value (Nu.)	Quantity rejected (Nos/Kgs)	Value (Nu)	Remarks (Research/ Commercial/ Self Use)

Signature of owner

Signature of team leader

སོན་ལག་ཁྱེར།

ཡིག་ཡང།

ཚེས་གྲངས།

སོན་དོ་སྐྱེར་ལག་ཁྱེར།

ད་ལན་ལག་ཁྱེར་འདི་ནི་ རོམ་ ..... ཚོང་འབྲེལ་ཚོགས་ཐམས་ལུངས་གསེས་སྐྱེར་ཁང་གི་ཐོ་བཀོད་
ཡང་.....འཆང་མི་ལུ་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱི་.....
རྫོང་ཁག་ཡིག་ཚང་གིས་ སོན་དང་འཇུགས་སྐྱེར་རྒྱ་ཆ་ཚུ་ནང་འཁོད་/ཕྱི་འཇུག་ལབ་ལུ་ བཀའ་
སྲུལ་འབད་ནི་དོན་ལུ་འབྲུག་གི་སོན་གྱི་བཅའ་ཡིག་དང་སྐྱིག་གཞི་༢༠༡༥ ཚན་མའི་ནང་ ཚེད་དུ་
བཀོད་ཡོད་པའི་གནས་ཚད་ཉུང་མཐའ་ཚུ་འབྲུག་མི་གུ་གཞི་བཞག་ཐོག་ གཤམ་གསལ་འཇུགས་
སྐྱེར་རྒྱ་ཆ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ སློད་པ་ཨིན།

- ལོ་ཐོག་:
- རིགས་མ་འདྲམ་:
- གྲངས་ཚད་:
- སློད་པའི་ཚེས་གྲངས་:

- དོ་སྐྱེར་འགོ་དཔོན་:
- མིང་:
- གོ་གནས་:
- ལུ་གཞི་ག་དོ་རྟགས་:
- ཡང་:
- ཐིུ་:

SEED CERTIFICATE

Ref. No.

Date:

Seed Certificate

This certificate is hereby granted to Mr./Mrs. _____ holder of Trade Licence _____ Nursery Registration _____ by _____ BAFRA _____ Dzongkhag office for internal/external supply of seeds and planting materials based upon meeting the minimum standards prescribed in the Revised Seed Rules and Regulation of Bhutan 2018 for following planting materials:

Crop:

Variety:

Quantity:

Date of Issue:

Certifying Officer:

Name:

Designation:

Employee ID:

No: SEAL

སྐྱུ་འཇུག་ཟུར་དེབ

རིམ་ ཨང་།	སྐྱུ་འཇུག་དབྱེ་བ།	དངུལ་བསྐྱོམས།
ཀ།	ནང་འདྲེན་ཚོགས་ཐམས།	དངུལ་ཀམ་ ༣༠༠/- (ཚོང་འབྲེལ་དོན་ལུ་) དངུལ་ཀམ་ ༡༠༠/- (སྐྱེར་དོན་ལུ་)
ཁ།	ཕའི་གྲོ་སེ་ནི་ཀ་རི་ལག་ཁྱེར།	དངུལ་ཀམ་ ༣༠༠/- (ཚོང་འབྲེལ་དོན་ལུ་) དངུལ་ཀམ་ ༡༠༠/- (སྐྱེར་དོན་ལུ་)
ག།	ཕྱིར་ཚོང་ལག་ཁྱེར།	དངུལ་ཀམ་ ༣༠༠/-
ང་།	རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་འགྲུལ་སྐྱོད་ཀྱི་ཚོགས་ཐམས།	དངུལ་ཀམ་ ༢༠/-
ཅ།	ནང་འདྲེན་ཕྱིར་ཚོང་གི་དོན་ལུ་ སོན་གྱི་ཞིབ་དཔྱད།	དངུལ་ཀམ་ ༢༠/- དཔེ་ཚད་རེ་རེ་ལུ་
ཆ།	ནང་འདྲེན་ཕྱིར་ཚོང་གི་དོན་ལུ་ སྲོ་ཤིང་གི་ཞིབ་དཔྱད།	དངུལ་ཀམ་ ༢/- སྲོ་ཤིང་རེ་རེ་ལུ་
ཇ།	འཇུལ་ཞུགས་འབད་དེ་ ཟུར་བརྟག་ས་གནས་ལུ་སྐྱེས་མི།	དངུལ་ཀམ་ ༥/- སྲོ་ཤིང་རེ་རེ་ལུ་
༩།	སྐྱོང་བཞག་	རྩིས་སྐྱོར་གྱི་རིན་དོད་དང་ བདག་འཛིན་འཐབ་པའི་སྐྱུ་ཚུ་ཚོང་འབྲེལ་འཐབ་མི་ ཡང་ན་ འཇུག་ཤོར་མི་ལུ་སོག
༡༠།	སྐྱོར་བཞིག་བཏང་ནི།	རྩིས་སྐྱོར་གྱི་རིན་དོད་དང་ འབྲེལ་བ་འཐབ་པའི་སྐྱུ་ཚུ་ཚོང་འབྲེལ་འཐབ་མི་ ཡང་ན་ འཇུག་ཤོར་མི་ལུ་སོག

ANNEXURE XII**Schedule of fees**

Sl no	Type of fee	Amount (Nu)
A)	Issue of import permit	Nu. 300/- (commercial); Nu. 100 (personal)
B)	Issue of Phytosanitary certificate	Nu. 300/- (commercial); Nu 100 (personal)
C)	Export Certificate	Nu. 300/-
D)	In-country Movement Permit	Nu. 20/-
E)	Inspection of seed for import/export	Nu. 20/- per sample
F)	Inspection of plant for import/export	Nu. 2/- per plant
G)	Growth in post-entry quarantine station	Nu. 5/- per plant
H)	Treatment	Actual cost of chemical + handling charges to be borne by the trader or defaulter
I)	Destruction	Actual cost of fuel + handling charges to be borne by the trader or defaulter

PUBLISHED BY:
Department of Agriculture
Ministry of Agriculture & Forests
Thimphu # 322228, 331316, 336462
Fax # 336186
Email: doa@moaf.gov.bt

Printed at United Printing Press